

ЗВІТ
ПРО ВИКОНАННЯ
УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ
МІЖ УКРАЇНОЮ ТА
ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ
ЗА 2023 РІК

ЕШІА

У К Р А Ї Н А
—
Є В Р О П А

ЗМІСТ:

ВСТУПНЕ СЛОВО	4
ПРОГРЕС ВИКОНАННЯ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ ЗА 2023 РІК	6
РОЗДІЛ I. НА ШЛЯХУ ДО ВІДКРИТТЯ ПЕРЕГОВОРІВ ПРО ВСТУП УКРАЇНИ ДО ЄС	8
РОЗДІЛ II. ДІЯЛЬНІСТЬ ДВОСТОРОННІХ ОРГАНІВ АСОЦІАЦІЇ ТА ДІАЛОГ ВИСОКОГО РІВНЯ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄС	20
РОЗДІЛ III. ДОПОМОГА УКРАЇНИ З БОКУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	29
РОЗДІЛ IV. РЕЗУЛЬТАТИ ВИКОНАННЯ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ У 2023 РОЦІ	35
ПОЛІТИЧНИЙ ДІАЛОГ, НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА ТА ОБОРОНА	
ЮСТИЦІЯ, СВОБОДА, БЕЗПЕКА ТА ПРАВА ЛЮДИНИ	
ТЕХНІЧНІ БАР'ЄРИ У ТОРГІВЛІ	
САНІТАРНІ ТА ФІТОСАНІТАРНІ ЗАХОДИ	
МИТНІ ПИТАННЯ	
ПІДПРИЄМНИЦТВО	
ДЕРЖАВНІ ЗАКУПІВЛІ	
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ	
ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ ТА ЖКГ	
ЕНЕРГЕТИКА	
ОПОДАТКУВАННЯ	
СТАТИСТИКА ТА ОБМІН ІНФОРМАЦІЄЮ	
НАВКОЛИШНЄ ПРИРОДНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ТА ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ	
ТРАНСПОРТ, ТРАНСПОРТНА ІНФРАСТРУКТУРА, ПОШТОВІ ТА КУР'ЄРСЬКІ ПОСЛУГИ,	
ЦИФРОВА ІНТЕГРАЦІЯ	
НАУКА, ТЕХНОЛОГІЇ ТА ІННОВАЦІЇ, КОСМОС	
ФІНАНСОВІ ПОСЛУГИ	
УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМИ ФІНАНСАМИ	
ГУМАНІТАРНА ПОЛІТИКА	
СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО	
ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ	
СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА ТА ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ	
ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я	
ОСВІТА, НАВЧАННЯ ТА МОЛОДЬ	
ФІНАНСОВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ТА БОРОТЬБА З ШАХРАЙСТВОМ	
ПОГЛИБЛЕНА ТА ВСЕОХОПЛЮЮЧА ЗОНА ВІЛЬНОЇ ТОРГІВЛІ	

ВСТУПНЕ СЛОВО ВІЦЕ-ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРА З ПИТАНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ТА ЄВРОАТЛАНТИЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ОЛЬГИ СТЕФАНІШИНОЇ

2023 рік був знаковим для України у динамічному просуванні на шляху до членства в Європейському Союзі і характеризувався активною роботою, прийняттям важливих рішень як з боку України, так і наших партнерів в ЄС.

Попри важкі умови повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну ми продовжували і продовжуватимемо свій євроінтеграційний шлях, бо це одне з наших ключових завдань сьогодення, а також цивілізаційний вибір українського народу задля майбутнього, який ми зробили 10 років тому, вийшовши на Майдан і жертвуючи своїм життям за право жити у вільному і демократичному світі – Європейському Союзі.

Ми наполегливо працювали над виконанням семи рекомендацій Європейської Комісії від 17 червня 2022 року. Реформи, які ми проводили, стосувалися докорінних змін всіх сфер життя нашого суспільства. Серед основних - реформа головних органів судового управління, зміни правил надання аудіовізуальних медіа-послуг, реформа Конституційного Суду України, протидія і запобігання корупції, боротьба з шахрайством і відмиванням грошей, впровадження антиолігархічного законодавства, а також удосконалення законодавчої бази про національні меншини (спільноти).

Ми також продовжували впроваджувати існуючу нормативно-правову базу – Угоду про асоціацію між Україною та ЄС, яка була укладена у 2014 році. На сьогодні виконано 77 % від загального обсягу зобов'язань за цією Угодою, зокрема у сфері секторальної інтеграції України з ЄС, у тому числі у галузях енергетики, цифровізації, економіки, митної справи, юстиції, свободи та безпеки.

22 червня 2023 р. Європейська Комісія представила проміжну усну оцінку виконання Україною семи рекомендацій, високо оцінила зусилля України, відзначивши прогрес і високу динаміку впровадження євроінтеграційних реформ у безпрецедентно важких умовах військового стану.

З метою посилення динаміки початку переговорного процесу про вступ до ЄС Україна ініціювала проведення первинної оцінки стану імплементації актів права ЄС в українське законодавство, т.з. селф-скринінгу. За півроку було проаналізовано близько 28 тисяч актів права ЄС, визначено акти, які вже імplementовано та які ще маємо впровадити. Безумовно, результати селф-скринінгу стануть важливим інструментом під час проведення офіційного скринінгу від Європейської Комісії. Україна стала першою серед всіх країн-кандидатів на членство в ЄС, яка провела таку роботу, понад те – у рекордно короткі строки. Ця ініціатива також здобула високу оцінку наших партнерів з ЄС.

Упродовж 2023 року Україна та ЄС підтримували інтенсивну політичну і секторальну взаємодію на найвищому, високому та експертному рівнях для обміну досвідом і отримання допомоги сторони ЄС з метою інтенсифікації проведення реформ.

Активний діалог на всіх рівнях та злагоджені дії органів державної влади України та ЄС сприяли тому, що 8 листопада 2023 р. Європейська Комісія оприлюднила Звіт про прогрес України в рамках Пакету розширення 2023. У звіті ЄК вперше здійснено повну

оцінку рівня готовності України до вступу в ЄС, як країни-кандидата, та відзначено важливий прогрес у виконанні 7 рекомендацій.

14 грудня 2023 р. під час саміту Європейської Ради лідери ЄС ухвалили визначально-історичне рішення про відкриття переговорів про вступ із Україною.

Таким чином Європейська спільнота підтвердила своє прагнення бачити Україну у сім'ї вільних і демократичних країн Європейського континенту.

Ми будемо і надалі докладати всіх зусиль для здійснення важливих і потрібних реформ задля добробуту Українського Народу та наближення поступу України до Європейського Союзу!

СЛАВА УКРАЇНІ!
СЛАВА ЗБРОЙНИМ СИЛАМ УКРАЇНИ!

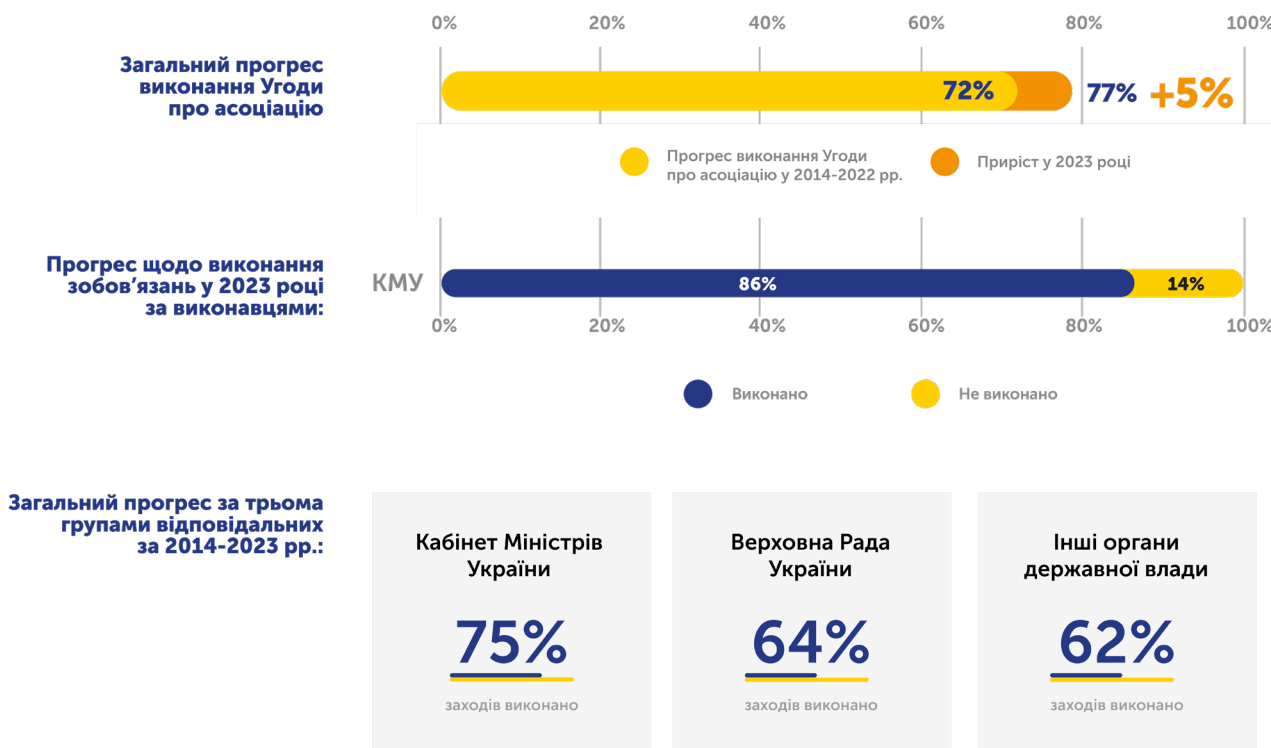
ПРОГРЕС ВИКОНАННЯ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ ЗА 2023 РІК

Загальний прогрес виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію) за 2014-2024 роки збільшився з 72% в 2022 р. до 77% в 2023 р., тобто на 5%.

У 2023 році прогрес виконання завдань в рамках Угоди про асоціацію становить 88%. При цьому, Кабінетом Міністрів України виконано 86% завдань.

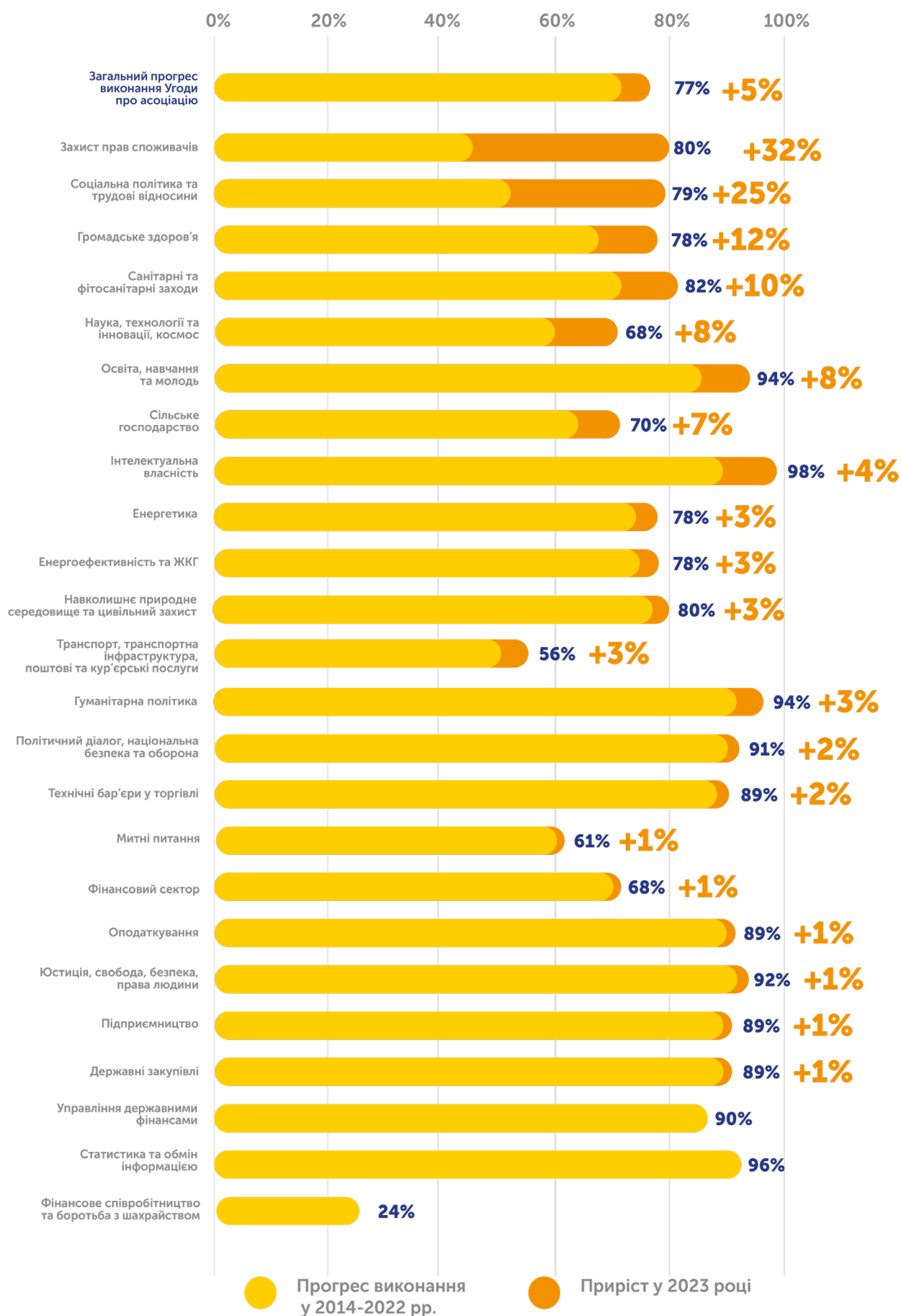
Загальний прогрес за 2014-2023 рр.:

- Кабінет Міністрів України – 75% заходів виконано.
- Верховна Рада України – 64% заходів виконано.
- Інші органи державної влади¹ – 62% заходів виконано.

¹ Включає всі органи державної влади, які не належать до законодавчої та виконавчої гілок влади (наприклад: НБУ, НАБУ, СБУ тощо).

ЗАГАЛЬНИЙ ПРОГРЕС ВИКОНАННЯ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ ЗА СФЕРАМИ

РОЗДІЛ І.

НА ШЛЯХУ ДО ВІДКРИТТЯ ПЕРЕГОВОРІВ ПРО ВСТУП УКРАЇНИ ДО ЄС

ЕШУА

УКРАЇНА

—

ЄВРОПА

7 РЕКОМЕНДАЦІЙ ЄВРОКОМІСІЇ ВІДПОВІДНО ДО ВИСНОВКУ ЄК ЩОДО ЗАЯВКИ УКРАЇНИ НА ЧЛЕНСТВО В ЄС (червень 2022 р.)

1 Рекомендація ЄК:

Ухвалення та виконання законодавства про процедуру відбору суддів Конституційного Суду України, яке запроваджує попередній відбір суддів на основі оцінки їх добросовісності та професійних навичок, згідно з рекомендаціями Венеційської комісії.

27.07.2023

прийнято Закон України № 3277-ІХ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо уточнення положень про конкурсний відбір кандидатур на посаду судді Конституційного Суду України».

27.09.2023

Європейська Комісія та Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) надали спільні пропозиції щодо двох кандидатур до складу Дорадчої групи експертів (ДГЕ) та двох кандидатур заступника члена ДГЕ, 29.09.2023 Венеційська комісія подала кандидатуру до складу ДГЕ та кандидатуру заступника члена ДГЕ.

13.10.2023

розпорядженням Кабінету Міністрів України призначено осіб до першого складу ДГЕ та обрано їх заступників щодо оцінювання кандидатів на посаду судді Конституційного Суду України.

Завдяки цій реформі вперше в історії України відбір суддів Конституційного Суду України буде здійснюватися за прозорою конкурсною процедурою.

РЕКОМЕНДАЦІЮ ВИКОНАНО

2 Рекомендація ЄК:

Завершення перевірки добросовісності Етичною радою кандидатів у члени Вищої ради правосуддя та проведення відбору кандидатів для створення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

Набула повноважності та розпочала роботу Вища рада правосуддя (далі - ВРП). У складі ВРП налічується 17 членів з чинними повноваженнями, з них 13 членів – обрані у 2022 – 2023 роках з урахуванням результатів їх перевірки Етичною радою. Вакантними на сьогодні залишаються 4 посади членів ВРП (2 – за квотою Президента України, 2 – за квотою з'їзду адвокатів України).

У березні 2023 р. конкурсна комісія оголосила 32 кандидатів, які відповідають критеріям добросовісності і професійної компетентності і рекомендовані ВРП для призначення на посади члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (далі - ВККС).

1.06.2023

ВРП призначила 16 членів ВККС.

6.06.2023

на організаційному засіданні ВККС було обрано Голову, заступника та секретарів палат ВККС.

Таким чином, розблоковано роботу ключового органу з формування суддівського корпусу.

РЕКОМЕНДАЦІЮ ВИКОНАНО

3 Рекомендація ЄК:

Подальше посилення боротьби з корупцією, зокрема на високому рівні, через забезпечення проактивного та ефективного розслідування та формування гідної довіри системи обліку переслідувань та засуджень; завершення призначення нового керівника САП шляхом затвердження визначеного переможця конкурсу; запуск і завершення процесу відбору та призначення нового директора НАБУ.

Призначення за результатами конкурсних відборів заступника Генерального прокурора – керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури відбулося у 2022 році.

6.03.2023

розпорядженням Кабінету Міністрів України № 192 Семена Кривоноса призначено директором Національного антикорупційного бюро України.

4 Рекомендація ЄК:

Забезпечення відповідності законодавства щодо боротьби з відмиванням грошей стандартам Групи з розроблення фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF). Ухвалення всеосяжного стратегічного плану реформування всього правоохоронного/правозастосовчого сектора як частини ширшого безпекового блоку України.

21.03.2023

прийнято Закон України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України у зв'язку з ратифікацією Додаткового протоколу до Конвенції Ради Європи про запобігання тероризму, а також до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення боротьби з тероризмом» (набрав чинності 28.04.2023);

28.04.2023

набрав чинності Закон України «Про ратифікацію Додаткового протоколу до Конвенції Ради Європи про запобігання тероризму»

13.06.2023

прийнято постанову Кабінету Міністрів України № 602 «Про затвердження Порядку формування переліку іноземних фондових бірж (регульованих ринків), на які розповсюджуються вимоги щодо розкриття інформації про кінцевих бенефіціарних власників», якою визначено загальні засади формування переліку іноземних фондових бірж (регульованих ринків), зокрема, умови (вимоги) та критерії включення до такого переліку іноземних фондових бірж;

16.06.2023

прийнято постанову Кабінету Міністрів України № 662 «Про затвердження Порядку здійснення нагляду у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення за діяльністю суб'єктів первинного фінансового моніторингу, державне регулювання та нагляд за діяльністю яких здійснюють Міністерство фінансів, Міністерство юстиції, Міністерство цифрової трансформації», якою, зокрема визначено процедуру організації, підготовки, проведення планових виїзних/безвиїзних та позапланових виїзних/безвиїзних перевірок дотримання суб'єктами первинного фінансового моніторингу законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення та оформлення їх результатів;

17.10.2023

прийнято Закон України № 3419-ІХ «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» щодо політично значущих осіб» (набрав чинності 29.10.2023), яким встановлено ризик-орієнтований підхід для осіб, які обіймали посади публічних діячів, і скасовано трирічне обмеження щодо визначення статусу таких осіб;

27.12.2023

прийнято розпорядження Кабінету Міністрів України № 1207-р «Про затвердження плану заходів, спрямованих на запобігання виникненню та/або зменшення негативних наслідків ризиків, виявлених за результатами третьої національної оцінки ризиків у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, на період до 2026 року», якою передбачено інституційне, законодавче, організаційне та практичне удосконалення національної системи боротьби з відмиванням «брудних» коштів відповідно до міжнародних стандартів;

З метою вдосконалення механізму регулювання кінцевої бенефіціарної власності прийнято такі нормативно-правові акти:

- накази Міністерства юстиції України від 13.09.2023 № 2542/5 «Про затвердження Порядку повідомлення держателя Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань про виявлення розбіжностей між отриманими суб'єктом первинного фінансового моніторингу в результаті здійснення належної перевірки та розміщеними в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань відомостями про кінцевих бенефіціарних власників та/або структуру власності юридичної особи», від 13.09.2023 № 3258/5 «Про затвердження Порядку притягнення до відповідальності та порядку визначення розмірів штрафів за порушення у сфері державної реєстрації юридичних осіб» та від 14.09.2023 № 3265/5 «Про затвердження Порядку проведення перевірки інформації, наданої юридичною особою у поясненні та документах для підтвердження відомостей про кінцевого бенефіціарного власника та/або структуру власності юридичної особи»;
- постанову Кабінету Міністрів України від 12.09.2023 № 976 «Деякі питання автоматичної перевірки (верифікації) відомостей засобами Єдиного державного вебпорталу електронних послуг з використанням відомостей з Єдиного державного демографічного реєстру, Державного реєстру фізичних осіб - платників податків»;
- постанову Кабінету Міністрів України і Національного банку України від 19.09.2023 № 1011 «Про затвердження Методології визначення юридичною особою кінцевого бенефіціарного власника», якою визначено принципи, на основі яких здійснюється процес дослідження ознак вирішального впливу та визначення юридичною особою кінцевого бенефіціарного власника, методи дослідження ознак вирішального впливу на діяльність юридичної особи (форми та шляхи дослідження інформації, аналізу фактичних даних з метою з'ясування ознак і засобів набуття / зміни вирішального впливу, джерела з'ясування даних про наявність ознак вирішального впливу, ідентифікації кінцевого бенефіціарного власника), випадки здійснення актуалізації (оновлення) інформації про кінцевого бенефіціарного власника;
- спільний наказ Мін'юсту та Мінфіну від 11.07.2023 № 2513/5/378 «Про затвердження Порядку передачі держателем Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань інформації про розбіжності між відомостями про кінцевих бенефіціарних власників та/або структуру власності юридичної особи, отриманими суб'єктом первинного фінансового моніторингу в результаті здійснення належної перевірки юридичної особи, та відповідними відомостями, розміщеними в зазначеному реєстрі, та про суб'єкта первинного фінансового моніторингу, яким виявлено такі розбіжності, до спеціально уповноваженого органу» (zareєстрованого в Мін'юсті 11.07.2023 № 1168/40224), яким встановлено механізм взаємодії між Мін'юстом, який є держателем Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, та Держфінмоніторингом, порядок та процедуру направлення інформації про суб'єкта первинного фінансового моніторингу, який виявив розбіжності, та виявлені ним розбіжності щодо відомостей про кінцевих бенефіціарних власників та структуру власності.

Крім того, з метою приведення законодавства про санкції у відповідність до міжнародних стандартів з питань боротьби з відмиванням коштів і фінансуванням тероризму та забезпечення захисту економічних, внутрішніх інтересів національної безпеки України, територіальної цілісності, фінансової системи України від загроз, що виникають внаслідок агресії російської федерації на розгляд Верховної Ради України 19.09.2023 внесено урядовий проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо адаптації законодавства України до окремих стандартів Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF)»(реєстр. № 10072).

Указом Президента України від 11 травня 2023 р. № 273/2023 схвалено Комплексний стратегічний план реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023–2027 роки. Стратегічний план має на меті підвищити пріоритетність реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони, забезпечити його модернізацію й приведення у відповідність із стандартами, яких повинна досягти Україна на шляху до членства у ЄС. Зокрема, визначено 6 стратегічних пріоритетів реформування сектору:

- 1) дієвість і ефективність органів правопорядку та прокуратури з урахуванням стратегічних цілей та відповідно до стандартів прав людини і основоположних свобод;
- 2) послідовна кримінальна політика;
- 3) оперативність кримінального провадження з дотриманням міжнародних стандартів та принципу верховенства права;
- 4) система управління, орієнтована на результат відповідно до встановлених пріоритетів;
- 5) комплексна цифрова трансформація;
- 6) відкритість, прозорість, підзвітність і незалежність.

Підготовлено проект Плану заходів, спрямованих на виконання Комплексного стратегічного плану. Відбулись презентації напрацьованих положень представникам громадських організацій, розпочались обговорення проекту Плану заходів з представниками профільних комітетів Верховної Ради України, Офісу Президента України, здійснюється опрацювання та остаточне узгодження тексту, зокрема й з урахуванням коментарів, які надають міжнародні партнери розвитку.

РЕКОМЕНДАЦІЮ ВИКОНАНО

5 Рекомендація ЄК:

Впровадження антиолігархічного законодавства з метою обмеження надмірного впливу олігархів на економічне, політичне та суспільне життя; це має бути зроблено в юридично грамотний спосіб та має враховувати майбутній висновок Венеційської комісії стосовно відповідного законодавства.

19.09.2023

прийнято розпорядження Кабінету Міністрів України № 827-р «Про внесення змін до плану заходів щодо запобігання зловживанню надмірним впливом особами, які мають значну економічну та політичну вагу в суспільному житті (олігархами)». На виконання зауважень та рекомендацій Венеційської комісії актом відкладається безпосередня імплементація Закону України «Про запобігання загрозам національній безпеці, пов'язаним із надмірним впливом осіб, які мають значну економічну або політичну вагу в суспільному житті (олігархів)», яка мала здійснюватися через механізми формування та заповнення Реєстру «олігархів» та перевірки ділової репутації відповідних осіб.

Проведено аналіз плану заходів щодо запобігання зловживанню надмірним впливом особами, які мають значну економічну та політичну вагу в суспільному житті (олігархами), затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 листопада 2021 р. № 1582-р. За результатами аналізу план актуалізовано, зокрема з урахуванням рекомендацій Венеційської комісії щодо вжиття кроків в таких сферах, як публічні закупівлі та податки, прозорість у медіа сфері, боротьба з відмиванням грошей, фінансування політичних партій.

У рамках системної роботи щодо удосконалення антиолігархічного законодавства:

9.08.2023

прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства про захист економічної конкуренції та діяльності Антимонопольного комітету України» (№ 3295-IX). Законом передбачено підвищення ефективності системи розвитку та захисту економічної конкуренції, удосконалення державної політики у сфері захисту економічної конкуренції, посилення інституційної спроможності Антимонопольного комітету України;

23.08.2023

прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо мінімізації потенційного олігархічного впливу на політичні партії, удосконалення механізмів державного фінансування та державного контролю за діяльністю політичних партій» (№ 3337-IX), яким відновлюється здійснення Національним агентством з питань запобігання корупції (далі - НАЗК) державного контролю за дотриманням встановлених законом обмежень щодо фінансування політичних партій, законним та цільовим використанням політичними партіями коштів, виділених з державного бюджету на фінансування їхньої статутної діяльності, своєчасністю подання звітів партій про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру, повнотою таких звітів, звіту зовнішнього незалежного фінансового аудиту діяльності партій, відповідністю їх оформлення встановленим вимогам, достовірністю включених до них відомостей.

6 Рекомендація ЄК:

Подолання впливу приватних інтересів шляхом ухвалення закону, що приводить законодавство України у відповідність із директивами ЄС щодо аудіовізуальних медіапослуг та наділяє незалежного регулятора медійної сфери відповідними повноваженнями.

31.03.2023

набув чинності комплексний Закон України «Про медіа», (№ 2849-IX від 13.12.2022), розроблений з урахуванням пропозицій європейських експертів та громадськості. Закон спрямований на приведення українського законодавства у відповідність до Директиви ЄС про аудіовізуальні медіапослуги та створення в Україні медіаринку (Директива 2010/13/ЄС), діючого за європейськими правилами.

Наступним важливим кроком, спрямованим на подальшу імплементацію правових норм ЄС у цій сфері стало прийняття Верховною Радою України 30 травня 2023 р. змін до законодавства про рекламу, якими гармонізується закон «Про рекламу» із Директивою 2010/13/ЄС, зокрема в частині реалізації принципу технологічної нейтральності та забезпечення повного і належного захисту інтересів споживачів, а також захисту рекламного ринку України від негативного впливу ззовні. Закон також гармонізує з Директивою 2010/13/ЄС поняття комерційних проявів в медіа, реклами та її форм, «користувацького контенту» та реклами у ньому, «продакт-плейсменту», а також встановлює критерії, за якими реклама вважається такою, що потрапляє під юрисдикцію України, передбачає впровадження саморегулювання та співрегулювання у сфері реклами шляхом прийняття кодексів (правил) створення та розповсюдження реклами.

РЕКОМЕНДАЦІЮ ВИКОНАНО

7 Рекомендація ЄК:

Завершення реформи правових рамок щодо національних меншин, яка перебуває на етапі підготовки, згідно з рекомендаціями Венеційської комісії, а також ухвалення механізмів її негайного та ефективного впровадження.

13.12.2023

прийнято Закон України «Про національні меншини (спільноти) України» (№ 2827-IX, набрав чинності 01.07.2023). Цей рамковий Закон спрямований на вдосконалення регулювання реалізації прав та свобод осіб, які належать до національних меншин (спільнот), та правових засад державної політики у сфері захисту та забезпечення прав національних меншин (спільнот) України.

21.09.2023

прийнято Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про національні меншини (спільноти) України» щодо деяких питань реалізації прав і свобод осіб, які належать до національних меншин (спільнот) України» (№ 3389-IX, набрав чинності 08.11.2023). Законом внесено зміни до Закону України «Про національні меншини (спільноти) України» щодо закріплення оновленого визначення терміну «національні меншини (спільноти)», що має інклюзивний характер і відповідає Рамковій конвенції про захист національних меншин 1995 року; забезпечено можливість використання мов національних меншин (спільнот) у сфері реклами, під час здійснення публічних, культурно-мистецьких, розважальних та видовищних заходів, надання екстреної допомоги, надання допомоги та захисту жертвам домашнього насилля, догляду в будинку-інтернаті для громадян похилого віку тощо.

Для імплементації норм прийнятих Законів:

- розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12 травня 2023 р. № 429-р затверджено Концепцію Державної цільової національно-культурної програми «Єдність у розмаїтті»;
- з урахуванням зазначеної Концепції розпорядженням Кабінету Міністрів України від 26 вересня 2023 р. № 850-р затверджено Державну цільову національно-культурну програму «Єдність у розмаїтті» на період до 2034 р.;
- постановою Кабінету Міністрів України від 25 липня 2023 р. № 769 внесено зміни до Порядку проведення конкурсу з визначення програм (проектів, заходів), розроблених інститутами громадянського суспільства, для виконання (реалізації) яких надається фінансова підтримка, що відкрило для громадських об'єднань національних меншин (спільнот) можливість брати участь у конкурсі на отримання фінансової підтримки для виконання програм (проектів, заходів) за рахунок коштів Державного бюджету України, коштів місцевих бюджетів;
- постановою Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2023 р. № 891 внесено зміни до пункту 12 додатка до постанови Кабінету Міністрів України від 11 жовтня 2016 р. № 710, чим було створено підстави для фінансування згаданої вище програми зокрема за рахунок коштів державного бюджету під час дії в Україні правового режиму воєнного стану;
- наказом ДЕСС від 02 жовтня 2023 р. № Н-86/12 вирішено питання діяльності Ради громадських об'єднань національних меншин (спільнот) України та затверджено Положення про Раду як постійний консультативно-дорадчий орган при ДЕСС;
- у 2023 році оновлено Закон України № 2145-VIII «Про освіту» (далі – Закон № 2145-VIII), зокрема визначено підходи до багаточисленних національних меншин і корінних народів України для забезпечення їхнього права навчатися рідною мовою чи вивчати рідну мову на різних рівнях освіти.

Крім того, перехідні положення Закону № 2145-VIII (пункт 19 частини третьої розділу XII) наразі встановлюють, що особи, які належать до національних меншин України, мови яких є офіційними мовами Європейського Союзу, і розпочали здобуття

загальної середньої освіти до 1 вересня 2018 року мовою відповідної національної меншини України, до завершення здобуття повної загальної середньої освіти мають право продовжувати здобувати таку освіту відповідно до правил, що діяли до набрання чинності цим Законом.

4 ДОДАТКОВІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЗІ ЗВІТУ ЄВРОКОМІСІЇ ПРО ПРОГРЕС УКРАЇНИ В РАМКАХ ПАКЕТУ РОЗШИРЕННЯ 2023 РОКУ

8 листопада 2023 р. Європейська Комісія опублікувала Звіт про прогрес України в рамках Пакету розширення 2023 р. з рекомендацію започаткувати переговори про вступ України в Європейський Союз. У Звіті ЄК визнала виконання Україною у повному обсязі завдань щодо проведення реформи судової системи, Конституційного суду України, у сфері медіа та законодавства щодо боротьби з відмиванням коштів.

Разом з тим, у документі Єврокомісії перераховані додаткові вимоги, за яких Україна у березні 2024 р. має отримати «зелене світло» на започаткування переговорів. За трьома напрямками – боротьба з корупцією, удосконалення антиолігархічного законодавства та питання національних меншин (спільнот) – ЄК запропонувала Українській Стороні здійснити чотири додаткових законодавчих кроки в рамках подальшої роботи над рекомендаціями, наданими у червні 2022 р.

1 Рекомендація – ухвалення урядового законопроекту про збільшення штатної чисельності НАБУ.

8 грудня 2023 р. прийнято Закон України № 3502-ІХ «Про внесення змін до Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» щодо посилення інституційної спроможності Національного антикорупційного бюро України».

Закон передбачає збільшення граничної чисельності штату НАБУ з 700 до 1000 осіб, зокрема, збільшення кількості осіб начальницького складу з 500 до 750 осіб.

Враховуючи обмежені можливості фінансування в умовах правового режиму воєнного стану, Закон визначає поетапне проведення конкурсу на заміщення додаткових вакантних посад НАБУ: у 2024 р. – на 100 посад; у 2025 р. – на 100 посад; у 2026 р. – на 100 посад.

РЕКОМЕНДАЦІЮ ВИКОНАНО

2 Рекомендація – виключення із закону про запобігання корупції положень, які обмежують повноваження НАЗК щодо здійснення перевірок.

12 жовтня 2023 р. набрав чинності Закон України № 3384-ІХ «Про внесення змін до деяких законів України про визначення порядку подання декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, в умовах воєнного стану», яким відновлено декларування активів та функції НАЗК щодо їх перевірки, зокрема механізми фінансового контролю, в тому числі щодо проведення повних перевірок, а також відкрито Реєстр декларацій з урахуванням

безпекових аспектів. Зокрема, передбачено механізм, який дозволить вилучити декларації певних категорій осіб з публічного доступу до відкриття Реєстру декларацій з метою забезпечення їх безпеки.

Також Законом України від 8 грудня 2023 р. № 3503-IX «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» щодо приведення окремих положень у відповідність до висновків Європейської Комісії щодо України» закріплено нові положення безпосередньо на виконання рекомендацій Європейської Комісії, зокрема: «повна перевірка декларації проводиться в частині об'єктів декларування, не охоплених повною перевіркою декларацій відповідного суб'єкта декларування за попередні періоди, крім випадків, коли НАЗК отримало нову інформацію про об'єкт, який перевірявся, або коли наявні нові джерела інформації, що не були відомі чи не були доступні НАЗК під час проведення попередньої повної перевірки».

РЕКОМЕНДАЦІЮ ВИКОНАНО

3 Рекомендація – ухвалення закону(ів) для втілення рекомендацій Венеційської комісії щодо законів про національні меншини, про державну мову, медіа та освіту.

8 грудня 2023 р. прийнято Закон України №3504-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо врахування експертної оцінки Ради Європи та її органів щодо прав національних меншин (спільнот) в окремих сферах», яким внесено зміни до таких законів України: «Про місцеве самоврядування в Україні»; «Про вищу освіту»; «Про освіту»; «Про забезпечення функціонування української мови як державної»; «Про повну загальну середню освіту»; «Про національні меншини (спільноти) України».

Законом України №3504-IX враховано основні рекомендації Венеційської Комісії щодо подальшого удосконалення законодавства про права осіб, які належать до національних меншин (спільнот), а також розширено положення, які враховують необхідність забезпечувати розвиток і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя на всій території країни.

Водночас Закон доповнений положеннями, які враховують необхідність забезпечувати розвиток і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя на всій території країни.

РЕКОМЕНДАЦІЮ ВИКОНАНО

4 Рекомендація – ухвалення закону про лобіювання за європейськими стандартами.

13 грудня 2023 р. проект Закону України «Про добросовісне лобіювання» внесено Урядом на розгляд Верховної Ради України (реєстр. № 10337). Передбачається визначити правові засади лобіювання в Україні відповідно до міжнародних практик та стандартів, врегулювати питання взаємодії посадових осіб органів державної влади та місцевого самоврядування із заінтересованими сторонами та суб'єктами лобіювання, встановити прозорі механізми контролю за цією діяльністю шляхом створення Реєстру прозорості.

Також на розгляд Верховної Ради Урядом подано проект Закону України про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо порушення законодавства в сфері здійснення лобіювання (реєстр. № 10373). Законопроект передбачає врегулювання питання настання відповідальності у разі недотримання вимог законодавства з питань лобіювання, припинення порушення та встановлення відповідальності за неї.

У березні 2024 р. Українська сторона очікує на позитивну оцінку Європейської Комісії виконання Україною додаткових вимог у рамках рекомендацій ЄК щодо заявки України на членство.

РОЗДІЛ II.

ДІЯЛЬНІСТЬ ДВОСТОРОННІХ ОРГАНІВ АСОЦІАЦІЇ ТА ДІАЛОГ ВИСОКОГО РІВНЯ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄС

ЕШУА

УКРАЇНА

—

ЄВРОПА

ДВОСТОРОННІ ОРГАНИ АСОЦІАЦІЇ УКРАЇНА-ЄС

Відповідно до Розділу VII «Інституційні, загальні та прикінцеві положення» Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом Сторони проводять регулярні засідання двосторонніх органів асоціації.

Протягом 2023 року Сторони провели ряд спільних засідань у рамках підкомітетів Комітету асоціації між Україною та ЄС, включно з Комітетом асоціації Україна – ЄС у торговельному складі та діалогів. Протягом зустрічей було обговорено широке коло секторальних питань.

Підкомітет з питань економіки та іншого галузевого співробітництва Комітету асоціації між Україною та ЄС працює за кластерним принципом. За 2023 рік були проведені наступні заходи:

8-ме засідання Кластера 3 (Співробітництво у сфері енергетики, включаючи ядерні питання, навколишнє природне середовище, включаючи зміну клімату та цивільний захист, транспорт) 25-26.01.2023, відеоконференція Брюссель – Київ

Основні результати:

- Поінформовано Сторону ЄС про руйнівні атаки Російської Федерації на сегменти енергетичної та газової інфраструктури України та ризики, які несе в собі для ядерної галузі окупація Росією Запорізької АЕС.
- Обговорено питання ядерної та енергетичної безпеки, стан синхронізації сектора електроенергетики України до ринку ЄС, реформу відновлюваної енергетики та питання енергетичної ефективності будівель.
- Актуалізовано інформацію щодо транспортних ініціатив ЄС в рамках Європейського Зеленого курсу, масштабів екологічної шкоди, спричиненої військовою агресією Російської Федерації проти України, стану виконання Україною зобов'язань за Паризькою кліматичною угодою, включаючи перегляд Довгострокової стратегії та планів щодо впровадження оновленого Національно-визначеного внеску України та розробки Національного плану з енергетики та зміни клімату.
- Окрему увагу було приділено питанням співпраці між Україною та ЄС у сфері управління ризиками в процесі ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та системі цивільного захисту.

6-те засідання Кластера 2 (Промислова та підприємницька політика, гірнича справа і металургія, туризм, космос, законодавство про товариства та корпоративне управління, захист прав споживачів, оподаткування) 15.02.2023, відеоконференція Київ – Брюссель

Основні результати:

- Стороною ЄС підготовлено та передано перелік актів права ЄС, обов'язкових до імплементації у сферах промислової та підприємницької політики, законодавства про товариства та корпоративне управління тощо.

- Окреслено пріоритети щодо підтримки підприємництва та активізації роботи бізнесу, постраждалого в умовах воєнних дій, з метою відновлення економіки та створення передумов для подолання наслідків збройної агресії Російської Федерації.
- Домовлено продовжити співпрацю сторін у космічній галузі за такими напрямками, як Copernicus, EGNOS, Horizon-Europe.
- Сторони досягли домовленостей щодо подальших спільних кроків з розвитку співпраці, зокрема з огляду на отримання Україною статусу країни-кандидата на членство в ЄС.

8-ме засідання Діалогу з прав людини, 26.04.2023, м. Київ (у змішаному форматі)

Основні результати:

- Сторони обговорили порушення прав людини та гуманітарного права в контексті повномасштабного вторгнення Росії та агресивної війни, такі як свавільні вбивства, затримання, насильницькі зникнення, тортури та жорстоке поводження з утримуваними особами, пов'язане з війною сексуальне та гендерне насильство, «фільтрація», виправні колонії на тимчасово окупованих територіях України. Особливий акцент був здійснений на питанні депортації українського цивільного населення (особливо дітей) до Російської Федерації та тимчасово окупованих територій України.
- Під час діалогу ЄС і Україна висловили свою відданість забезпеченню повної відповідальності за військові злочини та інші злочини, скоєні у зв'язку з війною Росії проти України, в тому числі шляхом створення спеціального трибуналу. Сторони також зосередилися на санкціях та використанні заморожених активів Росії для відновлення України та з метою відшкодування.
- ЄС відзначив зусилля України щодо виконання критеріїв вступу, зокрема стабільності інститутів, що гарантують демократію, верховенство права, права людини, незважаючи на триваючу війну. Конкретні сфери включали реформу правоохоронних органів, запобігання катуванням та жорсткому поводженню, трудові права, свободу вираження поглядів, асоціацій і зборів, вибори та виборчу систему, права людей з обмеженими можливостями та осіб, які належать до етнічних, мовних, релігійних і національних меншин, права ЛГБТІ, гендерна рівність, права жінок та права дитини.

8-ме засідання Підкомітету з питань юстиції, свободи та безпеки Комітету асоціації, 27.04.2023, м. Київ (у змішаному форматі)

Основні результати:

- Українською стороною презентовано актуальну інформацію щодо реформи правосуддя, зокрема висвітлено основні результати судової реформи, а також представлено концепцію реформування юридичної освіти в Україні як одну з частин комплексної реформи системи правосуддя України. Представники Європейської сторони підкреслили важливість судової реформи в контексті виконання рекомендацій, викладених у Висновку Європейської Комісії щодо заявки України на членство в Європейському Союзі.

- Обговорено стан запобігання та протидії корупції, зокрема про затвердження Антикорупційної стратегії на 2021–2025 роки, а також Державної антикорупційної програми на 2023–2025 роки.
- Поінформовано сторону ЄС про розвиток правового співробітництва у цивільних справах, про стан міжнародного співробітництва у кримінальних провадженнях з країнами – членами ЄС, зокрема щодо розгляду запитів про екстрадицію осіб.
- Українською стороною висвітлено стан запобігання та боротьби з організованою злочинністю та іншими злочинами. Окрему увагу зосереджено на питаннях взаємодії з Європолем, зокрема на співпраці в рамках Аналітичного проєкту Європолу щодо основних міжнародних злочинів. Надано інформацію щодо співпраці з Агентством Європейського Союзу з підготовки співробітників правоохоронних органів (CEPOL).
- Українською стороною поінформовано про здійснення заходів за результатами проходження 5-го раунду взаємної оцінки національної системи України у сфері протидії відмиванню (легалізації) коштів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення Комітетом експертів Ради Європи з питань оцінки заходів протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму (Комітет MONEYVAL).
- Обговорено питання управління кордонами, міграції та притулку.

7-ме засідання Кластера 1 (Макроекономічне співробітництво, управління державними фінансами: бюджетна політика, внутрішній контроль та зовнішній аудит, статистика, облік і аудит, боротьба із шахрайством), 23.05.2023, відеоконференція Брюссель – Київ

Під час заходу було обговорено питання щодо:

- мобілізації податкових надходжень для пом'якшення фінансових обмежень і підтримки реконструкції України та соціальних потреб громадян;
- реформи корпоративного управління державних підприємств та питань приватизації;
- впливу війни на фінансову стабільність та стану справ з державними банками;
- останніх подій у регулюванні фінансового сектору в Україні та впровадження реформи фінансового сектору в умовах війни;
- реалізації стратегії управління державними фінансами;
- державного внутрішнього контролю, включаючи внутрішній аудит;
- управління державними інвестиціями;
- зовнішнього аудиту;
- змін у підготовці та публікації статистичних даних в умовах війни; прогресу в імplementації розділу «Статистика» Угоди про асоціацію між Україною та ЄС;
- стану імplementації положень Угоди про асоціацію між Україною та ЄС у частині боротьби з шахрайством.

- Сторона ЄС констатувала належний рівень двосторонньої співпраці у зазначених вище сферах, відзначила успіхи, досягнуті Українською Стороною у реформуванні згаданих сфер, а також висловила сподівання на подальше здійснення широкомасштабних реформ в Україні.

8-ме засідання Кластера 4 (Співробітництво у сфері науки та технологій, інформаційне суспільство, аудіовізуальна політика, освіта, навчання та молодь, культура, співробітництво в галузі спорту та фізичної культури), 09.06.2023, відеоконференція Київ – Брюссель

Основні результати:

- Сторони обговорили питання поточного стану української освіти в умовах широкомасштабної війни, пріоритетність завдань щодо забезпечення безпеки та сталості навчання й викладання, подолання освітніх втрат та розривів, стан впровадження реформи повної загальної середньої освіти «Нова українська школа», перебігу вступної кампанії до закладів вищої освіти; заходів, які вживаються з метою підтримки сектору культури та креативних індустрій, свободи слова, медіа та захисту прав журналістів, підтримки суспільного мовлення в умовах воєнного стану; також представлено інформацію про заходи із поступового наближення до права ЄС у сфері політики з питань аудіовізуальної галузі, поінформовано про заходи та проекти щодо запровадження дієвих механізмів протидії інформаційним загрозам.
- Обговорено питання участі України в освітніх та наукових програмах Європейського Союзу, зокрема розширення можливостей у сфері освіти та молоді для українських учасників «Еразмус+», асоційовану участь у Рамковій програмі ЄС з досліджень та інновацій «Горизонт Європа», програмах Євратом, «Креативна Європа», «Цифрова Європа» та Connecting Europe Facility.
- Обговорено питання інтенсифікації співпраці з ЄС шляхом участі України в ініціативах та програмах Європейської Комісії, зокрема номінування представників для участі у Робочих групах та заходах в рамках Стратегічної рамки Європейського освітнього простору, долучення до освітньої інформаційної мережі Eurydice, відкриття Офісу Горизонт Європа в Україні.

8-ме засідання Кластера 5 (Сільське господарство та розвиток сільських районів, рибальство та морська політика, Дунайський регіон, транскордонне та регіональне співробітництво), 06.12.2023, відеоконференція Київ – Брюссель

Основні результати:

- Домовлено продовжити співпрацю щодо розробки та впровадження Стратегії розвитку сільського господарства та сільських територій на період до 2030 року, а також продовжити розширювати функціонал Державного аграрного реєстру для отримання фінансової підтримки фермерами та виробниками сільськогосподарської продукції від ЄС та міжнародних донорів.
- Розглянуто питання відновлення та розвитку регіонів України, зокрема в рамках ініціативи Єврокомісії «New European Bauhaus Compass».

- Домовлено завершити опрацювання та затвердження методики Смарт спеціалізацій, а також завершити процес формування Національної команди Смарт Спеціалізації.
- Обговорено питання поглиблення співпраці в межах програм «Interreg», «Interreg NEXT», Стратегії ЄС щодо розвитку Дунайського регіону, підготовки окремої програми транскордонного співробітництва «Україна – Молдова».

8-ме засідання Комітету асоціації у торговельному складі, 29-30.11.2023, Брюссель – Київ (у змішаному форматі)

Сторони відзначили, що оновлений Пріоритетний план дій щодо посиленої імплементації угоди про вільну торгівлю на 2023-2024 рік є ідеальним прикладом того, як торгова частина Угоди про асоціацію дозволяє одночасно створювати більше можливостей для взаємної торгівлі і забезпечувати повне виконання вимог для членства України в ЄС.

Основні результати:

- Визначено подальші кроки з метою укладання Угоди про оцінку відповідності та прийнятність промислових товарів (АСАА).
- Ухвалено спільні Рішення Комітету асоціації Україна – ЄС у торговельному складі про позитивну оцінку виконання етапу 1 та етапу 2 Додатка XXI-A до Глави 8 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони.
- Українською Стороною було наголошено на важливості подальшої торговельної лібералізації, зокрема продовження дії Регламенту (ЄС) 2023/1077 Європейського Парламенту та Ради від 31.05.2023 про тимчасову лібералізацію торгівлі, для підтримки економіки України.

6-те засідання Підкомітету з питань торгівлі та сталого розвитку, 09.03.2023, відеоконференція Київ – Брюссель

Основні результати:

В ході заходу обговорено, зокрема, результати діяльності, пов'язаної із застосуванням глави 13 «Торгівля та сталий розвиток» розділу IV «Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею» Угоди про асоціацію, а також відновлення навколишнього середовища шляхом складання дорожньої карти екологічних збитків, завданих повномасштабною російською військовою агресією.

6-те засідання Діалогу високого рівня Україна – ЄС щодо горизонтальних питань та окремих секторів промисловості, 25-26.05.2023, відеоконференція Київ – Брюссель

Основні результати:

В ході засідання Українською Стороною було наголошено, що з початку повномасштабної військової агресії Російської Федерації українська промисловість значно постраждала через зупинку підприємств у зонах ведення бойових дій та понесла істотні збитки. Тому питання збереження та відновлення діяльності вітчизняних промислових підприємств набуло критичного значення і є першочерговим. Сторони обговорили під час заходу:

- стан української промисловості, зокрема гірничо-металургійної галузі, в умовах військової агресії Російської Федерації проти України та окреслено шляхи подальшої співпраці з метою її відновлення за участі та підтримки інституцій ЄС;
- стан та подальші кроки щодо укладення Угоди АСАА, а також актуальні питання співробітництва у сфері публічних закупівель;
- проблематику підтримки і відновлення функціонування малих та середніх вітчизняних промислових підприємств.

20-те засідання Діалогу Україна - ЄС з права інтелектуальної власності, 19.10.2023, відеоконференція Брюссель – Київ

Основні результати:

Сторонами обговорено питання прогресу реформи та розвитку законодавства в сфері інтелектуальної власності, імплементації прав інтелектуальної власності та колективного управління правами під час воєнного стану, а також:

- створення Вищого суду з питань інтелектуальної власності та реформи авторського права;
- діяльності правоохоронних та митних органів;
- міжнародного співробітництва та технічної допомоги ЄС.

7-ме засідання Підкомітету з питань географічних зазначень, 28.11.2023, відеоконференція Київ – Брюссель

Основні результати:

- Українською Стороною наголошено, що вдосконалення національної системи правової охорони інтелектуальної власності та узгодження її зі стандартами ЄС, навіть в умовах агресивної війни Російської Федерації проти України, залишається незмінним пріоритетом.
- Сторони обговорили технічні питання до запропонованих географічних зазначень, підкреслено важливість визнання Стороною ЄС переданих українських географічних зазначень та закликало Сторону ЄС до діалогу, коментарів, консультацій та знаходження конструктивних рішень з метою оновлення Додатків XXII-C та XXII-D Угоди про асоціацію.

7-ме засідання Підкомітету з питань митного співробітництва, 28.11.2023, відеоконференція Київ – Брюссель

Основні результати:

- Сторону ЄС поінформовано щодо змін в митному законодавстві України, акцентуючи увагу на актах, які були прийняті в рамках євроінтеграції. Особливу увагу європейських колег скеровано щодо роботи з імплементації в українське законодавство положень Митного кодексу ЄС.
- Відзначено прогрес в роботі щодо оновлення проекту рішення Підкомітету Україна – ЄС з питань митного співробітництва про внесення змін до Протоколу I, яким передбачено запровадження з 1 грудня 2023 року на двосторонньому рівні модернізованих (альтернативних) правил походження Регіональної конвенції про пан-євро-середземноморські преференційні правила походження разом з діючими правилами походження Конвенції.
- Сторонами відзначено прогрес розвитку інституту Авторизованого економічного оператора (АЕО) в Україні. Представники ЄС відзначили результативність та активну роботу Держмитслужби в цьому напрямку.
- Сторону ЄС поінформовано щодо результатів 1-го року застосування процедури спільного транзиту, приєднання до Конвенції про процедуру спільного транзиту та Конвенції про спрощення формальностей у торгівлі товарами. Сторону ЄС поінформовано щодо кроків, які здійснює Держмитслужба, щоб розширити застосування процедури серед українських компаній, що здійснюють зовнішньоекономічну діяльність.
- Українською Стороною поінформовано щодо прогресу у запровадженні обміну попередньою митною інформацією, зокрема у впровадженні пілотного проекту щодо обміну попередньою митною інформацією з Румунією, та висловлено сподівання, що подібна практика обміну інформацією буде поширена на інші ділянки кордону між Україною та країнами-сусідами, членами ЄС.
- Відзначено високий рівень та результативність співробітництва з митними адміністраціями з питань взаємної адміністративної допомоги, а також з OLAF з питань протидії митному шахрайству.

8-ме засідання Підкомітету з управління санітарними та фітосанітарними заходами, 29.11.2023, у змішаному форматі Брюссель – Київ

Основні результати:

- Українська сторона поінформувала стосовно прийнятих нормативно-правових актів у сфері благополуччя тварин та відзначила, що план виконання гармонізації законодавства України з вимогами ЄС у частині санітарних та фітосанітарних заходів виконано на 81%.
- Досягнуто прогресу щодо української заявки для доступу свинини на ринок ЄС.
- Українська сторона підкреслила важливість впровадження в Україні електронної системи управління інформацією щодо державного контролю (IMSOC) та її системних компонентів, зокрема, системи TRACES, що в свою чергу скоротить і пришвидшить проходження обов'язкових процедур на державному кордоні для українських експортерів в ЄС.

- Європейська комісія відзначила дуже високий рівень імплементації TRACES в Україні, зокрема з червня 2023 року видано вже 8000 сертифікатів. Пілотний проєкт реалізовано в 3 областях, а в 2024 році очікується розширення застосування зазначеної системи на всю країну.

ДІАЛОГ ВИСОКОГО РІВНЯ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄС

Протягом 2023 року тривала реалізація комплексу заходів, спрямованих на посилення діалогу з ЄС. Важливими у цьому контексті стали проведені на початку лютого у Києві:

- засідання між Урядом України та Колегією Комісарів ЄС (2 лютого), що започаткувало новий, поглиблений формат взаємодії Україна-ЄС на рівні ЄК та Уряду України. Укладено Угоду між Україною та Європейським Союзом щодо участі України в програмі ЄС «Єдиний ринок» (2021-2027). Забезпечено набрання чинності цією Угодою 31 липня 2023 р. (бюджет програми – 4,2 млрд євро; мета – розвиток конкурентоспроможності та підтримка інтеграції малих та середніх підприємств України до внутрішнього ринку ЄС), а також підписано Меморандум про стратегічне партнерство між Україною та ЄС у сфері біометану, водню та синтетичних газів.
- 24-й Саміт Україна-ЄС (3 лютого), який визначив дороговкази діалогу нашої держави з ЄС, в т.ч. і у сфері галузевого співробітництва, на далеку перспективу. Головними темами саміту стали прискорення військової та політичної підтримки України, а також кроки подальшої євроінтеграції України до ЄС. За результатами Саміту схвалено Спільну заяву.

Важливим заходом стало проведення 2 жовтня 2023 р. у Києві засідання Ради ЄС із закордонних справ. Це стало яскравим прикладом виходу політичного діалогу між Україною та ЄС на якісно новий рівень. Така подія стала першою в історії - засідання Ради за межами нинішніх кордонів ЄС. Це засвідчило безпрецедентну підтримку України та рівень наближеності до ЄС. Ключовими темами для дискусії стали такі питання:

- продовження і нарощування оборонної підтримки України,
- надання гарантій безпеки Україні,
- прийняття чергового 12-го санкційного пакету проти РФ,
- перспективи прийняття Європейською Радою рішення про відкриття переговорів про вступ України в ЄС до кінця 2023 року.

РОЗДІЛ ІІІ.

ДОПОМОГА УКРАЇНІ З БОКУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

ЕШУА

УКРАЇНА

—

ЄВРОПА

СПІВРОБІТНИЦТВО В РАМКАХ ПРОГРАМ МАКРОФІНАНСОВОЇ ДОПОМОГИ

14.12.2022

Європейський Парламент та Рада Європейського Союзу прийняли Регламент про започаткування Інструменту надання підтримки Україні на 2023 рік (макрофінансова допомога +) на суму до 18 мільярдів євро.

Прийняття зазначеного документу відкрило для України можливість отримання у 2023 році пільгового кредитування на суму до **18 мільярдів євро** в рамках нової масштабної програми макрофінансової допомоги.

На початку 2023 року Україна та ЄС підписали Меморандум про взаєморозуміння між Україною як Позичальником та Європейським Союзом як Кредитором (Інструмент надання підтримки Україні на 2023 рік (макрофінансова допомога +) на суму до 18 мільярдів євро) і Кредитну угоду між Україною як Позичальником і Національним банком України як Агентом Позичальника та Європейським Союзом як Кредитором (Макрофінансова допомога + для України) (МФД-ІХ).

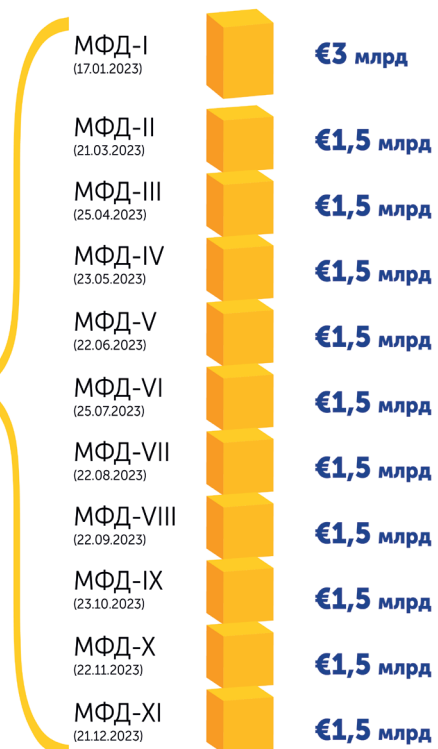
Протягом 2023 року Мінфіном проводились двосторонні обговорення з Європейською Комісією стану виконання Україною зобов'язань за МФД-ІХ та визначення ступеню досягнутого прогресу.

Виплаті кожного траншу МФД-ІХ передували підготовка та направлення Мінфіном Європейській Комісії запитів про підтвердження відповідності (містили детальну інформацію про досягнутий Українською Стороною прогрес у виконанні зобов'язань України за МФД-ІХ) та запитів на виплату коштів (містили прийнятні для Української Сторони фінансові умови запозичень).

За результатами проведеної роботи (в рамках реалізації зазначених міжнародних договорів) Україною у 2023 році було отримано одинадцять траншів МФД на загальну суму

€18 млрд

Увесь зазначений пільговий кредитний ресурс у відповідні періоди зараховувався на рахунок Казначейства в Національному банку та використовувався для фінансування найбільш нагальних видатків Державного бюджету, чим було забезпечено загальне сприяння фінансовій стабільності в Україні.

ФІНАНСОВА ТА ТЕХНІЧНА ДОПОМОГА ЄС

У 2023 році Україна долучилася до участі у таких програмах ЄС: «EU4Health»; «Цифрова Європа» (2021-2027); «Fiscalis»; Програма Союзу для співробітництва в митній сфері; «Єдиний ринок» (2021-2027); Механізм цивільного захисту Союзу; «Механізм «Сполучення Європи».

Також (1) надано повноваження на підписання Угоди між Україною та Європейським Союзом про участь України в Програмі ЄС у сфері юстиції і Угоди між Україною та Європейським Союзом про участь України у Програмі ЄС «Громадяни, рівність, права та цінності» та (2) завершено роботу над проектом Угоди про участь України в Програмі Європейського Союзу щодо боротьби із шахрайством.

Крім того, підписано угоди між Україною та ЄС про реалізацію Програми Interreg (Interreg VI-B) NEXT «Басейн Чорного моря», Програми Interreg (Interreg VI-A) NEXT «Румунія-Україна», програми Interreg (Interreg VI-A) NEXT «Польща-Україна», програми (Interreg VI-A) NEXT «Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна» та Дунайської регіональної програми (Interreg VI-B).

МІЖНАРОДНІ ДОГОВОРИ ПРО ЗАЛУЧЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ ТЕХНІЧНОЇ ДОПОМОГИ З БОКУ ЄС ПІДПИСАНІ У 2023 РОЦІ:

- Додаткова угода № 2 (у формі обміну листами) між Урядом України та Європейською Комісією, що діє від імені Європейського Союзу, до Угоди про фінансування заходу «Програма ЄС з підтримки України в надзвичайній ситуації» (NDICI-GEO-NEAR/2022/ACT-60748)¹.

Мета: внесення змін до перерозподілу коштів орієнтовного бюджету, виділених на гранти, закупівлі та непряме управління з уповноваженими організаціями, що дозволить ЄС швидко провести закупівлі LED-ламп для заощадження енергії в Україні та надання житла для внутрішньо переміщених осіб.

- Додаткова угода № 2 (у формі обміну листами) між Урядом України та Європейською Комісією, що діє від імені Європейського Союзу, до Угоди про фінансування заходу «Програма технічного співробітництва 2020 року»².

Мета: продовження періоду виконання Угоди про фінансування заходу «Програма технічного співробітництва 2020 року», оновлення заходів, що виконуються в рамках згаданої програми, та індикативного розподілу бюджету у зв'язку з триваючою агресією росії проти України з метою подальшого фінансування ЄС проектів, спрямованих на гармонізацію законодавства у визначених сферах: транспорту, фінансів, медіа, охорони здоров'я, малого та середнього бізнесу та конкурентоспроможності, публічних закупівель.

- Угода між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, з іншої сторони, про участь України у програмі Союзу «Механізм «Сполучення Європи».

¹ Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2023 р. № 180-р.

² Розпорядження Кабінету Міністрів України від 2 травня 2023 р. № 415-р.

Мета: побудова, розвиток, модернізація транс'європейських мереж у транспортній, енергетичній та цифровій галузях і сприяння транскордонному співробітництву в сфері відновлюваної енергетики, беручи до уваги довгострокові зобов'язання щодо декарбонізації та цілі підвищення європейської конкурентоспроможності.

- Додаткова угода № 2 (у формі обміну листами) між Урядом України та Європейською Комісією, що діє від імені Європейського Союзу, до Угоди про фінансування заходу «Механізм розвитку громадянського суспільства України»³.

Мета: продовження періоду виконання Угоди на 1 рік та перерозподіл напрямів фінансування в рамках орієнтованого бюджету між грантами та закупівлями з метою ефективної реалізації поточних та запланованих до впровадження проектів.

- Додаткова угода № 2 (у формі обміну листами) між Урядом України та Європейською Комісією, що діє від імені Європейського Союзу, до Угоди про фінансування Програми технічного співробітництва 2018 року»⁴.

Мета: продовження періоду виконання Угоди на 2 роки для завершення фінансування проектів, спрямованих на підтримку України у зміцненні інституційної спроможності українських органів влади імплементувати законодавчі норми ЄС в українське законодавство та забезпечити виконання положень Угоди про асоціацію у сферах навколишнього середовища, санітарного та фітосанітарного контролю, бухгалтерського обліку.

- Додаткова угода № 3 (у формі обміну листами) між Урядом України та Європейською Комісією, що діє від імені Європейського Союзу, до Угоди про фінансування «Програма технічного співробітництва 2017 року»⁵.

Мета: продовження періоду виконання Угоди на 1 рік для завершення фінансування проектів, спрямованих на гармонізацію українського законодавства до законодавства ЄС у сферах охорони здоров'я та надрокористування.

- Додаткова угода № 2 (у формі обміну листами) між Урядом України та Європейською Комісією, що діє від імені Європейського Союзу, до Угоди про фінансування заходу «Підтримка ЄС для електронного урядування та цифрової економіки в Україні» (ENI/2019/042-007)⁶.

Мета: продовження терміну виконання Угоди на 2 роки.

- Угода про фінансування заходу «Підтримка ЄС для відновлення та реформ» (бюджет 335 млн. євро)⁷.

Мета: допомога надаватиметься за п'ятьма пріоритетними сферами, а саме: стійка, стала та інтегрована економіка, підзвітні установи, верховенство права та безпека, захист навколишнього середовища і стійкість до зміни клімату, стійка цифрова трансформація, стійке, гендерно рівне, справедливе та інклюзивне суспільство).

³ Розпорядження Кабінету Міністрів України від 09 червня 2023 р. № 520-р.

⁴ Розпорядження Кабінету Міністрів України від 29 серпня 2023 р. № 760-р.

⁵ Розпорядження Кабінету Міністрів України від 22 вересня 2023 р. № 587-р.

⁶ Розпорядження Кабінету Міністрів України від 29 вересня 2023 р. № 877-р.

⁷ Розпорядження Кабінету Міністрів України від 31 жовтня 2023 р. № 997-р.

- Угода про фінансування заходу «Підтримка швидкого відновлення України (Контракт з розбудови держави та посилення стійкості)» (бюджет 250 млн. євро)⁸.

Мета: допомога надаватиметься для проведення критичного ремонту транспортної інфраструктури та підтримки безперебійного виробництва сільськогосподарської та харчової продукції, надання оборотного капіталу сільськогосподарським підприємствам для забезпечення функціонування ланцюгів постачання сільськогосподарської сировини та харчових продуктів у короткостроковій та середньостроковій перспективі).

ФІНАНСОВА ДОПОМОГА З БОКУ МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

У 2023 році укладено та/або набрали чинності наступні міжнародні договори з Європейським банком реконструкції та розвитку (ЄБРР) та KfW:

09.06.2023

укладено Гарантійну угоду (Проект «Надзвичайна підтримка української залізниці») між Україною та ЄБРР та Кредитну угоду між ЄБРР та АТ «Укрзалізниця» (набрали чинності 06.12.2023), що дозволить АТ «Укрзалізниця» залучити кредит ЄБРР на суму 200 млн. євро, з яких до 100 млн. євро буде спрямовано на фінансування невідкладних капітальних потреб АТ «Укрзалізниця», у тому числі закупівлі рейок, кріплень, стрілок та інших матеріалів, необхідних для ремонту TEN-T та інших залізничних коридорів з Європейським Союзом, а також закупівлі рухомого складу, та до 100 млн. євро на ліквідність з метою забезпечення стабільних і безперебійних вантажних і пасажирських залізничних перевезень укладено Гарантійну угоду (Проект «Надзвичайна підтримка української залізниці») між Україною та ЄБРР та Кредитну угоду між ЄБРР та АТ «Укрзалізниця» (набрали чинності 06.12.2023), що дозволить АТ «Укрзалізниця» залучити кредит ЄБРР на суму 200 млн. євро, з яких до 100 млн. євро буде спрямовано на фінансування невідкладних капітальних потреб АТ «Укрзалізниця», у тому числі закупівлі рейок, кріплень, стрілок та інших матеріалів, необхідних для ремонту TEN-T та інших залізничних коридорів з Європейським Союзом, а також закупівлі рухомого складу, та до 100 млн. євро на ліквідність з метою забезпечення стабільних і безперебійних вантажних і пасажирських залізничних перевезень

15.12.2023

укладено Гарантійну угоду («Проект спеціальної капітальної підтримки НЕК «Укренерго») між Україною та ЄБРР та Кредитну угоду між ЄБРР та НЕК «Укренерго» (набрали чинності 15.01.2024), відповідно до яких залучено 150 млн. євро для підтримки структури капіталу, ліквідності та стабільності НЕК «Укренерго», включаючи фінансування критичних операційних витрат, а також закупівлі електроенергії, допоміжних послуг для збалансування виробництва та споживання електроенергії;

⁸ Розпорядження Кабінету Міністрів України від 7 листопада 2023 р. № 1015-р.

29.12.2023

підписано Гарантійну угоду між Кабінетом Міністрів України («Гарант») та KfW, Франкфурт-на-Майні («KfW») за проектом «Підвищення ефективності передачі електроенергії (інтеграція української об'єднаної енергосистеми до європейської об'єднаної енергосистеми) III» та Кредитну угоду між KfW та НЕК «Укренерго» на суму 24 млн. євро з метою фінансування інтеграції української об'єднаної енергосистеми до європейської об'єднаної енергосистеми та пов'язаних з нею заходів.

Також у 2023 році Україна стала повноправним членом Банку розвитку Ради Європи (далі – БРРЕ), що надає можливість користуватись усіма наявними фінансовими інструментами банку, зокрема, проектним та програмним кредитуванням, міжгалузевим кредитуванням, механізмом співфінансування з боку ЄС, механізмом фінансування державного сектору економіки та фінансуванням державно-приватного партнерства. Крім того БРРЕ може надавати фінансування для прийнятних секторів діяльності у вигляді кредитів та грантів, а також надавати гарантії для такого фінансування.

РОЗДІЛ IV.

РЕЗУЛЬТАТИ ВИКОНАННЯ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ У 2023 РОЦІ

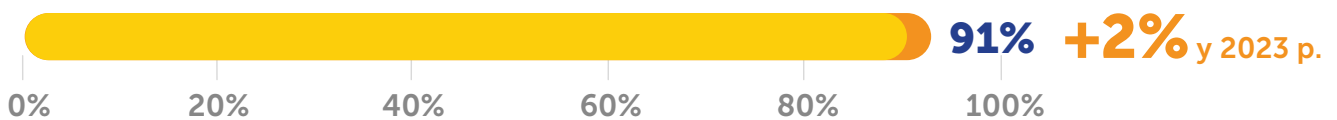
ЕШУА

УКРАЇНА

—

ЄВРОПА

ПОЛІТИЧНИЙ ДІАЛОГ, НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА ТА ОБОРОНА

ПОЛІТИЧНИЙ ДІАЛОГ

2023 рік характеризувався безпрецедентно високою динамікою політичного діалогу між Україною та ЄС на усіх рівнях. Відбулося близько 20 контактів на рівні Президента України та Президента Європейської Ради, Президента Європейської Комісії, а також Прем'єр-міністра України Д. Шмигала та Віце-прем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції О. В. Стефанішиної, Міністра закордонних справ України Д. Кулеби з високопосадовцями ЄС з актуальних питань порядку денного Україна-ЄС. Президент України брав участь у засіданнях Європейської Ради, Колегії Комісарів ЄС та у засіданні Ради ЄС із закордонних справ.

Вагомими сигналами підтримки суверенітету та територіальної цілісності України стали візити лідерів ЄС в нашу державу, зокрема, три візити Президента Європейської Комісії У. фон дер Ляєн та два візити Президента Європейської Ради Ш. Мішеля, а також три візити Високого представника ЄС із закордонних справ та політики безпеки Ж. Борреля.

Протягом 2023 року інтенсифікувалися контакти у парламентському вимірі. Серед найважливіших подій слід відзначити виступ Президента України В. Зеленського перед Європейським Парламентом (далі - ЄП), запуск нового формату співробітництва між Верховною Радою України та ЄП, де було засновано співпрацю між відповідними Комітетами, підписано оновлений Меморандум про взаєморозуміння між Верховною Радою України та ЄП про спільні рамки підтримки парламентської демократії в контексті відновлення України та набуття нею членства в ЄС. Відбулась низка контактів на найвищому рівні: з Президентом ЄП Р. Мецолою зустрічалися Президент України В. Зеленський, Голова Верховної Ради України Р. Стефанчук, Керівник Офісу Президента України А. Єрмак, Міністр закордонних справ Д. Кулеба.

Здійснено низку візитів європарламентарів в Україну, у тому числі у форматах партійних візитів керівництва груп (EPP, S&D), спеціальних місій комітетів DROI (Підкомітет з прав людини) та REGI (Комітет з регіонального розвитку), неформальних груп друзів та індивідуальні поїздки. Міжпарламентський діалог відбувався у рамках ustalених міжпарламентських контактів (ПКА, Євронест, Діалоги Жана Моне). Зріс рівень комунікацій на неформальному рівні.

ЄП ухвалено 8 резолюцій, які безпосередньо стосувалися України або агресії РФ проти нашої держави.

Конвергенція у сфері зовнішньої політики та політики безпеки України з ЄС, зокрема шляхом приєднання до відповідних заяв ЄС, у тому числі щодо обмежувальних заходів, є обов'язковою умовою у контексті стратегічного курсу нашої держави на членство в ЄС. За 2023 рік рівень конвергенції у цій сфері складає 89%.

САНКЦІЇ ПРОТИ РОСІЇ

У 2023 році ЄС ухвалив три (10-й, 11-й, 12-й) пакети обмежувальних заходів проти росії, рішення щодо поширення на білорусь ряду секторальних санкцій аналогічних російським, а також обмежувальні заходи стосовно Ірану з внесенням у санкційний перелік осіб та компаній, які виробляють та поставляють дрони та інші військові вантажі до рф. Збережено та посилено режим санкцій стосовно осіб з числа колишніх українських високопосадовців, причетних до заволодіння державними активами.

ЄС також продовжив санкції проти рф за окупацію частини України ще на 12 місяців, до 24 лютого 2025 року.

Протягом 2023 року проведено роботу щодо підтримки розбудови міжнародного механізму конфіскації заморожених активів російської федерації з метою фінансування відбудови України. 12 грудня 2023 р. Віце-президент ЄК, Високий представник ЄС Ж.Боррель представив проект документу стосовно внесення змін до Директиви ЄС від 31 липня 2014 р. №2014/512/CFSP щодо обмежувальних заходів з огляду на дії росії, що дестабілізують ситуацію в Україні. Внесення змін ініційовано у зв'язку із ініціативою ЄК стосовно підготовки Директиви щодо використання суверенних російських активів, заморожених на території ЄС для відновлення України. Директива має врегулювати питання використання надзвичайних доходів від знерухомлення активів Центрального банку росії, зокрема, заборони на будь-які операції, пов'язані з управлінням резервами та активами Центрального банку росії.

У травні 2023 року створено Міжнародний реєстр збитків, завданих агресією рф (на сьогодні учасниками реєстру збитків стали 43 держави та ЄС). Україна разом із державами-учасницями Реєстру збитків проводить низку заходів (адміністративних, організаційних, з організації інфраструктури, винаймання персоналу, розробка правил роботи Реєстру збитків, прийому заяв, категоризації збитків, тощо), направлених на запуск його роботи.

ВОЄННО-ПОЛІТИЧНИЙ ДІАЛОГ

У 2023 р. розширено спектр воєнно-політичного діалогу Україна – ЄС на такі формати, як «Міністерство оборони України-Політико-безпековий комітет ЄС», «Міністерство оборони України-Військовий комітет ЄС», «Міністерство оборони України-Військовий штаб ЄС», «Міністерство оборони України-Рада міністрів закордонних справ та оборони» (Jumbo format).

Протягом 2023 р. майже 40 000 українських військових пройшли підготовку в рамках Місії ЄС з військової допомоги для України, створеної у контексті Спільної політики безпеки і оборони ЄС (EU CSDP Military Assistance Mission in support of Ukraine, EUMAM Ukraine). Держави-члени ЄС планують збільшити кількість військовослужбовців, які пройдуть підготовку в рамках Місії на 20 000 осіб (загалом до 60 000), яку буде досягнуто до кінця літа 2024 р.

За ініціативою Української сторони у вересні 2023 р. Високий представник ЄС Ж.Боррель підтвердив готовність Сторони ЄС включити особовий склад та підрозділи Нацгвардії України, Держприкордонслужби України, Нацполіції України, окремі підрозділи Служби безпеки України до підготовки у рамках EUMAM Ukraine.

28.11.2023 з метою продовження підтримки з боку ЄС зусиль щодо розбудови потенціалу Збройних Сил України (далі - ЗСУ), виходячи з потреб української сторони, а також враховуючи збільшення обсягу, Радою ЄС ухвалено рішення стосовно виділення (за рахунок Європейського фонду миру) додаткового фінансування у розмірі 194 млн. євро для підтримки заходів з підготовки військовослужбовців ЗСУ в рамках EUMAM.

З метою покращення оборонного потенціалу України забезпечено розширення взаємодії з ЄС у рамках Європейського фонду миру (далі - ЄФМ). Із залученням ресурсів ЄФМ активно опрацьовувалося питання надання ЗСУ матеріально-технічної допомоги, допомоги летального та нелетального характеру. Для потреб ЗСУ відбулося схвалення сьомого пакету фінансової допомоги у розмірі 500 млн. євро. На сьогодні загальна сума коштів допомоги Україні в рамках ЄФМ становить 5,6 млрд. євро.

Опрацьовувалося питання створення окремого сегменту в рамках ЄФМ для забезпечення сталого та передбачуваного фінансування військових потреб України протягом наступних чотирьох років у розмірі 20 млрд. євро (по 5 млрд євро/рік відповідно). Процедура погодження відповідного рішення на рівні держав-членів ЄС триватиме у 2024 році.

29 вересня 2023 р. у м. Київ відбувся перший Міжнародний форум оборонних індустрій, який об'єднав 252 компанії з понад 30 країн, що виробляють повний спектр озброєння, військової техніки та систем захисту. За результатами Форуму створено Альянс оборонної промисловості за участю 59 компаній з 23 країн. Альянс відкритий для приєднання наших партнерів.

В інституціях ЄС триває процес опрацювання нової Європейської стратегії оборонних індустрій. Ця Стратегія має окреслити плани Європейського Союзу у цій сфері на середньострокову перспективу та надати європейським компаніям підтримку в нарощуванні виробництва для продовження курсу «забезпечувати Україну всім необхідним» і поповнення власних резервів державами-членами ЄС.

20.03.2023 під час засідання Ради ЄС із закордонних справ за участі міністрів оборони держав-членів ЄС було схвалено представлений раніше Високим представником ЄС із закордонних справ та політики безпеки Ж. Боррелем спільний підхід (три напрямки) щодо прискорення поставок артилерійських боєприпасів в Україну та поповнення власних запасів таких боєприпасів державами-членами ЄС.

Зазначений план на даному етапі передбачає постачання 1 мільйона артилерійських боєприпасів протягом наступних 12 місяців для потреб ЗСУ шляхом виділення додаткового ресурсу Європейського фонду миру (2 млрд. євро).

РЕФОРМА ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

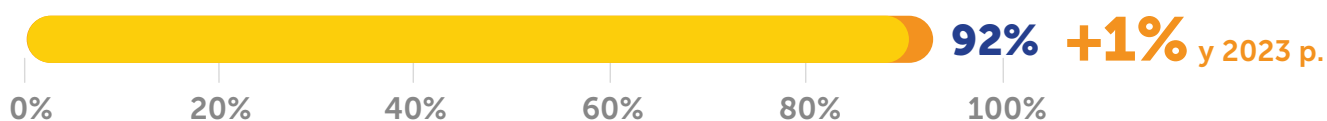
2 травня 2023 р. Верховною Радою України прийнято Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування» (№ 3077-IX), який набирає чинності через шість місяців з дня його опублікування, але не раніше ніж через шість місяців з дня припинення або скасування воєнного стану в Україні.

Закон спрямований на встановлення нових правових та організаційних засад служби в органах місцевого самоврядування як професійної та політично неупередженої діяльності, удосконалення механізму реалізації громадянами України права рівного доступу до служби в органах місцевого самоврядування, уточнення класифікації посад в органах місцевого самоврядування, що дозволить покращити умови оплати праці посадових осіб місцевого самоврядування, а також

приведення у відповідність до вимог бюджетного законодавства та нової системи адміністративно-територіального устрою.

Водночас на розгляді Верховної Ради України перебуває проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про державну службу» щодо удосконалення порядку вступу, проходження, припинення державної служби» (реєстр. No 6496), розроблений з метою удосконалення порядку вступу, проходження, припинення державної служби, оптимізації наслідків конкурсних відборів на посади державної служби, удосконалення порядку застосування дисциплінарних стягнень.

У рамках впровадження Інформаційної системи управління людськими ресурсами (HRMIS) в державних органах на кінець 2023 р. до цієї системи підключено 762 державні органи та внесено 39665 карток працівників, які можуть працювати в Системі. Підписано 834 договори з державними органами про надання доступу (підключення) до інформаційної системи управління людськими ресурсами в державних органах.

БОРОТЬБА З КОРУПЦІЄЮ

У 2023 р. у глобальному Індексі сприйняття корупції, що ведеться антикорупційною організацією Transparency International, Україна продемонструвала поліпшення у боротьбі з корупцією, отримавши 36 балів і зайняла 104-те місце серед 180 країн. Зростання на три бали визнано одним із найкращих результатів у світі. Це свідчить про визнання зусиль, які наша держава демонструє на шляху боротьби з корупцією.

4 березня 2023 р. Кабінет Міністрів затвердив Державну антикорупційну програму (ДАП) на 2023-2025 роки з виконання Антикорупційної стратегії (постанова від 4 березня 2023 р. № 220). Метою програми є зміцнення інституційних механізмів запобігання та протидії корупції, усунення корупційних практик у різних секторах та сприяння доброчесності на основі рекомендацій ОЕСР.

ДАП передбачає понад 1700 заходів у 15 сферах для зменшення рівня корупції та забезпечення доброчесності, зокрема: у судочинстві, обороні, правоохоронній діяльності, державному регулюванні економіки, митній справі та оподаткуванні, містобудуванні та управлінні земельними ресурсами, корпоративному управлінні державними підприємствами, освіті, охороні здоров'я, соціальному захисті тощо. Також серед пріоритетів – забезпечення невідворотності відповідальності за корупцію та підвищення ефективності системи протидії їй. На сайті НАЗК запущено в експлуатацію інформаційну систему моніторингу реалізації ДАП, яка забезпечує відображення ключової інформації про результати реалізації антикорупційної політики України (<https://dap.nazk.gov.ua>).

У вересні 2023 р. НАЗК запущено Єдиний портал повідомлень викривачів (<https://whistleblowers.nazk.gov.ua/#/>). Завдяки цьому ресурсу громадяни можуть подати повідомлення про факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції».

Крім зазначених цифрових інструментів, які забезпечують прозорість та підзвітність державних процесів, також забезпечується функціонування:

- Реєстру звітності політичних партій,
- Глобального реєстру бенефіціарних власників,
- Системи електронних закупівель Prozorro.

Призначення Директора НАБУ та інституційне посилення органу

У березні 2023 р. за підсумками прозорого конкурсного відбору відповідно до рекомендацій Європейської Комісії призначено на посаду керівника Національного антикорупційного бюро України.

8 грудня 2023 р. прийнято Закон України № 3502-IX «Про внесення змін до Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» щодо посилення інституційної спроможності Національного антикорупційного бюро України». Законом передбачено поступове збільшення штату Національного бюро з 700 до 1000 осіб протягом 3 років. Так, передбачається, що шляхом поетапного проведення конкурсу на заміщення додаткових вакантних посад чисельність працівників зростатиме на 100 осіб щороку протягом 2024-2026 років.

Відновлення декларування

Законами України № 3384-IX та № 3503-IX відновлено обов'язкове декларування доходів і видатків публічними службовцями та відкрито, з обмеженнями, обумовленими введенням воєнного стану, Єдиний державний реєстр декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

Посилення самостійності Спеціалізованої антикорупційної прокуратури

8 грудня 2023 р. Верховна Рада України прийняла Закон України № 3509-IX «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо посилення самостійності Спеціалізованої антикорупційної прокуратури». Законом Спеціалізована антикорупційна прокуратура (далі - САП) виводиться з-під підпорядкування Генеральному прокурору та оформлюється як окрема юридична особа публічного права, призначення прокурорів САП здійснює його керівник самостійно без погодження з Генпрокурором після проведення відповідних конкурсів, в структурі САП окремо від структури Офісу Генерального прокурора (далі - ОГП) утворюються такі підрозділи як внутрішнього контролю, забезпечення документообігу, режимно-секретної роботи, управління персоналом тощо, які підпорядковуються керівнику САП. Також заступник Генерального прокурора – керівник САП (особа, яка виконує його обов'язки) підпорядковується безпосередньо Генпрокурору, проте повноваження Генпрокурора щодо САП обмежуються можливістю видачі наказів про її утворення, а також про призначення членів конкурсної комісії й комісії з проведення зовнішньої незалежної оцінки.

На виконання Закону наказом Генерального прокурора від 25 грудня 2023 р. № 334 створено робочу групу з питань реалізації законодавчих вимог щодо посилення самостійності САП.

Тривають заходи щодо забезпечення функціонування САП як самостійної юридичної особи.

Відбір голови НАЗК

13 жовтня 2023 р. Кабінет Міністрів України схвалив склад Конкурсної комісії з відбору на посаду голови НАЗК, до складу якої увійшли члени, визначені на підставі пропозицій міжнародних донорів, що протягом останніх двох років надавали Україні міжнародну технічну допомогу в сфері запобігання і протидії корупції, а також члени, визначені Кабміном.

13 листопада 2023 р. було оголошено про започаткування конкурсу на посаду Голови НАЗК. Документи від кандидатів приймалися до 22 грудня 2023 р. Усі отримані заяви перевірялися на предмет відповідності формальним вимогам, встановленим ст. 5 Закону України «Про запобігання корупції». Після цього кандидати, що відповідали формальним вимогам, пройшли перевірки на предмет особистої доброчесності, а також здали низку тестів та виконали визначений перелік завдань.

Відновлено фінансове звітування політичних партій

26 грудня 2023 р. набув чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення державного фінансування та контролю за діяльністю політичних партій» від 23.08.2023 №3337-IX. Закон передбачає відновлення звітування політичних партій після майже чотирирічної перерви, а також відновлення обов'язку НАЗК перевіряти звіти.

У грудні 2023 р. НАЗК за підтримки Міжнародної фундації виборчих систем (IFES) та Національного Демократичного інституту (NDI) провело інформаційний онлайн-семінар з навчання політичних партій.

Парламентські партії мають подати звіти за 2020-2022 роки до 26 березня 2024 р., інші партії - до 26 квітня 2024 р.

Е-платформа

Розпочато роботу щодо долучення України до оновленої електронної Платформи для збору даних у сфері боротьби з організованою злочинністю та корупцією у країнах розширення.

ОГП визначено національним координатором відповідної роботи Української сторони.

Проведено 2 інформаційні сесії для представників правоохоронних органів, які будуть пропонуватись до верифікації Європейською Комісією як надавачі даних на Е-платформі.

Результати спільної діяльності антикорупційних органів

Спільна активна протидія НАБУ та САП проявам корупції знайшла своє конкретне вираження в цифрах.

Упродовж 2023 р. прокурорами САП здійснювалось процесуальне керівництво у 1609 кримінальних провадженнях, а НАБУ висунуто обвинувачення ряду високопосадовців, зокрема 8 народним депутатам та 12 депутатам місцевих рад усіх рівнів, 1 міністру та 6 заступникам міністрів, 9 суддям, серед яких 4 суддям Київського апеляційного суду, 5 керівникам органів виконавчої влади та їхнім заступникам, 2 прокурорам, 69 іншим особам (власники компаній, адвокати тощо).

У ході досудового розслідування 257 особам повідомлено про підозру у вчиненні кримінальних правопорушень. У 100 кримінальних провадженнях направлено до суду обвинувальні акти стосовно 238 осіб, 64 особи засуджено.

Із загальної кількості направлених до суду 1 обвинувальний акт – стосовно 21 учасника організованого злочинного угруповання, а також обвинувальні акти щодо 9 народних депутатів, 9 суддів, 1 прокурора, 6 – щодо 7 членів Кабінету Міністрів України та їх заступників.

Крім того, у 2023 р. за участі прокурорів САП судами постановлено 63 обвинувальні вироки стосовно 87 осіб.

Економічний ефект від діяльності НАБУ і САП у другому півріччі 2023 р. становить понад 3 млрд. грн, а загалом за рік – майже 4,7 млрд. грн. Це найбільший показник за всю історію роботи антикорупційних інституцій, який у більш ніж три рази перевищує річний бюджет НАБУ.

Загальний обсяг активів у справах НАБУ і САП, переданих на потреби війська протягом минулого року, дорівнює майже 1,1 млрд. грн.

Усього станом на 31.12.2023 у справах НАБУ і САП державі відшкодовано 9,1 млрд. гривень.

У рамках підвищення кваліфікації посадових осіб з питань запобігання та виявлення корупції:

- у Вищій школі публічного управління та у регіональних центрах підвищення кваліфікації пройшли навчання 21 934 осіб, з них: 14 814 державних службовців, 7 120 посадових осіб місцевого самоврядування;
- у Київській школі державного управління розпочато курс «Етичне лідерство».

Відбувається постійна комунікація з Європейською Комісією про стан боротьби з корупцією, зокрема Урядовим офісом координації європейської та євроатлантичної інтеграції Стороні ЄС передано узагальнену за матеріалами антикорупційних органів інформацію про роботу антикорупційних органів у 2020-2021 рр. та 2022-2023 рр.

УДОСКОНАЛЕННЯ АНТИДИСКРИМІНАЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

На розгляді Верховної Ради України знаходяться євроінтеграційні проекти законів України:

- «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо гармонізації законодавства у сфері запобігання та протидії дискримінації із правом Європейського Союзу)» (реєстр. № 0931);
- «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення механізму запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі у зв'язку з ратифікацією Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (Стамбульської конвенції)» (реєстр № 10249);
- «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України щодо боротьби з проявами дискримінації» (реєстр. № 5488), спрямований на розмежування кримінальної та адміністративної відповідальності за дискримінацію, узгодження понятійного апарату у частині кваліфікації різних форм та проявів нетерпимості, посилення ролі Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;
- «Про внесення змін до Дисциплінарного статуту Національної поліції України щодо врегулювання питання запобігання випадкам дискримінації за ознакою статі та сексуальних домагань на робочому місці» (реєстр. № 9340).

Ще одним не менш важливим є законопроект «Про інститут реєстрованих партнерств» (реєстр. № 9103), який покликаний вирішити проблему невизнання в Україні партнерств ЛГБТІК-людей. Законопроект враховує рішення Європейського суду з прав людини від 01.06.2023 у справі «Маймулахін і Марків проти України», у якому Суд встановив, що необґрунтована відмова заявникам з України у правовому визнанні та захисті будь-якої форми, порівняно з різностатевими парами, становить дискримінацію заявників за ознакою їхньої сексуальної орієнтації.

Кабінетом Міністрів України:

- затверджено План заходів з реалізації Концепції комунікації у сфері гендерної рівності, що має на меті популяризувати серед різних аудиторій подолання стереотипів щодо гендерних ролей та формувати нетерпимість до усіх форм дискримінації (розпорядження від 27 січня 2023 р. № 79-р).
- схвалено Національну стратегію подолання гендерного розриву в оплаті праці на період до 2030 року та затверджено операційний план заходів з її реалізації на 2023-2025 роки (розпорядження від 15 вересня 2023 р. № 815-р). Національна стратегія має на меті не тільки осучаснити трудове законодавство, щоб забезпечити рівну оплату праці, а й змінити фундаментальний світогляд громадян.

22 грудня 2023 р. Кабінет Міністрів України прийняв розпорядження № 1197-р «Про затвердження плану заходів на 2024-2025 роки з реалізації Стратегії сприяння реалізації прав і можливостей осіб, які належать до ромської національної меншини, в українському суспільстві на період до 2030 року». План заходів передбачає сприяння комплексному покращенню положення представників ромської спільноти в українському суспільстві за такими стратегічними напрямками: актуалізація та деталізація статистичної інформації про ромську національну меншину України; забезпечення правового захисту та протидії дискримінації; розширення можливостей доступу до якісної освіти; розширення можливостей доступу до послуг у сфері охорони здоров'я; підвищення якості житлово-побутових умов; забезпечення працевлаштування та підвищення рівня зайнятості; забезпечення соціального захисту; підтримка забезпечення культурної, мовної самобутності ромської національної меншини України.

ПРАВОВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

У контексті виконання пункту 2 статті 24 Угоди про асоціацію щодо розвитку подальшого судового співробітництва між Україною та ЄС у цивільних справах на основі відповідних багатосторонніх правових документів:

- у Верховній Раді України зареєстровано проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення виконання Україною Конвенції про цивільно-правові аспекти міжнародного викрадення дітей» (реєстр № 10176);
- 1 серпня 2023 р. для України набула чинності Конвенція про угоди про вибір суду 2005 року;
- 1 вересня 2023 р. для України набула чинності Конвенція про визнання та виконання іноземних судових рішень у цивільних або комерційних справах 2019 року;

- триває робота щодо ратифікації Конвенції Ради Європи проти торгівлі людськими органами та Конвенції Ради Європи про правопорушення, пов'язані з культурними цінностями.

РИМСЬКИЙ СТАТУТ

3 березня 2023 р. Кабінет Міністрів України схвалив Угоду між Кабінетом Міністрів України та Міжнародним Кримінальним Судом про створення Офісу Міжнародного Кримінального Суду в Україні, що створило правові підстави для виявлення, кримінального переслідування та судового розгляду виконавців та співучасників діянь, вчинених на території України, починаючи з 21 листопада 2013 р., згідно з пунктом 3 статті 12 Римського статуту.

Станом на сьогодні співробітництво з Міжнародним кримінальним судом (МКС) здійснюється на підставі заяв про визнання Україною юрисдикції МКС та Розділу IX-2 Кримінального процесуального кодексу України «Особливості співробітництва з Міжнародним кримінальним судом».

Від початку повноцінного розслідування Офісу Прокурора МКС та станом на кінець 2023 р. до ОГП надійшло 83 прохання про надання допомоги та забезпечено виконання 73 таких прохання.

17 березня 2023 р. Палата попереднього провадження МКС видала ордери на арешт двох осіб у контексті ситуації в Україні: Володимира Путіна та Марії Львової-Белової.

Важливе значення для проведення ефективного розслідування Офісом Прокурора МКС має відкриття 14 вересня 2023 р. Офісу МКС в Україні, який став найбільшим представництвом за межами м. Гааги.

Упродовж 2023 р:

- відбувалась активна співпраця ОГП з іноземними експертами, відрядженими Офісом Прокурора Міжнародного кримінального суду;
- організовано та забезпечено проведення додаткових оглядів місць події із залученням експертів Офісу Прокурора МКС, з використанням дронів та фототехніки для створення 3D моделей об'єктів, пошкоджених або знищених на території України в результаті атак ракетами та дронами Російської Федерації.

СУДОВА РЕФОРМА

30 грудня 2023 р. набрав чинності Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та деяких законодавчих актів України щодо удосконалення процедур суддівської кар'єри» від 9 грудня 2023 р. № 3511-IX, яким оптимізовано тривалість процедур суддівської кар'єри.

Черговий добір кандидатів на посаду судді заплановано оголосити у 2024 р.

Серед результатів діяльності Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, робота якої була відновлена 1 червня 2023 р., слід відзначити наступні.

У серпні 2023 р. було обрано новий склад Громадської ради доброчесності. У зборах з формування Громадської ради доброчесності взяли участь представники громадських об'єднань, які протягом щонайменше останніх двох років здійснювали діяльність, спрямовану на боротьбу з корупцією, захист прав людини, підтримку інституційних реформ, у тому числі реалізують проекти в цих сферах (відповідно до вимог Закону України «Про судоустрій і статус суддів»).

13 листопада 2023 р. Комісія відновила кваліфікаційне оцінювання суддів на відповідність займаній посаді. Таке оцінювання повинні пройти 1 884 судді місцевих та апеляційних судів з усієї України. 109 осіб розпочнуть процедуру зі складання іспиту, 1 775 осіб будуть допущені до другого етапу – дослідження досвіду та проведення співбесіди. До етапу співбесід буде долучена Громадська рада доброчесності, яка має сприяти Комісії у встановленні відповідності судді чи кандидата на посаду судді критеріям професійної етики та доброчесності.

Станом на 31 грудня 2023 р. кваліфікаційне оцінювання на відповідність займаній посаді стосовно 48 суддів завершено: 41 суддя відповідає займаній посаді, 7 - не відповідають займаній посаді.

Слід зазначити, що останнє засідання ВККС щодо процедури кваліфікаційного оцінювання суддів на відповідність займаній посаді проводилось ще у листопаді 2019 р.

Триває робота щодо проведення конкурсних процедур на зайняття вакантних посад суддів у місцевих судах.

Рішеннями ВККС у грудні 2023 р. затверджено рейтинги учасників конкурсу на посади суддів місцевих адміністративних, господарських та загальних судів. Конкурс заплановано завершити у 2024 р.

Рішенням ВККС у вересні 2023 р. оголошено конкурс на зайняття 550 вакантних посад суддів в апеляційних судах. Із заявами про участь у конкурсі звернулися 2 076 осіб.

ВККС у листопаді 2023 р. оголошено конкурс на зайняття 25 вакантних посад суддів Вищого антикорупційного суду. Строк подання документів для участі у конкурсі – з 1 березня 2024 р. до 15 березня 2024 р. (включно).

ПРОТИДІЯ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

З метою удосконалення механізму запобігання торгівлі людьми, підвищення ефективності виявлення осіб, які вчиняють злочини, пов'язані з торгівлею людьми, а також забезпечення захисту прав осіб, які постраждали від торгівлі людьми, та надання їм допомоги, розпорядженням Кабінету Міністрів України від 2 червня 2023 р. № 496-р затверджено Державну цільову соціальну програму протидії торгівлі людьми на період до 2025 року.

Наказом Національної поліції України від 7 серпня 2023 р. № 724 затверджено План заходів з виконання Державної цільової соціальної програми протидії торгівлі людьми на період до 2025 року.

Налагоджено постійний обмін інформацією з Координатором ЄС з протидії торгівлі людьми.

ЗАХИСТ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ

На розгляді у Верховній Раді України перебуває проект Закону України «Про захист персональних даних» (реєстр. № 8153) (далі – законопроект реєстр. № 8153), спрямований на приведення законодавства України у відповідність до європейських стандартів у сфері захисту персональних даних (Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) 2016/679 від 27 квітня 2016 р. про захист фізичних осіб у зв'язку з опрацюванням персональних даних і про вільний рух таких даних, та про скасування Директиви 95/46/ЄС (Загальний регламент про захист даних)) та Модернізованої конвенції 108+.

У травні 2023 р. Верховна Рада України отримала правовий висновок експертів Ради Європи щодо законопроекту реєстр. № 8153. Упродовж 2023 р. відбулися секторальні обговорення законопроекту, зокрема з представниками банківської та телекомунікаційної спільноти, державних органів, громадських об'єднань з метою вироблення узгодженої позиції.

19 грудня 2023 р. Комітет Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнародних відносин ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді України прийняти в першому читанні законопроект реєстр. № 8153 за основу.

Крім того, у Верховній Раді України зареєстровано проект Закону України «Про Національну комісію з питань захисту персональних даних та доступу до публічної інформації» (реєстр. № 6177), який передбачає створення нового контролюючого органу у сфері захисту персональних даних та визначає статус, повноваження, принципи організації та порядок діяльності цього органу.

БОРОТЬБА З КАТУВАННЯМ

Триває доопрацювання проектів Законів України «Про відшкодування шкоди потерпілим від насильницьких кримінальних правопорушень» та «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального процесуального кодексу України щодо забезпечення механізму відшкодування шкоди потерпілим від насильницьких кримінальних правопорушень», зокрема з урахуванням отриманого у серпні 2023 р. висновку Консультативної місії ЄС в Україні.

У рамках виконання рекомендацій підкомітету ООН з питань попередження катувань видано спільний наказ Мін'юсту та МОЗ від 04.05.2023 № 1599/5/840 щодо інформування територіальних управлінь Державного бюро розслідувань у випадках звернення осіб про факти катувань працівниками правоохоронних органів (Державної кримінально-виконавчої служби, Національної поліції, СБУ, Національної гвардії тощо).

БОРОТЬБА З ТЕРОРИЗМОМ

З метою адаптації національного законодавства у сфері попередження і боротьби з терористичною діяльністю до європейських стандартів Верховною Радою України прийнято Закон України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України у зв'язку з ратифікацією Додаткового протоколу до Конвенції Ради Європи про запобігання тероризму, а також до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення боротьби з тероризмом» (від 21 березня 2023 р. № 2997-IX).

Законом, зокрема, посилено спроможності СБУ та Антитерористичного центру при СБУ щодо боротьби з тероризмом, встановлено кримінальну відповідальність за перетин кордону з терористичною метою та навчання тероризму, а СБУ визначено контактним пунктом із обміну інформацією про терористів.

За матеріалами СБУ у 2023 р. розпочато 27 кримінальних проваджень за ст. 258-3 «Створення терористичної групи чи терористичної організації» Кримінального кодексу України (ККУ). Повідомлено про підозру 34 особам (ст. 258 «Терористичний акт» ККУ – 1; ст. 258-3 «Створення терористичної групи чи терористичної організації» ККУ – 33). Винесено 24 судові вироки за ст. 258-3 «Створення терористичної групи чи терористичної організації» ККУ.

У рамках взаємодії з іноземними партнерськими спецслужбами заборонено в'їзд в Україну 521 іноземцю, причетному до діяльності міжнародних терористичних і релігійно-екстремістських організацій. Виявлено 51 та затримано 1 особу із зазначеної категорії.

Викрито транснаціональне злочинне угруповання, яке спеціалізувалось на незаконному переміщенні вихідців з країн із високими міграційними та терористичними ризиками з території рф та рб до країн Європейського Союзу через Республіку Польща. У країнах ЄС затримано 5 іноземців, причетних до функціонування вказаного каналу нелегальної міграції.

У 2023 р. зафіксовано 2 724 анонімні повідомлення терористичного характеру (2 146 електронних, 576 телефонних та 2 письмових), жодне з яких не підтвердилося. Більшість таких повідомлень отримано у м. Києві, а також Київській, Дніпропетровській, Харківській, Запорізькій, Одеській та Львівській областях. Встановлено 74 особи, причетні до таких повідомлень.

З метою попередження терористичних та екстремістських проявів із застосуванням зброї, вибухівки й інших засобів ураження органами та підрозділами СБУ з незаконного обігу вилучено: 6 161 одиниць стрілецької зброї, 1 802 070 набоїв різних калібрів, 4 840 гранат, 26 643 штатних засобів ураження, 1 990 кг вибухових речовин, 7 саморобних вибухових пристроїв, 55 кг радіоактивних матеріалів, 10,25 кг хімічних та біологічних матеріалів.

НЕЗАКОННИЙ ОБІГ ЗБРОЇ

Затверджено План реалізації спільних заходів, запропонованих Європейським Союзом, у сфері контролю за обігом зброї та недопущення її витоку за межі України (наказ МВС від 29 вересня 2023 р. № 786), та розпочато його реалізацію. Забезпечено

регулярну передачу до Аналітичного проекту Європолу інформації про втрачену та викрадену зброю, а з травня 2023 р. щоквартально – відомості про вилучену зброю.

З 13 по 18 листопада 2023 р. забезпечено участь представників Національної поліції України в роботі Центрального оперативного командного центру в місті Скоп'є (Республіка Північна Македонія), а також організовано роботу Національної координаційної станції на базі Національної поліції України з метою реалізації оперативного плану 8.1 в рамках Європейської міждисциплінарної платформи проти кримінальних загроз (EMPACT) щодо вогнепальної зброї.

З 23 червня 2023 р. введено в дію функціональну підсистему «Єдиний реєстр зброї» єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ.

РОЗСЛІДУВАННЯ ВІЙСЬКОВИХ ЗЛОЧИНІВ

Україною проводилась системна робота з інституціями ЄС стосовно створення Спеціального трибуналу щодо злочину агресії проти України (Спеціальний трибунал). Зокрема, за активної участі ЄС у 2023 р. створена Коаліція держав з питання створення Спеціального трибуналу (Core Group), яка у 2023 р. провела шість засідань і має узгоджений план роботи на 2024 р. Триває робота з ЄС щодо узгодження міжнародного правового механізму щодо переслідування росії за злочин агресії проти України. Обговорюються різні моделі створення Спеціального трибуналу. У жовтні 2023 р. Єврокомісія та Європейська служба зовнішньої дії (ЄСЗД) презентували перший проект «Третьої опції» для створення Спеціального трибуналу на основі передачі кримінальних проваджень.

ОГП як центральний орган щодо міжнародного співробітництва під час кримінального провадження співпрацює з компетентними органами країн ЄС шляхом створення спільних слідчих груп (далі – ССГ) у рамках досудового розслідування кримінальних проваджень, пов'язаних з корупцією, тероризмом, організованою злочинністю. Координація діяльності щодо укладення угод про створення ССГ здійснюється Євроюстом.

Упродовж 2023 р. між Україною та державами-членами ЄС підписано 32 (26 – у 2022 р. та 14 – у 2021 р.) угоди про створення ССГ, а також документів про продовження їх діяльності, зміну керівників та складу), забезпечено участь представників прокуратури у 52 координаційних нарадах Євроюсту (35 – у 2022 р., 25 – у 2021 р.).

Продовжувалося спільне розслідування російської агресії, воєнних злочинів, злочинів проти людяності та геноциду ССГ «Справа України», яку створили Україна, Литовська Республіка, Республіка Польща, Естонська Республіка, Латвійська Республіка, Словацька Республіка та Румунія як сторони, а також Євроюст, Офіс Прокурора МКС та Агентство ЄС зі співробітництва правоохоронних органів (Європол) як учасники.

Щодо участі Європолу у ССГ, то в жовтні 2023 р. генеральні прокурори семи країн-учасниць ССГ та виконавчий директор Європолу підписали угоду, відповідно до якої Європол надаватиме аналітичну та криміналістичну підтримку членам ССГ, допомагатиме збирати й аналізувати дані, здобуті правомірним шляхом з відкритих джерел, таких як соціальні медіа, теле- та радіомовлення, тобто здійснювати розвідку на основі відкритих джерел (OSINT).

У рамках діяльності ССГ «Справа України» 03.07.2023 підписано Домовленість щодо співробітництва через Міжнародний центр з переслідування злочину агресії проти України (ICPA). ICPA – перша спільна координаційна платформа, яка підтримує підготовку справ щодо злочину агресії Росії шляхом роботи з доказами і сприянням у процесі руху кримінальних проваджень, а також, важливим етапом на шляху до створення Спеціального трибуналу.

Окрім України, наразі у роботі ICPA беруть участь 5 учасників ССГ «Справа України» – Литва, Латвія, Естонія, Польща та Румунія. Після підписання Меморандуму про взаєморозуміння з учасниками ССГ США призначили спеціального прокурора з питань злочину агресії, який сприятиме діяльності ICPA.

Крім цього, станом на даний час компетентні органи більш ніж 20 країн ЄС розпочали власні розслідування або збір доказів з метою розслідування злочинів, вчинених в Україні у результаті російської агресії, зокрема: Бельгія, Болгарія, Данія, Естонія, Ірландія, Іспанія, Італія, Латвія, Литва, Нідерланди, Німеччина, Норвегія, Польща, Румунія, Словаччина, Словенія, Угорщина, Фінляндія, Франція, Чехія, Швеція.

Завдяки системним заходам СБУ з протидії злочинам, що загрожують державній безпеці України, насамперед в умовах воєнного стану до кримінальної відповідальності притягнуто велику кількість воєнних злочинців; сформовано доказову базу щодо злочинів рф проти миру та безпеки людства для розгляду в міжнародних судових інстанціях.

Станом на 31 грудня 2023 р. повідомлено про підозру 1 095 (із них заочно 997) громадянам рф (у т. ч. 44 високопосадовцям, 426 депутатам держдуми рф, 178 сенаторам ради федерації федеральних зборів рф, 10 суддям конституційного суду рф, 262 військовослужбовцям та 5 співробітникам фсб рф). З них до суду направлено 586 проваджень стосовно 680 громадян рф.

Впродовж 24.02.2022 – 31.12.2023 слідчими СБУ здійснювалося досудове розслідування у 119 206 кримінальних провадженнях, у тому числі за фактами вчинення злочинів, пов'язаних із відкритою військовою агресією рф проти України, у яких повідомлено про підозру 7 360 осіб, у тому числі, 1 095 громадян рф, зокрема з них: 44 – з числа вищого військово-політичного керівництва рф; 5 – з числа членів центральної виборчої комісії рф; 1 – з числа вищого духовенства РПЦ; 426 – з числа депутатів державної думи рф.

До суду вже скеровано 5 518 кримінальних проваджень цієї категорії, 586 з яких за обвинуваченням 680 громадян рф.

Спільно з експертами Ради Європи в межах проекту «Посилення правоохоронних органів України під час війни та у повоєнний період» проведено консультативні сесії з питань розслідування злочинів проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

БОРТЬБА З ОРГАНІЗОВАНОЮ ЗЛОЧИННІСТЮ

З метою практичного впровадження в діяльність правоохоронних органів Оцінки загроз організованої та тяжкої злочинності, розробленої за зразком оцінки загроз Європолу:

- 2 листопада 2023 р. Міжвідомчою робочою групою з координації запровадження в діяльність центральних органів виконавчої влади системи оцінки SOCTA Україна схвалено Методологію оцінювання загроз серйозної та/або організованої злочинності в Україні (SOCTA Україна);
- 8 листопада 2023 р. наказом Міністра внутрішніх справ України № 902 затверджено Інструкцію з формування та ведення інформаційної підсистеми «SOCTA» інформаційно-комунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України» (27 листопада 2023 р. зареєстровано в Міністерстві юстиції України за № 2041/41097);
- 13 листопада 2023 р. наказом Міністра внутрішніх справ України № 919 утворено та затверджено персональний склад міжвідомчої аналітичної групи для здійснення оцінювання загроз організованої злочинності та тяжких злочинів за системою оцінювання SOCTA Україна.

Національна поліція України бере участь в реалізації усіх 15 оперативних планів заходів в рамках Європейської міждисциплінарної платформи проти кримінальних загроз (EMPACT), спрямованих на боротьбу з організованою злочинністю, в деяких виконує функцію співлідера.

МІГРАЦІЯ ТА РЕАДМІСІЯ

18 жовтня 2023 р. Європейська Комісія опублікувала 6-у Доповідь оцінки виконання вимог візової лібералізації, яка засвідчила, що Україна продовжує виконувати контрольні показники лібералізації візового режиму та вжила заходів для виконання деяких попередніх рекомендацій Комісії.

24 лютого 2023 р. набув чинності Закон України № 2952-ІХ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту державного кордону України», яким посилено відповідальність перевізників за перевезення нелегальних мігрантів, удосконалено процедуру примусового видворення, усунуто можливості зловживання процедурою захисту тощо.

Проводилась робота для забезпечення укладання Угоди між Україною та ЄС про статус представників агентства ЄС з охорони зовнішніх кордонів (FRONTEX). 12 квітня 2023 р. відбувся перший раунд переговорів з Генеральним директором Європейської комісії з внутрішніх справ щодо укладення Угоди про статус представників FRONTEX.

Продовжувались переговори з ЄК щодо моделі приєднання України до Фонду з питань надання притулку, міграції та інтеграції (AMIF). Одним із пріоритетів у 2023 р. було забезпечення прав і вирішення проблем українців в ЄС, продовження боротьби з корупцією, особливо в контексті перспективи членства в ЄС і набуття статусу країни-кандидата, а також з незаконним обігом зброї у зв'язку з війною рф проти України.

Продовжується робота з метою укладення імплементаційних протоколів з державами-членами ЄС щодо виконання Угоди між Україною та Європейським Співтовариством про реадмісію осіб. Відповідні проекти Імплементаційних протоколів підписано з Румунією (18 жовтня 2023 р.) та Латвією (28 листопада

2023 р.), триває виконання сторонами внутрішньодержавних процедур, необхідних для набрання цими міжнародними договорами чинності.

Також Урядом України схвалено тексти імплементаційних протоколів з Угорщиною та Іспанією, ведеться діалог щодо дати їх підписання.

У рамках роботи з укладення угод про реадмісію осіб з державами походження (транзиту) нелегальних мігрантів протягом звітного періоду тривало опрацювання проектів угод про реадмісію з Республікою Вірменія та Чорногорією. Розроблено проекти законів про зупинення дії угод про реадмісію з республікою білорусь та російською федерацією.

У рамках Адміністративних домовленостей щодо встановлення співробітництва між Державною міграційною службою України та Європейською комісією у рамках Європейської міграційної мережі забезпечено:

- переклад з англійської на українську мову Глосарію Європейської міграційної мережі (ЄММ) для його подальшого друку та опублікування;
- надання відповідей на Ad Hoc запити в рамках ЄММ на теми: «Надання коректних даних про осіб без громадянства та запобігання подвійному виплачуванню соціальних та медичних виплат, пов'язаних зі статусом без громадянства», «Впровадження послідовної допомоги у поверненні та реінтеграції», «Інтеграція осіб з України, яким надано тимчасовий захист на ринок праці»;
- розпочато підготовку щорічного звіту з міграції та притулку за 2023 р., який має бути поданий ЄММ до 15 березня 2024 р.

Під час 130-го засідання Національних контактних пунктів ЄММ (12 вересня 2023 р.), було відзначено, що оцінка діяльності України протягом 2022 р. в роботі ЄММ носить позитивний характер. Як результат, Україні було рекомендовано надати статус постійного спостерігача при ЄММ, що має бути підтверджено на одному з наступних засідань Наглядової ради ЄММ у 2024 р.

ПРИКОРДОННИЙ КОНТРОЛЬ

Стратегію інтегрованого управління кордонами на період до 2025 року актуалізовано з урахуванням надання Україні статусу кандидата на членство в ЄС та необхідності реалізації нових завдань у сфері європейської інтеграції, а також виникнення нових загроз, пов'язаних з військовою агресією РФ (розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2023 р. № 1212-р). Також цим рішенням Уряду затверджено План заходів з реалізації Стратегії на період до 2025 року.

З метою визначення єдиного механізму оцінювання ефективності та якості виконання завдань інтегрованого управління кордонами суб'єктами такого управління постановою Кабінету Міністрів України від 13 червня 2023 р. № 595 затверджено Національну методику контролю якості виконання завдань інтегрованого управління кордонами. Триває процес підготовки експертів для здійснення контролю якості.

З метою виконання рекомендацій Європейської Комісії, викладених у звіті про прогрес України в рамках Пакету розширення–2023, здійснюються заходи щодо

створення Координаційного центру інтегрованого управління кордонами як консультативно–дорадчого органу Кабінету Міністрів. Робота Центру має на меті комплексне забезпечення координації діяльності органів влади для забезпечення системного підходу до організації та здійснення ефективного моніторингу обстановки на державному кордоні України, проведення аналізу ризиків, посилення комунікаційних спроможностей для створення й підтримання балансу між забезпеченням належного рівня прикордонної безпеки і збереженням відкритості державного кордону України для законного транскордонного співробітництва.

Постійно розробляються та впроваджуються заходи до облаштування залізничних пунктів пропуску на кордоні з країнами Європейського Союзу для покращення руху пасажирів та вантажів.

Триває процес нормативного врегулювання організації спільного контролю в пунктах пропуску через державний кордон із Республікою Польща, Словацькою Республікою, Угорщиною та Румунією.

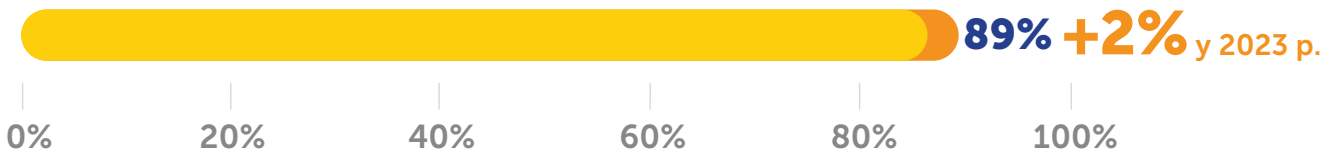
Усі міжнародні та міждержавні пункти пропуску обладнані автоматизованими робочими місцями з приладами зчитування паспортних документів, зокрема, біометричних даних (відцифрований образ обличчя) з їх безконтактного електронного носія та сканерами відбитків пальців рук.

У рамках модернізації інформаційно-комунікаційної системи прикордонного контролю «Гарт-1», зокрема:

- здійснюється модернізація центральної підсистеми здійснення автоматизованої біометричної ідентифікації CABIS™ 6.2 до версії CABIS 7.0, що забезпечить мультимодальну обробку, редагування, пошук і зберігання не тільки даних відбитків пальців, а і відцифрованого образу обличчя;
- плануються заходи по заміні автоматизованих робочих місць користувачів першої та другої лінії прикордонного контролю протягом 2024-2025 років.

У рамках роботи щодо облаштування залізничних пунктів пропуску на кордоні з країнами ЄС для покращення руху пасажирів та вантажів 15.10.2023 відновлено рух пасажирських поїздів в міжнародному пункті пропуску для залізничного сполучення «Рава-Руська». АТ «Укрзалізниця» проводяться заходи щодо відновлення вантажного та пасажирського сполучення в міжнародному пункті пропуску для залізничного сполучення «Тересва».

ТЕХНІЧНІ БАР'ЄРИ У ТОРГІВЛІ

У 2023 р. завершено попередню оцінку стану готовності інфраструктури якості України до укладення Угоди про оцінку відповідності та прийнятність промислових товарів (Угода АСАА). Зокрема, проведено 5 останніх місій з оцінювання механізмів ринкового нагляду, системи оцінки відповідності, сфери машин, електромагнітної сумісності обладнання та низьковольтного електричного обладнання.

Отримані висновки та рекомендації Сторони ЄС свідчать про прогрес у наближенні законодавства України щодо національної інфраструктури якості та законодавства про промислову продукцію з базовими положеннями законодавства ЄС. За результатами обговорення під час засідання Комітету асоціації Україна – ЄС в торговельному складі 30 листопада 2023 р. отримано рекомендації першого (7 рекомендацій) та другого (13 рекомендацій) пріоритетів. Частина з наданих рекомендацій першого пріоритету було втілено вже протягом року, впровадження решти відбувається в постійній комунікації з Стороною ЄС.

Зокрема, з урахуванням першочергових рекомендацій європейської сторони було доопрацьовано проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення державного ринкового нагляду та системи технічного регулювання відповідно до вимог Європейського Союзу», який приводить систему державного ринкового нагляду України у відповідність до Регламенту (ЄС) 2019/1020 Європейського Парламенту і Ради від 20.06.2019 про ринковий нагляд та відповідність продуктів, та розроблено проект постанови «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 13 березня 2022 р. № 303 і від 3 травня 2022 р. № 550», який відновлює проведення планових та позапланових заходів державного ринкового нагляду у пріоритетних сферах промислових товарів в цілях АСАА.

У 2023 році продовжувалась робота щодо прийняття національних стандартів та затвердження переліків національних стандартів для цілей застосування технічних регламентів, які визначені пріоритетними для Угоди АСАА, зокрема, було прийнято 512 національних стандартів, з яких 409 гармонізовані з міжнародними та європейськими, та затверджено 9 переліків стандартів в сфері електромагнітної сумісності, безпеки машин та низьковольтного обладнання. Крім того, протягом 2023 року було скасовано 792 національні стандарти, у тому числі такі, що суперечать положенням прийнятих європейських стандартів. Загалом Фонд національних стандартів складає 45 625 національних стандартів, з яких 29 934 – гармонізовані з європейськими, а 8080 – з міжнародними.

Також протягом року з метою приведення у відповідність із законодавством ЄС у сфері технічного регулювання прийнято наступні нормативно-правові акти:

- наказ Міністерства економіки України від 10.02.2023 № 896, яким затверджено Технічний регламент кришталевого скла з метою імплементації Директиви Ради 69/493/ЄЕС від 15.12.1969 про наближення законодавств держав-членів про кришталеве скло;
- постанову Кабінету Міністрів України від 19.08.2023 № 880 «Про внесення змін до Технічного регламенту безпеки машин», якою викладено в новій редакції відповідний технічний регламент з метою приведення його у відповідність до

вимог Директиви 2006/42/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 17.05.2006 щодо машин;

- постанову Кабінету Міністрів України від 21.04.2023 № 370 «Про внесення змін до Технічного регламенту обмеження використання деяких небезпечних речовин в електричному та електронному обладнанні», якою внесено зміни до відповідного технічного регламенту.

На виконання наданих у рамках проведення оцінювання системи метрології України рекомендацій європейських експертів прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 24.02.2023 № 160 «Про внесення змін до технічних регламентів, затверджених постановами Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2015 р. № 1062 і від 24 лютого 2016 р. № 163», якою внесено відповідні зміни до тексту Технічного регламенту щодо неавтоматичних зважувальних приладів та Технічного регламенту засобів вимірювальної техніки.

Наразі в Україні прийнято 114 технічних регламентів, з них 101 розроблено на основі актів законодавства ЄС, у тому числі директив нового та глобального підходу. 100 технічних регламентів вже набрали чинності.

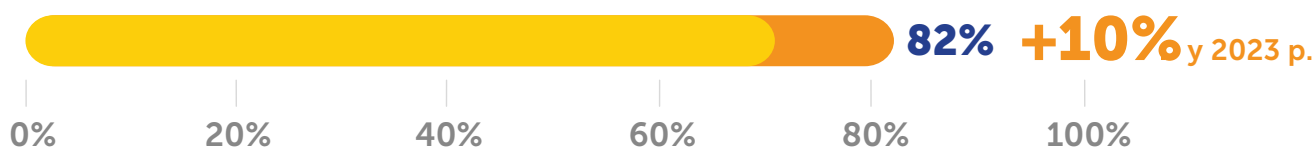
Національне агентство з акредитації України (НААУ) є підписантом угод про визнання з Європейською кооперацією з акредитації (EA BLA), Міжнародною кооперацією з акредитації лабораторій (ILAC MRA) та Міжнародним форумом з акредитації (IAF MLA). Таким чином, акредитація, що надається НААУ у відповідних сферах, є еквівалентною акредитації, що надається національними органами з акредитації – підписантами ILAC MRA та IAF MLA у більш ніж 80 країнах світу. В червні 2023 р. НААУ було пройдено дистанційне паритетне оцінювання з боку Європейської кооперації з акредитації (EA) та очікуються його результати.

Наразі в Україні налічується 1082 акредитовані органи з оцінки відповідності: 700 випробувальних лабораторій, 39 медичних лабораторій, 40 калібрувальних лабораторій, 66 органів сертифікації систем управління, 16 органів з сертифікації персоналу, 114 органів з сертифікації продукції, процесів та послуг, 96 інспекційних органів, 6 органів з верифікації тверджень щодо парникових газів та 5 провайдерів перевірки професійного рівня.

З 1 січня 2023 р. набув чинності Закон України «Про надання будівельної продукції на ринку», яким імплементовано Регламент (ЄС) 305/2011 Європейського Парламенту та Ради від 09.03.2011, що встановлює гармонізовані умови для ринку будівельної продукції. З метою створення сприятливих умов для впровадження закону, зменшення фінансового навантаження, пов'язаного з переходом до нових умов оцінки відповідності суттєвих експлуатаційних характеристик будівельної продукції на її виробників з 1 січня 2023 р. по 31 грудня 2025 р. запроваджено перехідний період.

Протягом перехідного періоду відбувається формування необхідної інфраструктури якості, необхідної для повної реалізації вимог європейського законодавства в будівельній сфері. Зокрема, в Україні отримало акредитацію 13 випробувальних лабораторій, що можуть надавати послуги з випробувань щодо 19 із 35 категорій будівельної продукції.

САНІТАРНІ ТА ФІТОСАНІТАРНІ ЗАХОДИ

Зобов'язання України за напрямом «Санітарні та фітосанітарні заходи» (далі - СФЗ) передбачені Главою 4 «Санітарні та фітосанітарні заходи» Розділу IV «Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею» та Додатком 5 Угоди про асоціацію.

У 2023 році на виконання Угоди про асоціацію та з метою імплементації актів права ЄС:

1. Прийнято такі закони України:

- «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення державного регулювання продовольчої безпеки та розвитку тваринництва» (№ 3221-IX від 30 червня 2023 року), що має на меті вдосконалити регулювання продовольчої безпеки та розвитку тваринництва. Завдяки посиленню гігієнічних вимог та більш детальному маркуванню (впровадження вимог регламенту ЄС № 178/2002) забезпечується право споживачів отримувати безпечну продукцію;
- «Про державне регулювання генетично-інженерної діяльності та державний контроль за обігом генетично модифікованих організмів і генетично модифікованої продукції для забезпечення продовольчої безпеки» (№ 3339-IX від 23.08.2023). Набрання чинності цього Закону відбудеться 16.09.2026, що надасть можливість розробити та прийняти відповідні підзаконні нормативно-правові акти. Цей Закон визначає правові та організаційні засади державного регулювання генетично-інженерної діяльності, забезпечення екологічної, генетичної, продовольчої та біологічної безпеки держави та державний контроль за розміщенням на ринку генетично модифікованих організмів і продукції.

2. Прийнято у першому читанні:

- проект Закону України «Про державне регулювання сфери захисту рослин» (реєстр. № 8340 від 09.01.2023, прийнято у першому читанні 29.06.2023), що визначає правові та організаційні засади здійснення заходів щодо забезпечення належного рівня фітосанітарного захисту, обмеження та запобігання поширенню шкідливих організмів, сталого та безпечного поводження із засобами захисту рослин, а також державного контролю та інших офіційних заходів з метою перевірки дотримання законодавства України про захист рослин.

3. З метою створення комплексного та завершеного регулювання у сфері СФЗ з урахуванням відповідних положень актів права ЄС прийнято:

- постанову Кабінету Міністрів України від 9 травня 2023 р. № 458 «Про затвердження Порядку одержання посвідчення про право роботи з пестицидами»;
- постанову Кабінету Міністрів України від 17 березня 2023 р. № 235 «Про затвердження Положення про Національну установу України з ветеринарних препаратів та кормових добавок»;
- постанову Кабінету Міністрів України від 29 вересня 2023 р. № 1041 «Про внесення змін до Правил транспортування тварин»;

- постанову Кабінету Міністрів України від 6 жовтня 2023 р. № 1056 «Деякі питання діяльності державних надзвичайних протиепізоотичних комісій».

Крім того, затверджено такі накази міністерств:

- 1) наказ Мінагрополітики від 24 лютого 2023 р. № 261 «Про внесення змін до деяких наказів щодо ввезення (пересилання) на митну територію України рибних продуктів, призначених для споживання людиною», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 27 березня 2023 р. за № 510/39566;
- 2) наказ Мінагрополітики від 7 березня 2023 р. № 360 «Про затвердження Вимог до курячих яєць», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 23 березня 2023 р. за № 494/39550;
- 3) наказ Мінагрополітики від 27 березня 2023 р. № 625 «Про внесення змін до наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України від 20 жовтня 2022 року № 813 та затвердження Вимог до окремих показників якості для м'яса свійської птиці», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 5 квітня 2023 р. за № 579/39635;
- 4) наказ Мінагрополітики від 2 червня 2023 р. № 1228 «Про затвердження Вимог до інкубаційних яєць та молодняку свійської птиці», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 19 червня 2023 р. за № 1021/40077;
- 5) наказ Мінагрополітики від 8 серпня 2023 р. № 1503 «Про затвердження форм актів, складених за результатами проведення планових (позапланових) заходів державного контролю (інспектування) стосовно дотримання операторами ринку вимог законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин, а також інших форм розпорядчих документів», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 8 серпня 2023 р. за № 1597/40653;
- 6) наказ Мінагрополітики від 4 вересня 2023 р. № 1623 «Про внесення змін до наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України від 11 жовтня 2018 року № 490», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 20 вересня 2023 р. за № 1661/40717;
- 7) наказ Мінагрополітики від 2 жовтня 2023 р. № 1743 «Про затвердження Вимог до письмової декларації про відповідність матеріалів і предметів, призначених для контакту з харчовими продуктами, та переліку документів, які підтверджують відомості, зазначені в декларації», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 13 листопада 2023 р. за №1961/41017;
- 8) наказ Мінагрополітики від 15 листопада 2023 р. № 1968 «Про затвердження Гігієнічних вимог до потужностей, на яких здійснюється виробництво та/або обіг продуктів бджільництва», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 27 грудня 2023 р. за №2262/41318;
- 9) наказ Мінагрополітики від 26 січня 2023 р. № 69 «Про затвердження Правил виробництва, обігу та застосування (використання) лікувальних кормів і проміжних продуктів для виробництва лікувальних кормів», зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 10 березня 2023 р. за № 433/39489;
- 10) наказ Мінагрополітики від 25 квітня 2023 р. № 987 «Про затвердження Порядку надання повноваження ліцензованим ветеринарним лікарям на видачу ветеринарних свідоцтв та ветеринарних паспортів на тварин», зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 9 червня 2023 р. за № 964/40020;
- 11) наказ Мінагрополітики від 20 липня 2023 р. № 1397 «Про затвердження деяких

нормативно-правових актів з питань обігу ветеринарних лікарських засобів», зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 17 серпня 2023 р. за №1423/40479, 1424/40480, 1425/40481, 1426/40482, 1427/40483;

- 12) наказ Мінагрополітики від 20 жовтня 2023 р. № 1843 «Про затвердження Вимог належної практики реалізації діючих речовин ветеринарних препаратів», зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 14 грудня 2023 р. за № 2176/41232;
- 13) наказ Мінагрополітики від 12 червня 2023 р. № 1264 «Про затвердження Програми навчання осіб, діяльність яких пов'язана з транспортуванням, зберіганням, застосуванням, торгівлею пестицидами»;
- 14) наказ МОЗ від 15 липня 2023 р. № 1280 «Про затвердження Вимог до харчових продуктів та харчових інгредієнтів, що піддаються дії іонізуючого випромінювання», зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 25 серпня 2023 р. за № 1491/40547;
- 15) наказ МОЗ від 11 грудня 2023 р. № 2104 «Про затвердження Спеціальних вимог до пластикових матеріалів і предметів, призначених для контакту з харчовими продуктами», зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 27 грудня 2023 р. за №2254/41310;
- 16) наказ МОЗ від 4 квітня 2023 р. № 625 «Про затвердження Порядку встановлення максимально допустимих рівнів залишків пестицидів у/на харчових продуктах і кормах рослинного та тваринного походження», зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 26 травня 2023 року за № 887/39943;
- 17) наказ МОЗ від 11 грудня 2023 р. № 2113 «Про внесення змін до Державних гігієнічних правил і норм «Максимально допустимі рівні окремих забруднюючих речовин у харчових продуктах», затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 13 травня 2013 року № 368 та визнання такими, що втратили чинність, наказів Міністерства охорони здоров'я України від 6 травня 2003 року № 197 та від 11 грудня 2007 року № 811, зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 27 грудня 2023 р. за № 2261/41317.

МИТНІ ПИТАННЯ

НАБЛИЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО МИТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ДО МИТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЄС

Прийнято:

- 1) Закон України від 13.07.2023 № 3229-IX «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо використання митних декларацій та електронної транзитної системи, передбачених Конвенцією про процедуру спільного транзиту, для здійснення транзиту на умовах цього Кодексу».

Реалізація положень Закону дозволяє:

- скоротити час проходження митниці користувачами Нової комп'ютеризованої транзитної системи (далі – NCTS) та розширити застосування транзитних спрощень;
- запровадити внутрішній транзит із використанням NCTS, за аналогією із Union transit, передбаченим Митним кодексом ЄС;
- встановити пріоритетний пропуск через кордон товарів, поміщених під процедуру спільного транзиту;
- підвищити контроль за товарами шляхом використання митних пломб і пломб спеціального типу.

- 2) Закон України від 14.07.2023 № 3261-IX «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо приведення порядку визначення країни походження товару у відповідність із Митним кодексом Європейського Союзу та забезпечення реалізації угод України про вільну торгівлю» (далі – Закон № 3261-IX).

Внесені зміни дозволили завершити внутрішньодержавні процедури для впровадження модернізованих (альтернативних) правил преференційного походження як оновленого додатку до Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, а також повністю привести у відповідність до законодавства ЄС митне законодавство України щодо неpreferenційних правил походження товарів.

Відповідно до прийнятого Закону № 3261-IX Урядом прийнято постанову від 10.11.2023 № 1184 «Про затвердження концепції «походження товарів» і методів адміністративного співробітництва відповідно до Угоди про асоціацію.

Забезпечено схвалення за письмовою процедурою рішення Підкомітету Україна – ЄС з питань митного співробітництва від 16.11.2023 № 1/2023 про внесення змін до Протоколу I «Щодо визначення концепції «походження товарів» і методів адміністративного співробітництва» до Угоди про асоціацію (далі – Протокол I), яке опубліковане 24.11.2023 в Офіційному віснику України.

Відповідно до оновленого Протоколу I з 01.12.2023 у двосторонній торгівлі товарами між Україною та ЄС застосовуються Альтернативні правила походження, що, зокрема, забезпечує:

- спрощення і прискорення процедур підтвердження преференційного походження товарів, що поставляються на умовах Угоди про асоціацію між Україною та ЄС;
 - зменшення кількості підтверджуючих документів, можливості застосування електронних документів про походження товару;
 - збільшення терміну дії документів про походження (з чотирьох до десяти місяців).
- 3) Закон України від 23.08.2023 № 3345-IX «Про внесення змін до Митного кодексу України та інших законів України щодо уніфікації з європейськими та північноатлантичними стандартами процедур декларування військової техніки та інших товарів», що дозволило звільнити від проходження низки державних контролів під час переміщення через митний кордон України товарів з використанням Форми 302 (документа для митного оформлення військової техніки та інших товарів, яка використовується в країнах – членах ЄС та НАТО).

Для реалізації положень цього Закону прийнято також постанову Кабінету Міністрів України від 17.11.2023 № 1230 «Деякі питання застосування документа для декларування військової техніки та інших товарів (Форми 302 України)»;

- 4) постанову Кабінету Міністрів України від 24.06.2023 № 633 «Про внесення зміни до Порядку ведення Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності», відповідно до якої впроваджено в українське законодавство більше 700 регламентів та імплементаційних регламентів Комісії ЄС щодо класифікації певних товарів у Комбінованій номенклатурі Європейського Союзу.

Також з метою наближення національного митного законодавства до митного законодавства ЄС відповідно до оновленого Додатку XV до Угоди про асоціацію розроблено та 22.12.2023 схвалено Урядом проект Закону України «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо імплементації деяких положень Митного кодексу Європейського Союзу», який передбачає подальше приведення митного законодавства у відповідність до законодавства ЄС, зокрема, в напрямках: митних процедур, декларування, митного представництва, розвитку програм авторизованого економічного оператора (АЕО) та NCTS.

ПРОГРАМА АВТОРИЗОВАНОГО ЕКОНОМІЧНОГО ОПЕРАТОРА (АЕО)

За 2023 рік до Державної митної служби України (далі - Держмитслужба) надійшло 273 заяви підприємств про надання авторизацій, з них 42% – на отримання авторизацій АЕО та 58% – на отримання авторизацій на застосування спрощень.

За результатами опрацювання заяв Держмитслужбою надано підприємствам 22 авторизації АЕО (одна з яких – про підтвердження безпеки та надійності) та 148 авторизацій на застосування спрощень (з них у 2023 році – 147 авторизацій).

Після набрання чинності Законом України від 15 серпня 2022 року № 2510-IX «Про внесення змін до Митного кодексу України та інших законів України щодо деяких питань

виконання глави 5 розділу IV Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони» (далі – Закон № 2510) зросла зацікавленість підприємств в отриманні різних окремих спрощень під час здійснення митних формальностей.

З метою реалізації вимог Закону № 2510 прийнято наказ Міністерства фінансів України від 25.04.2023 № 213 «Про деякі питання забезпечення сплати митних платежів» (zareєстрований в Міністерстві юстиції України 13 червня 2023 р. за № 984/40040), та створено новий програмно-інформаційний комплекс «Електронна система управління гарантіями», завдяки якому забезпечується електронний обмін даними та зберігання інформації щодо забезпечення сплати митних платежів, наданого на умовах спрощень «загальна гарантія», «загальна гарантія із зменшенням розміру забезпечення базової суми на 50 відсотків», «загальна гарантія із зменшенням розміру забезпечення базової суми на 70 відсотків», «звільнення від гарантії» та у вигляді індивідуальної гарантії.

ФУНКЦІОНУВАННЯ NCTS

За 2023 рік у країнах-учасницях Конвенції про процедуру спільного транзиту було успішно завершено більше 33,6 тисяч переміщень, розпочатих митними органами України. Водночас в Україні було успішно завершено більше 7,6 тис. переміщень, розпочатих в інших країнах-учасницях Конвенції.

Загалом від початку застосування в Україні процедури спільного транзиту (з 1 жовтня 2022 р.), митники оформили 41,9 тисяч транзитних декларацій.

Триває робота з розвитку застосування NCTS в Україні, зокрема здійснюються заходи для підготовки до переходу на NCTS Р5. Наразі на серверах Держмитслужби розгорнуто програмне забезпечення сумісне з NCTS Фаза 5 та успішно завершено його тестування на відповідність вимогам DG TAXUD (Conformance Testing), що підтверджує працездатність розгорнутої в Держмитслужбі системи та можливість взаємодіяти з іншими країнами-учасницями Конвенції про процедуру спільного транзиту. Однак, в рамках проведених консультацій з бізнес-спільнотою представники компаній-розробників брокерського програмного забезпечення поінформували про необхідність додаткового часу для тестування своїх систем, зважаючи на повністю нову архітектуру повідомлень NCTS Фаза 5.

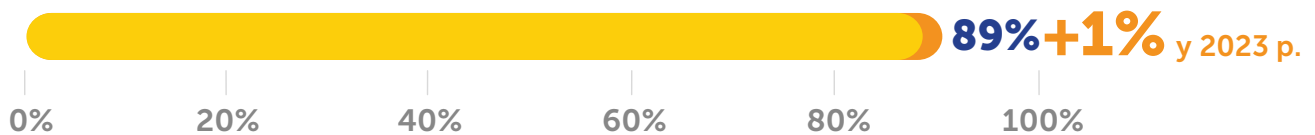
Тому, з метою мінімізації ризиків переходу бізнесу на застосування NCTS Фаза 5 Держмитслужбою підписано контракт на розробку Порталу трейдера, який буде альтернативним брокерському програмному забезпеченню ІТ-рішенням для подачі декларацій в NCTS Фаза 5. Новий Портал трейдера відповідно до умов контракту повинен бути доступним бізнесу в кінці I кварталу 2024 р. У зв'язку з цим Держмитслужбою було узгоджено з DG TAXUD перенесення дати переходу на застосування NCTS Фаза 5 не пізніше 1 травня 2024 р. з урахуванням готовності нового Порталу трейдера та/або брокерського програмного забезпечення до повноцінної взаємодії відповідно до вимог NCTS Фаза 5.

УЧАСТЬ У ПРОГРАМІ ЄС «МИТНИЦЯ»

Україна стала учасником програми ЄС «Митниця» (Угоду ратифіковано Законом України від 29.06.2023 № 3176-ІХ «Про ратифікацію Угоди між Україною та Європейським Союзом про участь України в «Митниці», Програмі Союзу для співробітництва в митній сфері»).

Угода між Україною та Європейським Союзом про участь України в «Митниці», Програмі Союзу для співробітництва в митній сфері є основою для співробітництва між Україною та Європейським Союзом у підтримці митного союзу та митних органів, які працюють разом та діють як одне ціле. Цілі «Митниці», Програми Союзу для співробітництва в митній сфері полягають у захисті фінансових та економічних інтересів Союзу і його держав-членів, забезпеченні охорони та безпеки в межах Союзу і захисті Союзу від недобросовісної та незаконної торгівлі й водночас підтримці законної комерційної діяльності.

ПІДПРИЄМНИЦТВО

02.02.2023 підписано Угоду щодо участі України в програмі ЄС "Єдиний ринок" (2021 – 2027), яку було ратифіковано Законом України від 29.06.2023 № 3175-IX "Про ратифікацію Угоди між Україною, з одного боку, та Європейським Союзом, з іншого боку, щодо участі України в програмі Європейського Союзу "Єдиний ринок" (2021 – 2027)".

Участь у програмі сприятиме спрощенню доступу до ринків, покращенню бізнес-середовища, розвитку бізнесу, забезпеченню конкурентоспроможності і стійкості компаній та окремих секторів економіки.

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ТА АУДИТОРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

Міністерством фінансів України здійснювалися заходи задля подальшого наближення національного законодавства до законодавства ЄС та впровадження реформ, спрямованих на набуття Україною членства в ЄС, зокрема:

у сфері бухгалтерського обліку

- видано 6 наказів Міністерства фінансів України, якими приведено у відповідність до вимог міжнародних стандартів фінансової звітності порядок відображення в бухгалтерському обліку активів, а також внесено зміни до методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку активів, з метою гармонізації національного законодавства у сфері бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності із законодавством ЄС, а також підвищення рівня прозорості та співставності показників фінансової звітності підприємств;
- удосконалено нормативно-правове забезпечення бухгалтерського обліку в державному секторі відповідно до міжнародних стандартів та кращих практик ЄС, зокрема Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 102 «Консолідована фінансова звітність» (наказ Міністерства фінансів України від 13.04.2023 № 189) та вказівки щодо застосування національних положень стандартів бухгалтерського обліку в державному секторі 121 «Основні засоби» та 123 «Запаси» (наказ Міністерства фінансів України від 09.06.2023 № 310);
- 04.03.2023 укладено додаток А12 до Угоди між Міністерством фінансів України та Міжнародною федерацією бухгалтерів про дозвіл перекладати та публікувати матеріали, захищені авторським правом;

у сфері аудиту

з метою удосконалення нормативно-правових актів з питань атестації аудиторів відповідно до законодавства ЄС та створення умов для залучення до професії молоді та досвідчених фахівців прийнято 4 накази Міністерства фінансів України:

- від 09.05.2023 № 238 «Про внесення змін до наказу Міністерства фінансів України від 06 липня 2020 року № 398», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 27 червня 2023 р. за № 1078/40134;
- від 19.06.2023 № 330 «Про затвердження Змін до Порядку зарахування теоретичних знань», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 04 липня 2023 р. за № 1133/40189;
- від 06.07.2023 № 377 «Про внесення змін до Порядку складання іспитів при атестації аудиторів», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 17 серпня 2023 р. за № 1422/40478;
- від 21.08.2023 № 447 «Про внесення змін до Порядку безперервного професійного навчання аудиторів», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 04 вересня 2023 р. за № 1551/40607.

З метою посилення контролю якості аудиторських послуг, професійної відповідальності аудиторської діяльності наказом Міністерства фінансів України від 17.05.2023 № 253 затверджено Порядок проведення перевірок з контролю якості аудиторських послуг та інших перевірок (зареєстрований в Міністерстві юстиції України 03 липня 2023 р. за № 1127/40183).

Почав функціонувати оновлений Реєстр аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності відповідно до змін, внесених до Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» (наказ Міністерства фінансів України від 19.06.2023 № 329 «Про внесення змін до Порядку ведення Реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності», зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 03 серпня 2023 р. за № 1321/40377).

Затверджено Зміни до Положення про Комісію з атестації (наказ Міністерства фінансів України від 03.08.2023 № 420, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 18 серпня 2023 р. за № 1436/40492).

ЗАСНУВАННЯ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ КОМПАНІЙ

01.01.2023 набрав чинності Закон України від 27.07.2022 № 2465-IX «Про акціонерні товариства», який передбачає, зокрема, запровадження механізму проведення загальних зборів із застосуванням електронного голосування, приведення норм щодо представництва акціонерів у відповідність до законодавства ЄС.

14.07.2023 Верховною Радою України прийнято Закон України № 3257-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впорядкування діяльності відокремлених підрозділів юридичної особи, утвореної відповідно до законодавства іноземної держави», який набрав чинності 03 вересня 2023 р. та вводиться в дію 03 вересня 2024 р..

Закон направлений на імплементацію положень Директиви (ЄС) 2017/1132 Європейського Парламенту та Ради від 14 червня 2017 року, що стосуються деяких аспектів корпоративного права (Кодифікація), в частині правил розкриття інформації, які застосовуються до філій компаній з інших держав-членів, шляхом внесення інформації про такі відокремлені підрозділи до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань та відкриття її для загального доступу.

Прийнято Рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 22.11.2023 № 1308 «Про затвердження Положення про порядок здійснення емісії акцій, реєстрації та скасування реєстрації випуску акцій».

КОНКУРЕНЦІЯ І ДЕРЖАВНА ДОПОМОГА

Антимонопольним комітетом України (далі – Комітет) спільно з експертами проекту технічної допомоги ЄС «Підтримка Антимонопольного комітету України у впровадженні правил державної допомоги» сформовано оновлений реєстр чинної державної допомоги та передано стороні ЄС через секретаріат Комітету асоціації Україна – ЄС у торговельному складі.

Реєстр містить інформацію щодо підстав надання державної допомоги, відповідальних виконавців (надавачів державної допомоги), сфер, у яких надається державна допомога, опис програм державної допомоги. Реєстром охоплено такі сфери як добування кам'яного та бурого вугілля, літакобудування, підтримка суб'єктів малого та середнього підприємництва, розвиток фізичної культури та спорту – підтримка баз олімпійської, паралімпійської та дефлімпійської підготовки, сфера зайнятості населення, зокрема, сприяння зайнятості внутрішньо переміщених осіб, збереження зайнятості працівників, житлово-комунальне господарство.

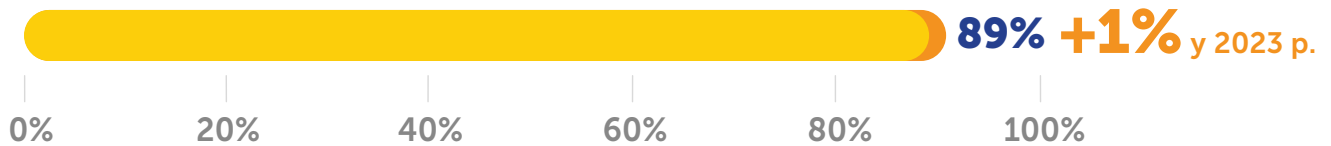
Кабінетом Міністрів України (постанова Кабінету Міністрів від 18 квітня 2023 р. № 348) затверджені 5 критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання, зокрема для підтримки культури та збереження культурної спадщини, для рекреаційної інфраструктури, для місцевої інфраструктури, на надання послуг із створення та/або добору, організації та поширення масової інформації, які є послугами, що становлять загальний економічний інтерес, для підтримки середнього та малого підприємництва.

Верховною Радою України прийнято Закон України від 09.08.2023 № 3295-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства про захист економічної конкуренції та діяльності Антимонопольного комітету України» (далі – Закон № 3295-IX), який підвищує рівень гармонізації українського конкурентного законодавства із законодавством Європейського Союзу, зокрема, із Директивою (ЄС) від 11.12.2018 № 2019/1 (ECN+).

Законом № 3295-IX проведено реформу законодавства про захист економічної конкуренції, посилено інституційну спроможність Комітету з метою ефективного розслідування порушень законодавства про захист економічної конкуренції та забезпечення балансу дотримання інтересів суб'єктів господарювання.

Закон № 3295-IX, зокрема, містить положення, що підвищують ефективність державного захисту економічної конкуренції, в тому числі сприяють кращому виявленню, розслідуванню та припиненню порушень законодавства про захист економічної конкуренції, завдяки запровадженим правовим інструментам; оновлюють процедуру звільнення від відповідальності суб'єктів господарювання; запроваджують процедуру врегулювання у справах; вдосконалюють питання солідарної та субсидіарної відповідальності; оновлюють підходи до контролю за узгодженими діями, концентрацією суб'єктів господарювання, вдосконалюють процедуру розгляду справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, встановлюють граничні строки розгляду справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

ДЕРЖАВНІ ЗАКУПІВЛІ

У рамках восьмого засідання Комітету асоціації між Україною та ЄС у торговельному складі, яке відбулось 30.11.2023 у м. Брюссель, Сторонами були ухвалені спільні Рішення Комітету асоціації Україна-ЄС:

- Рішення № 2/2023 Комітету асоціації Україна-ЄС у торговельному складі від 30.11.2023 про позитивну оцінку виконання Етапу 1 Додатка XXI-A «Індикативний графік інституційних реформ, адаптації законодавства та надання доступу до ринку» до Глави 8 Угоди про асоціацію (далі - Рішення № 2/2023);
- Рішення № 3/2023 Комітету асоціації Україна-ЄС у торговельному складі від 30.11.2023 про позитивну оцінку виконання Етапу 2 Додатка XXI-A «Індикативний графік інституційних реформ, адаптації законодавства та надання доступу до ринку» до Глави 8 Угоди про асоціацію (далі - Рішення № 3/2023).

Рішення № 2/2023 містить позитивну оцінку щодо наступних вимог ЄС: вимоги 1 щодо імплементації статей 150(2) та 151, а також вимоги 2 щодо необхідності схвалення відповідної дорожньої карти з імплементації Глави 8 Розділу IV Угоди про асоціацію. Дорожня карта має збігатися з етапами та часовими рамками, зазначеними у Додатку XXI-A, а також має включати усі реформи з наближення законодавства до *acquis* EU та розбудови інституційної спроможності.

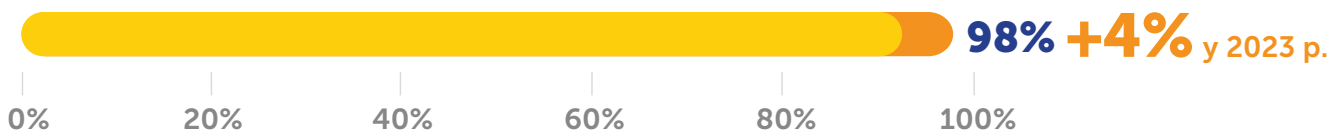
Рішенням № 3/2023 була надана позитивна оцінка реалізації етапу 2, для якого необхідною була апроксимація та імплементація основних елементів Директиви 2014/24/ЄС, а також Директиви 89/665/ЄЕС.

Базові елементи Директиви 2014/24/ЄС викладені в Додатку XXI-B «Базові елементи Директиви 2014/24/ЄС від 26 лютого 2014 року про державні закупівлі» до Глави 8 Угоди про асоціацію. Усі необхідні елементи Директиви 2014/24/ЄС були імplementовані Законом України «Про публічні закупівлі», а також подальшими змінами до нього.

Щодо Директиви 89/665/ЄЕС, то її основні елементи викладені в Додатку XXI-C до Глави 8 Угоди про асоціацію. Задля імплементації положень Директиви 89/665/ЄЕС шляхом внесення змін до спеціального закону «Про Антимонопольний комітет України», Антимонопольний комітет України, як орган розгляду скарг, створює Комісію з розгляд скарг про порушення законодавства про публічні закупівлі. Законом України «Про публічні закупівлі» та Законом України «Про антимонопольний комітет України» передбачається обов'язок Антимонопольного комітету України, як органу, який здійснює контроль у сфері публічних закупівель у межах своїх повноважень приймати письмові рішення, а також можливість їх оскарження в суді.

Положення щодо порядку оскарження процедур закупівлі, викладені в Законі України «Про публічні закупівлі», відповідають Директиві 89/665/ЄЕС.

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ

Зобов'язання України за напрямом «Інтелектуальна власність» передбачені Главою 9 «Інтелектуальна власність» Розділу IV «Торгівля і питання пов'язані з торгівлею» Угоди про асоціацію.

У рамках Угоди про асоціацію зобов'язання у сфері інтелектуальної власності передбачають спрощення процедури створення та комерційного використання інноваційних продуктів та продуктів творчої діяльності на території України та держав-членів ЄС, а також досягнення належного та ефективного рівня охорони і захисту прав інтелектуальної власності.

АВТОРСЬКЕ ПРАВО І СУМІЖНІ ПРАВА

01.01.2023 набрав чинності Закон України від 01.12.2022 № 2811-ІХ «Про авторське право і суміжні права», спрямований на регулювання відносин щодо набуття, здійснення та захисту особистих немайнових та майнових авторських і суміжних прав, а також щодо прав особливого роду (*sui generis*), пов'язаних зі сферою авторського права і суміжних прав.

Прийнятою редакцією Закону України «Про авторське право і суміжні права»:

- гармонізовано положення Цивільного кодексу України, Закону України «Про авторське право і суміжні права» до норм законодавства Європейського Союзу в частині, що стосується забезпечення надійної правової охорони авторського права та суміжних прав;
- усунені прогалини, що перешкоджали реалізації окремих положень чинного законодавства, зокрема в частині забезпечення здійснення права слідування;
- удосконалено чинне законодавство в частині вирішення питань, що виникають на практиці та пов'язані зі здійсненням та захистом авторських та суміжних прав.

На виконання нової редакції Закону України «Про авторське право і суміжні права» протягом 2023 р. було прийнято ряд підзаконних нормативно-правових актів, а саме:

- постанову Кабінету Міністрів України від 10.10.2023 № 1066 «Про затвердження Порядку захисту особистих немайнових прав автора щодо творів, які перейшли у суспільне надбання, у разі відсутності спадкоємців», розроблену з метою визначення механізму захисту особистих немайнових прав автора, твір якого став суспільним надбанням, у разі відсутності спадкоємців відповідно до вимог Закону України «Про авторське право і суміжні права», з урахуванням вимог інших законодавчих актів, зокрема Закону України «Про електронні довірчі послуги»;
- постанову Кабінету Міністрів України від 15.12.2023 № 1312 «Про затвердження

Порядку набуття та втрати статусу сирітських творів, фонограм, відеограм та зафіксованих у них виконань, умов їх дозволеного використання та ведення реєстру», розроблену з метою визначення умов набуття та втрати статусу сирітського твору, сирітського виконання, сирітської фонограми, сирітської відеограми, умови їх дозволеного використання, а також ведення реєстру сирітських творів, виконань, фонограм, відеограм відповідно до вимог Закону України «Про авторське право і суміжні права»;

- наказ Міністерства економіки України від 16.08.2023 № 11319 «Про затвердження Порядку державної реєстрації авторського права і договорів, які стосуються майнових прав на твір», розроблений з метою приведення підзаконних нормативно-правових актів щодо державної реєстрації авторського права та договорів, що стосуються майнових прав на твір, у відповідність до вимог законів України «Про авторське право і суміжні права», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення укладення угоди між Україною та Європейським Союзом про взаємне визнання кваліфікованих електронних довірчих послуг та імплементації законодавства Європейського Союзу у сфері електронної ідентифікації», «Про санкції».

ЗАХИСТ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

15.04.2023 набрав чинності Закон України від 20.03.2023 № 2974-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту прав інтелектуальної власності», спрямований на імплементацію до національного законодавства положень Угоди про асоціацію, щодо загальних зобов'язань, цивільних заходів, процедур і засобів захисту прав інтелектуальної власності, передбачених частиною третьою Глави 9 Розділу IV Угоди про асоціацію, та Директивою 2004/48/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 29.04.2004 про захист прав інтелектуальної власності.

Приведення положень актів цивільного, цивільного процесуального, господарського процесуального права та законодавства у сфері інтелектуальної власності у відповідність до зобов'язань щодо захисту прав інтелектуальної власності, взятих Україною за Угодою про асоціацію сприятиме досягненню європейського рівня захисту прав інтелектуальної власності та удосконаленню захисту прав інтелектуальної власності у судовому порядку.

ГЕОГРАФІЧНІ ЗАЗНАЧЕННЯ

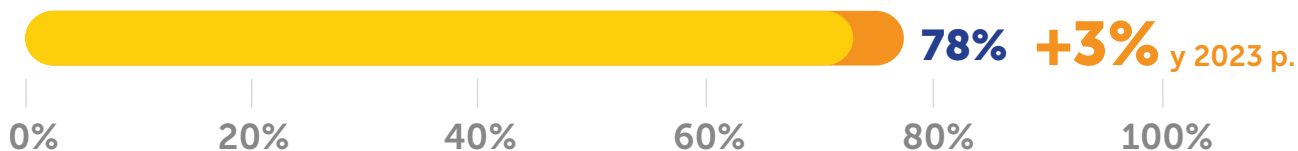
У 2023 р. з метою практичної реалізації Закону України від 06.09.2022 № 2572-IX «Про особливості правової охорони географічних зазначень для сільськогосподарської продукції та харчових продуктів, захист прав та застосування схем якості, включаючи традиційні гарантовані особливості для сільськогосподарської продукції та харчових продуктів» прийняті накази Міністерства аграрної політики та продовольства України:

- 1) від 26.01.2023 № 68 «Про затвердження Порядку сертифікації товару з географічним зазначенням або традиційною гарантованою особливістю, форми сертифіката на відповідність товару специфікації і Порядку розгляду

апеляцій на рішення органів сертифікації»;

- 2) від 19.06.2023 № 1293 «Про затвердження форми заявки на внесення інформації про підприємство, установу, організацію чи їх підрозділ до Реєстру органів сертифікації у сфері географічних зазначень або традиційних гарантованих особливостей»;
- 3) від 31.08.2023 № 1614 «Про затвердження Порядку ведення Реєстру традиційних гарантованих особливостей»;
- 4) від 06.09.2023 № 1632 «Про затвердження Порядку складання та подання заявки на реєстрацію традиційної гарантованої особливості, Правил розгляду заявки на реєстрацію традиційної гарантованої особливості, Вимог до заперечення щодо реєстрації традиційної гарантованої особливості, порядок його подання та розгляду та форми заяви про реєстрацію традиційної гарантованої особливості»;
- 5) від 20.09.2023 № 1692 «Про затвердження національних символів для сільськогосподарської продукції та харчових продуктів із зареєстрованими назвами місця походження товару, географічними зазначеннями, традиційними гарантованими особливостями, а також Правил їх використання та Вимог до них»;
- 6) від 24.11.2023 № 2036 «Про затвердження Вимог до складання та подання заяви про початок застосування особливого показника якості»;
- 7) від 12.12.2023 № 2150 «Про затвердження Порядку оформлення, подання та розгляду заяви про початок використання схеми якості».

ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ ТА ЖКГ

Зобов'язання України за напрямом Енергоефективність та ЖКГ передбачені Главою 1 «Співробітництво у сфері енергетики, включаючи ядерну енергетику» Розділу V «Економічне та галузеве співробітництво» Угоди про асоціацію.

12 січня 2023 р. Верховною Радою України прийнято у другому читанні та в цілому Закон України № 2887-IX «Про водовідведення стічних вод населених пунктів».

Законом передбачається забезпечення дотримання вимог ЄС під час здійснення очистки міських стічних вод, щодо очистки стічних вод перед скиданням в уразливих зонах та агломераціях, забезпечення технічної та інвестиційної програми з очистки міських стічних вод відповідно до норм ЄС, а також здійснення законодавчого забезпечення проведення оцінки стану водовідведення та очистки міських стічних вод.

З метою реалізації Законів України «Про енергетичну ефективність», «Про внесення змін до деяких законів України щодо створення умов для запровадження комплексної термомодернізації будівель», «Про енергетичну ефективність будівель» прийнято:

- розпорядження Кабінету Міністрів України від 29.12.2023 № 1228-р «Деякі питання стратегічного розвитку енергетичної ефективності будівель», яким схвалено Довгострокову стратегію термомодернізації будівель на період до 2050 року;
- постанову Кабінету Міністрів України від 14.07.2023 № 720 «Про встановлення розміру плати за незалежну верифікацію звітів з енергетичного аудиту на вимогу замовника енергетичного аудиту»;
- постанову Кабінету Міністрів України від 10.09.2023 № 1068 «Про затвердження переліку робіт з капітального ремонту, до яких не застосовуються мінімальні вимоги до енергетичної ефективності будівель»;
- постанову Кабінету Міністрів України від 19.01.2024 № 54 «Про затвердження Порядку ведення та оприлюднення бази даних витягів із звітів з енергетичного аудиту, незалежного моніторингу витягів із звітів з енергетичного аудиту, незалежної верифікації звітів з енергетичного аудиту»;
- наказ Мінінфраструктури від 16.11.2023 № 1041 «Про затвердження Порядку ведення та оприлюднення бази даних енергетичних аудиторів»;
- наказ Мінінфраструктури № 1006 від 02.11.2023 «Про затвердження Методики визначення цільового показника щорічного скорочення споживання енергії».

Також розроблено:

- проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження примірною положення підрозділу енергоменеджменту в органах місцевого

самоврядування, щодо затвердження примірного порядку використання економії коштів, що виникла в результаті функціонування системи енергетичного менеджменту та щодо змін до Порядку впровадження систем енергетичного менеджменту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.12.2021 № 1460»;

- проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку розрахунку цільового показника щорічного скорочення споживання енергії для зобов'язальних сторін»;
- проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку проведення моніторингу та оцінки результатів досягнення цільового показника щорічного скорочення споживання енергії»;
- проект постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання функціонування Національної системи моніторингу енергоефективності»;
- проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підтвердження кваліфікації осіб, які мають намір провадити діяльність із здійснення енергетичних аудитів процесів та транспорту, та Кваліфікаційних вимог до енергетичних аудиторів процесів та транспорту»;
- проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження цільового показника щорічного скорочення споживання енергії»;
- проект наказу Мінінфраструктури «Про затвердження Переліку прийнятних енергоефективних заходів у будівлях у рамках схеми зобов'язань з енергоефективності»;
- проект наказу Мінінфраструктури «Про визначення будівель, які часто відвідують громадяни»;
- проект наказу Мінінфраструктури «Про затвердження Порядку ведення реєстру органів державної влади та органів місцевого самоврядування, в яких впроваджено систему енергетичного менеджменту»;
- проект наказу Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України «Про затвердження Порядку ведення реєстру суб'єктів господарювання, що отримали сертифікати енергетичного та/або екологічного менеджменту».

Разом з тим, з метою імплементації положень ЄС у сфері високоефективної когенерації, зокрема, Директиви 2004/8/ЄС та Директиви 2012/27/ЄС, Верховною Радою України прийнято Закон України від 24.02.2023 № 2955-IX «Про внесення змін до Закону України «Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу» щодо розвитку високоефективної когенерації».

На виконання зазначеного Закону прийнято:

- постанову Кабінету Міністрів України від 15.12.2023 №1316 «Про затвердження Порядку проведення кваліфікації когенераційної установки»;
- наказ Мінінфраструктури від 20.11.2023 № 1054 «Про затвердження Переліку вторинних енергетичних ресурсів, які можуть бути використані для виробництва електричної та теплової енергії в когенераційних установках».

Розроблено та доопрацьовується низка інших підзаконних відомчих нормативно-правових актів:

- проект наказу Мінінфраструктури «Про затвердження форм заяви про проведення установки, свідоцтва про кваліфікацію когенераційної установки, рішення про відмову у наданні свідоцтва та форми подання технічної інформації про когенераційну установку»;
- проект наказу Мінінфраструктури «Про затвердження Методики визначення ефективності процесу когенерації».
- проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку надання гарантії походження електричної енергії, що вироблена високоефективною когенераційною установкою, та Порядку та форми ведення електронного реєстру гарантій походження електричної енергії, що вироблена високоефективною когенераційною установкою»;
- проект наказу Мінінфраструктури «Про затвердження форм гарантії походження, відмови у наданні гарантії походження та заяви про надання гарантії походження».

ЕНЕРГЕТИЧНЕ МАРКУВАННЯ ТА ЕКОДИЗАЙН

З метою забезпечення виконання в повному обсязі зобов'язань, взятих Україною відповідно до Угоди про асоціацію, а також у рамках Договору про заснування Енергетичного Співтовариства Україна впроваджує систему енергетичного маркування та встановлення вимог до екодизайну енергоспоживчих продуктів відповідно до оновленого законодавства ЄС.

На сьогодні прийнято 33 технічні регламенти з екодизайну та 19 технічних регламентів з енергетичного маркування енергоспоживчої продукції.

Зокрема за 2023 рік прийнято:

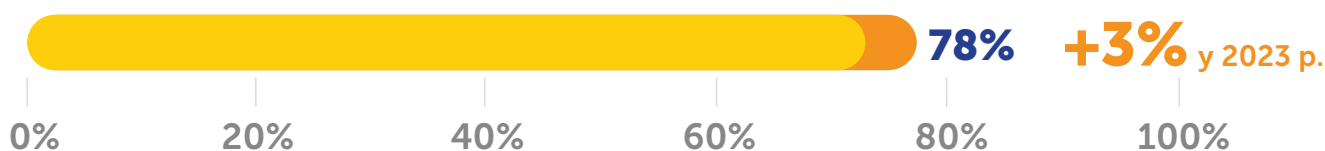
- постанову Кабінету Міністрів України від 08.08.2023 № 834 «Про затвердження Технічного регламенту щодо вимог до екодизайну для побутових пральних машин та побутових прально-сушильних машин»;
- постанову Кабінету Міністрів України від 22.09.2023 № 1018 «Про затвердження Технічного регламенту щодо вимог до екодизайну для джерел світла та відокремлених пускорегулювальних апаратів»;
- постанову Кабінету Міністрів України від 01.12.2023 № 1263 «Про затвердження Технічного регламенту щодо вимог до екодизайну для холодильних приладів»;
- постанову Кабінету Міністрів України від 03.01.2024 № 3 «Про затвердження Технічного регламенту щодо вимог до екодизайну для побутових посудомийних машин»;
- наказ Мінінфраструктури від 08.09.2023 № 795 «Про затвердження Технічного регламенту з енергетичного маркування побутових посудомийних машин»;
- наказ Мінінфраструктури від 08.09.2023 № 796 «Про затвердження Технічного регламенту енергетичного маркування холодильних приладів»;

- наказ Мінінфраструктури від 11.12.2023 № 991 «Про затвердження Технічного регламенту з енергетичного маркування побутових пральних машин та побутових прально-сушильних машин».

Також розроблено :

- проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Технічного регламенту щодо вимог до екодизайну для електронних дисплеїв»;
- проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Технічного регламенту щодо вимог до екодизайну для зварювального обладнання»;
- проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Технічного регламенту щодо вимог до екодизайну для електродвигунів та приводів зі змінною швидкістю»;
- проект наказу Мінінфраструктури «Про затвердження Технічного регламенту енергетичного маркування джерел світла»;
- проект наказу Мінінфраструктури «Про затвердження Технічного регламенту енергетичного маркування електронних дисплеїв».

ЕНЕРГЕТИКА

Зобов'язання України за напрямом "Енергетика" передбачені Главою 1 «Співробітництво у сфері енергетики, включаючи ядерну енергетику» Розділу V «Економічне та галузеве співробітництво» Угоди про асоціацію. Адаптація законодавства ЄС у сфері енергетики відбувається відповідно до Додатка XXVII до Угоди про асоціацію та в рамках зобов'язань за Договором про заснування Енергетичного Співтовариства.

ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКА

Державна політика у сфері електроенергетики продовжувала реалізовуватись протягом 2023 р. попри повномасштабну військову агресію російської федерації проти України.

14 грудня 2023 р. Європейська мережа операторів системи передачі електроенергії (ENTSO-E) підтвердила виконання НЕК «Укренерго» всіх технічних вимог, зафіксованих в Угоді про майбутнє об'єднання енергосистеми України та континентальної Європи, для завершення процесу синхронізації української та європейської енергосистем та з 1 січня 2024 року український оператор системи передачі НЕК «Укренерго» отримав статус повноправного члена в Європейській мережі операторів системи передачі електроенергії (ENTSO-E).

10.06.2023 для імплементації Регламенту (ЄС) №1227/2011 про доброчесність та прозорість на оптовому енергетичному ринку (REMIT), Верховною Радою України прийнято Закон України № 3141-ІХ «Про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання зловживанням на оптових енергетичних ринках», що передбачає відповідальність учасників за маніпуляції на оптових енергетичних ринках. На сьогодні прийнято перший пакет вторинного законодавства та проводиться робота над другим.

Також з метою імплементації вимог Регламенту Комісії (ЄС) № 2016/1719, що встановлює вказівки щодо форвардного розподілу пропускної здатності, у контексті реалізації можливості проведення скоординованих аукціонів з розподілу пропускної спроможності були **прийняті** наступні нормативно-правові акти:

- постанову НКРЕКП від 13.07.2023 № 1295 «Про затвердження Порядку проведення оператором системи передачі публічних консультацій при розробленні правил розподілу пропускної спроможності міждержавних перетинів та визначенні структури розподілу пропускної спроможності»;
- постанову НКРЕКП від 25.08.2023 № 1557 «Про погодження правил розподілу пропускної спроможності міждержавних перетинів Україна – Румунія»;
- постанову НКРЕКП від 25.08.2023 № 1558 «Про погодження структури розподілу пропускної спроможності міждержавного перетину Україна – Польща»;

- постанову НКРЕКП від 25.08.2023 № 1559 «Про погодження структури розподілу пропускної спроможності міждержавного перетину Україна – Румунія»;
- постанову НКРЕКП від 12.09.2023 № 1682 «Про погодження структури розподілу пропускної спроможності міждержавного перетину Україна – Словаччина»;
- постанову НКРЕКП від 12.09.2023 № 1683 «Про погодження правил розподілу пропускної спроможності міждержавних перетинів Україна – Польща, Україна – Словаччина та Україна – Угорщина»;
- постанову НКРЕКП від 10.10.2023 № 1881 «Про погодження структури розподілу пропускної спроможності міждержавного перетину Україна – Угорщина».

Водночас у 2023 р. з метою приведення нормативно-правової бази у відповідність із Регламентами та Директивами ЄС (Регламенту № 2019/941, Регламенту № 2019/942, Регламенту № 2019/943, Регламенту Комісії № 2015/1222, Регламенту Комісії № 2016/1719, Регламенту Комісії № 2017/2195, Регламенту Комісії № 2017/2196, Регламенту Комісії № 2017/1485, Директиви (ЄС) 2019/944), інкорпорованих до законодавства Енергетичного Співтовариства (Інтеграційний пакет електроенергетики), розроблено низку нормативно-правових актів. Наразі створюється робоча група для їхнього узгодження та доопрацювання.

З метою імплементації положень Директиви 2009/72/ЄС щодо спільних правил для внутрішнього ринку електроенергії розроблено проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про ринок електричної енергії» щодо врегулювання питань забезпечення безпеки постачання електричної енергії».

НАФТОГАЗОВА СФЕРА

На виконання вимог Директиви 2009/119/ЄС про зобов'язання держав-членів підтримувати мінімальні запаси сирової нафти та/або нафтопродуктів у 2023 р. прийнято Закон України № 3484-ІХ «Про мінімальні запаси нафти та нафтопродуктів». Закон розроблено для підвищення рівня енергобезпеки держави шляхом забезпечення безперервного постачання нафти та нафтопродуктів на внутрішній ринок України у разі виникнення кризової ситуації на ринку нафти та нафтопродуктів. Наразі розпочато роботу з розробки необхідних нормативно-правових актів для створення та впровадження цілісної системи моніторингу ринку нафти та нафтопродуктів з використанням електронної системи репортигу ринку нафти та нафтопродуктів.

Створення мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів для країни є одним з важливих елементів енергетичної незалежності країни, адже передбачає формування мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів в обсязі до 90 днів середньодобового чистого імпорту або 61 дня середньодобового внутрішнього споживання на випадок виникнення непередбачуваних ситуацій, що є основним зобов'язанням відповідно до Директиви Ради 2009/119/ЄС.

ЕНЕРГЕТИЧНА ІНФРАСТРУКТУРА

З метою імплементації вимог Регламенту № 347/2013 про керівні принципи транс'європейської енергетичної інфраструктури розроблено проект Закону України «Про проекти національного інтересу у сфері енергетики» (реєстр. № 9138 від 22.03.2023).

Законопроект передбачає запровадження зрозумілої та прозорої процедури реалізації проектів національного інтересу у сфері енергетики, сприятиме сталому розвитку енергетичної інфраструктури України, надійному та безперебійному постачанню енергоресурсів, інтеграції України в енергетичний простір Європейського Союзу, розвитку рівноправних взаємовигідних відносин з іншими державами.

Проект Закону також частково враховує положення Регламенту 2022/869 щодо керівних принципів транс'європейської енергетичної інфраструктури, прийнятого 14 грудня 2023 року Радою Міністрів Енергетичного Співтовариства.

ВІДНОВЛЮВАНІ ДЖЕРЕЛА ЕНЕРГІЇ

З метою імплементації Директиви 2018/2021 про заохочення до використання енергії, виробленої з відновлюваних джерел, у 2023 р. прийнято Закон № 3220-ІХ «Про внесення змін до деяких законів України щодо відновлення та зеленої трансформації енергетичної системи України», який запроваджує нові правила на ринку відновлюваних джерел енергії.

Зокрема, Законом передбачається: запровадження гарантій походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел, а також системи net billing для стимулювання розвитку малої розподіленої генерації з альтернативних джерел енергії у споживачів; стимулювання розвитку сегменту прямих договорів купівлі-продажу електричної енергії, виробленої з альтернативних джерел; запровадження ринкової моделі підтримки (Feed-in-Premium) тощо. Триває розробка вторинного законодавства.

Також розроблено проект Концепції Державної цільової економічної програми стимулювання розвитку розподіленої генерації електричної енергії з відновлюваних джерел енергії на період до 2030 року.

ВУГІЛЬНА СФЕРА

Наразі, з урахуванням продовження дії воєнного стану та тривалості складної ситуації на вугледобувних підприємствах, в цілому невідомі обсяги пошкоджень та загальна вартість відновлення, тому оцінити стан, а іноді доцільність ремонтів або відновлення деяких пошкоджених/зруйнованих об'єктів неможливо. Здійснити оцінку стану шахт та визначити їх майбутнє можливо лише після їх ретельного обстеження робочою групою у складі відповідних фахівців після закінчення бойових дій.

З метою реформування вугільної сфери розроблено Концепцію реформування вугільної галузі та план заходів з її реалізації. Однак, через повномасштабну збройну агресію російської федерації, частина вугледобувних підприємств знищена повністю або частково знеструмлена/затоплена/захоплена ворогом. Таким чином, розробку Концепції Програми реформування вугільної галузі може бути продовжено лише після припинення активних бойових дій.

Водночас, відповідно до схваленої у 2021 році Урядом Концепції Державної цільової програми справедливої трансформації вугільних регіонів України на період до 2030 року, за підтримки Уряду Німеччини у 2023 році розпочато розробку проекту ліквідації шахти «Великомостівська» (м. Червоноград, Львівська обл.), який, разом з висновками оцінки впливу на довкілля та комплексної державної експертизи, буде надано до кінця 2024 року.

ЯДЕРНА ЕНЕРГЕТИКА

Питання співробітництва у сфері ядерної безпеки передбачені Угодою про асоціацію у статті 342 та оновленим Додатком XXVII (розділ «ядерна енергетика»), який включає імплементацію положень наступних директив: Директива Ради 2013/59/Євратом, Директива Ради 2006/117/Євратом, Директива Ради 2014/87/Євратом, Директива Ради 2009/71/Євратом та Директива Ради 2011/70/Євратом.

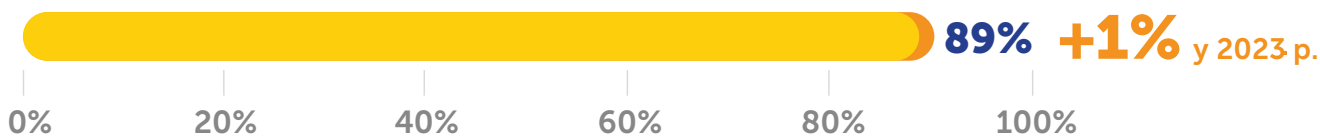
Як результат реалізації законодавчих ініціатив, підготовлених в рамках приведення національного законодавства України у сфері безпеки використання ядерної енергії до положень права ЄС (acquis ЄС) у 2023 р. **прийнято:**

- Закон України від 23.08.2023 № 3344-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо захисту людини від впливу іонізуючого випромінювання», в рамках імплементації положень Директиви Ради 2013/59/Євратом, метою якого є запровадження системи радіаційного захисту персоналу та населення у ситуаціях опромінення, з урахуванням положень документів права ЄС та набутого досвіду державного регулювання ядерної та радіаційної безпеки;
- постанову Кабінету Міністрів України від 10.03.2023 № 268 «Про внесення змін до Положення про Державну інспекцію ядерного регулювання України», якою повноваження Держатомрегулювання розширені та узгоджуються з відповідними положеннями Директив Ради 2014/87/Євратом та 2013/59/Євратом.

Розроблено проект Закону України «Про Національну комісію ядерного регулювання», метою якого є закріплення на законодавчому рівні статусу органу державного регулювання ядерної та радіаційної безпеки, як центрального органу виконавчої влади зі спеціальним статусом, що слугуватиме підвищенню ефективності його діяльності та незалежності у прийнятті регулюючих рішень.

Також, 28 вересня 2023 р. на сесії Генеральної конференції МАГАТЕ, Україна увійшла до складу Ради керуючих Міжнародного агентства з атомної енергії (МАГАТЕ).

ОПОДАТКУВАННЯ

НАБЛИЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ПОДАТКОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА ДО ЗАКОНОДАВСТВА ЄС

Відповідно до домовленостей, досягнутих за результатами 6-го засідання Кластера 2 Підкомітету з питань економіки та іншого галузевого співробітництва Комітету асоціації між Україною та ЄС (15.02.2023) щодо імплементації положень Директиви Ради 92/83/ЄЕС від 19.10.1992 про гармонізацію структур акцизних податків на спирт та алкогольні напої, були оновлені та 28.11.2023 повторно направлені Стороні ЄС (Представництву ЄС в Україні), а також Представництву України при ЄС порівняльні таблиці щодо імплементації:

- Директиви Ради 92/83/ЄЕС від 19.10.1992 про гармонізацію структур акцизних податків на спирт та алкогольні напої;
- статті 1 Директиви Ради (ЄС) 2020/262 від 19.12.2019 про загальний режим акцизного податку (замінила Директиву Ради № 2008/118/ЄС від 16.12.2008 стосовно загальних умов акцизного збору, яка втратила чинність).

28.11.2023 в рамках діалогу зі Стороною ЄС щодо енергетичних товарів повторно направлені Представництву ЄС в Україні для передачі Стороні ЄС коментарі та роз'яснення до порівняльної таблиці щодо імплементації положень Директиви Ради 2003/96/ЄС від 27.10.2003 про реструктуризацію системи Спільноти щодо оподаткування енергопродуктів та електроенергії.

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ОБМІНУ ІНФОРМАЦІЄЮ ДЛЯ ПОДАТКОВИХ ЦІЛЕЙ

Україна досягла значного прогресу в імплементації міжнародних стандартів обміну інформацією для податкових цілей, що підвищить рівень міжнародної адміністративної співпраці між податковими органами країн-членів ЄС та України та сприятиме запобіганню ухиленню від сплати податків.

У звітному періоді забезпечено:

- відповідність національного законодавства вимогам міжнародних стандартів обміну інформацією для податкових цілей (відповідають окремим Директивам Ради ЄС) (20.03.2023 Верховна Рада України прийняла Закон України № 2970-IX "Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо імплементації міжнародного стандарту автоматичного обміну інформацією про фінансові рахунки", розроблений з метою впровадження Україною Загального стандарту звітності та належної перевірки інформації про фінансові рахунки, що передбачає щорічний міжнародний автоматичний обмін даних про фінансові рахунки);
- приєднання України до міжнародної системи автоматичного обміну інформацією шляхом підписання відповідних міжнародних багатосторонніх

угод (MCAA CRS – Multilateral Competent Authority Agreement on Automatic Exchange of Financial Account Information та MCAA CbC – Multilateral Competent Authority Agreement on the Exchange Of Country-By-Country Reports);

- адміністративну та ІТ спроможність компетентного органу України для здійснення автоматичного обміну з іноземними юрисдикціями.

Перший обмін інформацією про фінансові рахунки відповідно до Загального стандарту звітності CRS відбудеться у 2024 році.

НАЦІОНАЛЬНА СТРАТЕГІЯ ДОХОДІВ ДО 2030 РОКУ

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.12.2023 № 1218-р, схвалено Національну стратегію доходів до 2030 року положення якої, зокрема, передбачають заходи з реформування податкової політики та податкового адміністрування упродовж 2025–2027 років, які будуть узгоджуватися з Графіком виконання зобов'язань щодо вступу до ЄС, після його затвердження.

Заходи, зокрема, передбачають:

- приведення ПДВ у відповідність до законодавства ЄС шляхом скасування знижених ставок та пільг, які не передбачені Директивою Ради 2006/112/ЄС від 28 листопада 2006 р. про спільну систему податку на додану вартість;
- підвищення акцизних податків на паливо, алкогольні напої та тютюнові вироби до мінімальних ставок ЄС;
- забезпечення інтеграції з європейськими системами ПДВ, відшкодування ПДВ, моніторингу руху акцизних товарів (Excise Movement and Control System).

УЧАСТЬ У ПРОГРАМІ ЄС «FISCALIS»

України стала учасником програми ЄС «Fiscalis» (Угоду ратифіковано Законом від 29.06.2023 № 3177-IX).

Головною метою програми Європейського Союзу для співробітництва в галузі оподаткування «Fiscalis» є співробітництво між країнами, які беруть в ній участь, та їх податковими адміністраціями у питаннях боротьби з податковим шахрайством, ухиленням від сплати податків та агресивним податковим плануванням.

СТАТИСТИКА ТА ОБМІН ІНФОРМАЦІЄЮ

Урядом України схвалено Програму розвитку офіційної статистики до 2028 року (далі - Програма–2028) (постанова Кабінету Міністрів України від 15.09.2023 № 989). Це – стратегічний документ, який розробляється на кожні 5 років і передбачає заходи щодо забезпечення імплементації *acquis* ЄС у сфері статистики, що містяться в Збірнику статистичних вимог ЄС.

Основними напрямками Програми–2028 визначено такі:

- гармонізація національної статистичної системи з міжнародними та європейськими нормами і стандартами;
- цифрова трансформація;
- відкритість і доступність статистичної інформації.

Для забезпечення сприяння розвитку ефективної та професійно незалежної національної статистичної системи постановою Кабінету Міністрів України від 29.09.2023 № 1039 утворено Національну раду з питань статистики та затверджено її Положення.

Основними завданнями Національної ради є:

- 1) сприяння забезпеченню координації дій органів виконавчої влади, які складають національну статистичну систему, та інших виробників офіційної статистики з питань ефективного, професійно незалежного виробництва офіційної державної статистичної інформації;
- 2) підготовка пропозицій щодо стратегічного розвитку офіційної статистики для розгляду можливості їх врахування у довгостроковій програмі розвитку офіційної статистики, спрямованих на задоволення інформаційних потреб суспільства;
- 3) оцінювання стану реалізації довгострокової програми розвитку офіційної статистики;
- 4) проведення оцінки стану дотримання принципів офіційної статистики та надання рекомендацій із таких питань.

З метою наближення національної статистичної практики до стандартів та вимог ЄС, а також забезпечення впровадження *acquis* ЄС у законодавство України протягом 2023 р. Державна служба статистики України (далі – Держстат) продовжувала здійснення робіт із розробки, актуалізації та удосконалення методологічних положень та звітно-статистичної документації державних статистичних спостережень (ДСС).

Також починаючи з 2023 р., з урахуванням Рекомендацій Комісії (ЄС) № 2023/397 від 17.02.2023 щодо статистичних стандартів даних та метаданих, у національній статистичній системі впроваджується європейський стандарт – Єдина інтегрована структура метаданих (SIMS) в органах державної статистики для вдосконалення звітування з якості ДСС (відповідно до Положення щодо підготовки стандартного звіту з якості державного статистичного спостереження з урахуванням Єдиної інтегрованої структури статистичних метаданих (SIMS) та Порядку робіт із формування стандартного звіту з якості державного статистичного спостереження з урахуванням європейського стандарту - Єдиної інтегрованої структури статистичних метаданих (SIMS)).

У 2023 р. приведено у відповідність до вищезазначеного європейського стандарту звіти з якості 29 ДСС (третина від усіх державних статистичних спостережень).

Крім того, у 2023 р. набули чинності:

- Політика поширення офіційної державної статистичної інформації (наказ Держстату від 21 грудня 2022 р. № 335, зареєстровано у Міністерстві юстиції України 24 січня 2023 р. за № 155/39211), яка розроблена відповідно до законів України «Про офіційну статистику», «Про інформацію», «Про доступ до публічної інформації», з урахуванням основних вимог Фундаментальних принципів офіційної статистики ООН і Кодексу норм європейської статистики.
- Порядок надання доступу до мікроданих (наказ Держстату від 21 грудня 2022 р. №338, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 30 січня 2023 р. за №185/39241), що визначає загальні правила та умови, за яких Державна служба статистики України може надати доступ до мікроданих у дослідницьких цілях та з метою виконання Україною взятих на себе зобов'язань у рамках міжнародних угод.

З метою вдосконалення моделі розрахунку чисельності населення України за умов відсутності адміністративних даних і даних перепису населення з урахуванням міжнародного досвіду та експертизи Держстат активно співпрацював із Фондом ООН у галузі народонаселення (ЮНФПА) у рамках проєкту міжнародної технічної допомоги «Підтримка Державної служби статистики України у проведенні оцінки чисельності населення в Україні». Головне завдання проєкту – сприяння проведенню розрахунку чисельності населення України на основі сучасних розрахункових моделей із використанням даних постачальників електронних комунікаційних послуг мобільного зв'язку.

Разом з Інститутом демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України розроблено Методику оцінки чисельності населення за даними операторів мобільного зв'язку (Методика), яка затверджена наказом Держстату від 10.07.2023 № 236.

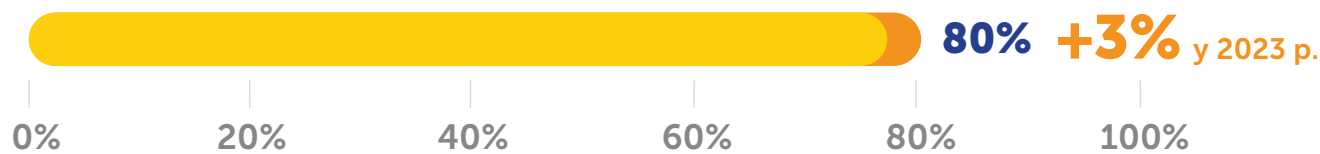
За фінансової підтримки ЮНФПА на основі даних операторів мобільного зв'язку Держстат здійснив експериментальні розрахунки щодо оцінки чисельності населення за 2021–2022 роки. Результати розрахунків свідчать про можливість використання отриманих на основі Методики оцінок чисельності та розміщення населення як проксі індикаторів відповідної статистичної інформації.

З метою удосконалення передачі Євростату інформації відповідно до вимог та стандартів ЄС Держстат продовжував здійснювати діяльність із виконання необхідних європейських норм.

Зокрема, у 2023 р. Україна вперше приєдналась до заходу для країн-кандидатів і потенційних кандидатів щодо моніторингу відповідності статистичному законодавству ЄС, який щорічно проводить Євростат за допомогою Інструмента обробки метаданих Європейської статистичної системи (ESS Metadata Handler, ESS-MH) на платформі eDAMIS, який дозволяє збирати, перевіряти й поширювати національні та європейські звіти згідно зі стандартами метаданих Європейської статистичної системи. Інформаційною базою цього Інструмента є Збірник статистичних вимог ЄС (Компендіум), який щорічно оновлюється та є Додатком XXIX до Угоди про асоціацію і, відповідно, його невід'ємною частиною.

З метою забезпечення формування зіставних на міжнародному рівні статистичних даних, застосування на практиці міжнародних статистичних стандартів, а також для отримання необхідного досвіду й статистичного ноу-хау Держстатом було забезпечено участь у міжнародних заходах, зокрема, щорічних пленарних засіданнях Статистичної комісії ООН, Конференції європейських статистиків, Міжнародній конференції статистиків праці, Глобальній конференції SDMX, у діяльності та засіданнях різноманітних робочих та експертних груп із галузевих питань (WG/EG/TGs), навчальних курсах, семінарах/вебінарах, тренінгах та ін., що проводяться міжнародними організаціями та/або їх регіональними представництвами (органи системи ООН, ЄЕК ООН, Євростат, МВФ/JVI, ОЕСР, ОЧЕС тощо), а також статистичними органами інших країн.

НАВКОЛИШНЄ ПРИРОДНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ТА ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ

НАВКОЛИШНЄ ПРИРОДНЕ СЕРЕДОВИЩЕ

З метою виконання Угоди про асоціацію та наближення національного законодавства до права ЄС у сфері навколишнього природного середовища у 2023 р. прийнято Закони України:

1. «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо державної системи моніторингу довкілля, інформації про стан довкілля (екологічної інформації) та інформаційного забезпечення управління у сфері довкілля» (від 20.03.2023 р. № 2973-IX), яким передбачено створення та функціонування центральної референс-лабораторії у сфері моніторингу якості повітря відповідно до європейських стандартів.
2. «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення та цифровізації процедури оцінки впливу на довкілля» (від 13.07.2023 р. № 3227-IX), яким запроваджено консультації щодо звіту з оцінки впливу на довкілля з іншими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування відповідно до їхніх повноважень з питань, що стосуються довкілля.
3. «Про приєднання України до Мінаматської конвенції про ртуть» (від 29.05.2023 р. № 3116-IX) для забезпечення нормативно-правового регулювання питання поводження із ртуттю, обмеження торгівлі і поступової відмови від застосування ртуті, а також припинення провадження технологічних процесів і використання певної продукції з її вмістом.
4. «Про ратифікацію Нагойсько-Куала-Лумпурського додаткового протоколу про відповідальність і відшкодування до Картахенського протоколу про біобезпеку» (від 10.06.2023 р. № 3150-IX) для сприяння збереженню та сталому використанню біологічного різноманіття з урахуванням ризиків для здоров'я людини шляхом запровадження міжнародних правил і процедур у галузі відповідальності та відшкодування, пов'язаних із живими зміненими організмами.
5. «Про ратифікацію Конвенції Міжнародної організації праці № 170 про безпеку в застосуванні хімічних речовин на виробництві» (від 13.07.2023 р. № 3248- IX), спрямованої на покращення організаційного забезпечення поводження з хімічними речовинами, запобігання нещасним випадкам, захист працівників від шкідливої дії хімічних речовин і зменшення їх негативного впливу.

З метою імплементації Протоколу про реєстри викидів та перенесення забруднювачів до Конвенції про доступ до інформації, участь громадськості в процесі ухвалення рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля (Орхуська конвенція), Регламенту 166/2006 Європейського Парламенту та Ради від

18 січня 2006 року щодо створення Європейського реєстру викидів і перенесення забруднюючих речовин та внесення змін до Директив Ради 91/689/ЄЕС та 96/61/ЄС, а також Рішення Комісії (ЄС) 2019/1741 від 23 вересня 2019 року, яке встановлює формат і частоту надання даних державами-членами з метою звітування відповідно до Регламенту (ЄС) 166/2006, протягом 2023 р. було прийнято постанови Кабінету Міністрів України:

- від 18.04.2023 № 352 «Про затвердження Порядку складення і оприлюднення звіту уповноваженого органу про викиди та перенесення забруднювачів і відходів»
- від 02.06.2023 № 560 «Про затвердження Порядку ведення Національного реєстру викидів та перенесення забруднювачів».

Дані документи встановлюють формат та частоту надання даних, визначають механізм ведення Національного реєстру, його інформаційного наповнення даними про викиди та перенесення забруднювачів і відходів з об'єктів і дифузних джерел, які розташовані в Україні, та забезпечення доступу до вищезазначеного реєстру.

Крім того, у 2023 р. прийнято постанови Кабінету Міністрів України:

- від 02.05.2023 № 430 «Про затвердження Порядку ведення Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки» з метою цифровізації процедури стратегічної екологічної оцінки;
- від 14.11.2023 № 1203 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань моніторингу, звітності та верифікації викидів парникових газів».

УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ

На виконання Закону України «Про управління відходами», розробленого відповідно до Директиви Європейського Парламенту і Ради 2008/98/ЄС від 19 листопада 2008 р. про відходи та про скасування деяких директив, та яким розпочато реформу у сфері управління відходами в Україні, прийнято ряд нормативно-правових актів з метою виконання вимог закону та міжнародних зобов'язань, зокрема постанови Кабінету Міністрів України:

- від 30.06.2023 № 667 «Про затвердження Порядку розроблення та затвердження регіональних планів управління відходами»;
- від 08.08.2023 № 827 «Деякі питання оголошення припинення статусу відходів»;
- від 19.08.2023 № 876 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 7 травня 2022 р. № 556 «Деякі питання подання декларації про відходи»;
- від 05.09.2023 № 947 «Про затвердження Порядку розроблення, погодження та затвердження місцевих планів управління відходами»;
- від 31.10.2023 № 1137 «Про внесення змін у додаток 2 до постанови Кабінету Міністрів України від 18 березня 2022 р. № 314 «Деякі питання забезпечення провадження господарської діяльності в умовах воєнного стану»;
- від 20.10.2023 № 1102 «Про затвердження Порядку класифікації відходів та Національного переліку відходів»;

- від 07.11.2023 № 1166 «Про затвердження Порядку здійснення моніторингу об'єктів оброблення відходів»;
- від 17.11.2023 № 1214 «Деякі питання віднесення речовин або предметів до побічних продуктів»;
- від 05.12.2023 № 1278 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами»;
- від 05.12.2023 № 1279 «Про затвердження Порядку створення та адміністрування інформаційної системи управління відходами»;
- від 19.12.2023 № 1328 «Про затвердження Порядку видачі, відмови у видачі, анулювання дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів»;
- від 07.07.2023 № 695 «Деякі питання виконання інвестиційних програм у сфері управління побутовими відходами»;
- від 14.07.2023 № 721 «Про затвердження Порядку зарахування коштів на спеціальні рахунки для виконання інвестиційних програм у сфері управління побутовими відходами, використання зазначених коштів і здійснення контролю за їх витрачанням»;
- від 18.07.2023 № 733 «Про внесення до деяких постанов Кабінету Міністрів України змін щодо питань управління побутовими відходами»;
- від 08.08.2023 № 835 «Про затвердження Правил надання послуги з управління побутовими відходами та типових договорів про надання послуги з управління побутовими відходами»;
- від 25.08.2023 № 918 «Про затвердження порядку проведення конкурсу на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів»;
- від 05.09.2023 № 941 «Про затвердження порядку визначення суб'єктів господарювання, які здійснюють відновлення та видалення побутових відходів»;
- від 26.09.2023 № 1031 «Про затвердження Порядку формування середньозваженого тарифу на послугу з управління побутовими відходами, а також тарифів на збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів».

ВОДНА ПОЛІТИКА

На виконання операційного плану реалізації у 2022–2024 рр. Водної стратегії України на період до 2050 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 09.12.2022 № 1134-р, Міндовкілля наказом від 09.06.2023 № 407 затверджено склад Міжвідомчої робочої групи з питань водної політики для координації дій з реалізації Водної стратегії України на період до 2050 року та положення про неї. Також внесено зміни до Методики визначення масивів поверхневих та підземних вод, затвердженої наказом Міндовкілля від 14.01.2019 № 4, у частині визначення істотно змінених масивів поверхневих вод.

У 2023 р. забезпечено виконання програми державного моніторингу вод (у частині діагностичного та операційного моніторингу масивів поверхневих вод).

Моніторингом охоплено 84 % пунктів спостережень з урахуванням військової ситуації.

Для імплементації вимог Директиви 2000/60/ЄС від 23 жовтня 2000 року Європейського парламенту та Ради про встановлення рамок діяльності Співтовариства в галузі водної політики (Водна Рамкова Директива ЄС) розроблено проекти 9 планів управління річковими басейнами (далі – ПУРБ) для басейнів Дунаю, Дністра, Дніпра, Дону, Південного Бугу, Вісли, річок Приазов'я, Причорномор'я, Криму та вже розпочато процедуру стратегічної екологічної оцінки та громадського обговорення ПУРБ.

АТМОСФЕРНЕ ПОВІТРЯ

З метою забезпечення уніфікованого підходу до розроблення планів поліпшення якості атмосферного повітря та короткострокових планів дій, наказом Міндовкілля від 06.04.2023 № 203 затверджено Методичні рекомендації щодо змісту та порядку розроблення планів поліпшення якості атмосферного повітря та короткострокових планів дій.

У рамках інструменту технічної допомоги Європейської Комісії TAIEХ «Інформування населення про якість атмосферного повітря відповідно до Директив ЄС» протягом листопада 2023 р. відбувся обмін досвідом з експертами Фінського метеорологічного інституту щодо розроблення методологічної бази для створення підходу до визначення єдиного індексу якості повітря в Україні.

Для забезпечення технічної спроможності імплементації вимог Директиви 2008/50/ЄС від 21 травня 2008 р. щодо проведення моніторингу якості атмосферного повітря, у 2023 р. придбано аналітичні прилади та обладнання для переоснащення хімічних лабораторій та базової мережі спостережень за забрудненням атмосферного повітря (15 одиниць).

ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО

З метою встановлення правових і організаційних засад виробництва та впровадження в обіг лісового репродуктивного матеріалу в Україні, його імпорту та експорту, на розгляді у Верховній Раді України перебуває законопроект про лісові репродуктивні ресурси (реєстр. № 9116 від 17.03.2023). Проект закону передбачає впровадження механізму заготівлі і продажу лісового насіння і садивного матеріалу, адаптованого до вимог директив ЄС щодо обігу лісового репродуктивного матеріалу, його маркування та пакування, зокрема Директиви 1999/105/ЄС..

НАДРА

Окремим напрямом взаємодії між Україною та ЄС є співпраця в рамках Меморандуму про взаєморозуміння між Україною та ЄС про стратегічне партнерство у сфері критичних сировинних матеріалів (далі - Меморандум) від 13.07.2021 .

Наразі триває реалізація завдань, передбачених Дорожньою картою заходів на 2023-2024 рр. у рамках Меморандуму, яка включає 16 цілей та 21 завдання.

Основними пріоритетними напрямками роботи протягом 2023 р. стали:

- співпраця з метою вдосконалення правової, нормативної та адміністративної бази, що стимулює розвиток видобувних галузей відповідно до Стратегії України до 2030 року щодо видобувної промисловості;
- модернізація видобувних і нафтопереробних процесів і технологій;
- підтримка циркулярної економіки сировини шляхом ефективного використання та збільшення переробки критичних матеріалів;
- декарбонізація видобувної промисловості шляхом використання зеленої енергії та цифровізація промисловості.

ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ

20 квітня 2023 р. підписано Угоду між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, з іншої сторони, щодо участі України в Механізмі цивільного захисту Союзу. З ратифікацією цієї Угоди Україна стала повноправним учасником Механізму цивільного захисту ЄС.

Наказом ДСНС від 29.11.2023 № 959 затверджено План заходів з реалізації Угоди між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, з іншої сторони, щодо участі України в Механізмі цивільного захисту Союзу на 2023-2024 роки. Наказом ДСНС від 06.12.2023 № 973 внесено зміни до персонального складу Офісу з питань взаємодії з Механізмом цивільного захисту Європейського Союзу.

З 2023 р. представники ДСНС проходять стажування у Центрі координації реагування на надзвичайні ситуації з метою поглиблення співпраці з Механізмом цивільного захисту ЄС.

З метою імплементації положень Директиви 2012/18/ЄС від 4 липня 2012 р. про контроль загроз виникнення значних аварій, пов'язаних із використанням небезпечних речовин, та про внесення змін і подальше скасування Директиви Ради 96/82/ЄС прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 07.07.2023 № 690 «Деякі питання забезпечення функціонування та ведення Державного електронного реєстру об'єктів підвищеної безпеки».

Крім того, на виконання Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо об'єктів підвищеної безпеки» прийнято:

- наказ Міністерства внутрішніх справ України від 21.02.2023 № 114 «Про затвердження Порядку розроблення звіту про заходи безпеки на об'єкті підвищеної безпеки»;
- наказ Міністерства внутрішніх справ України від 21.02.2023 № 115 «Про затвердження Порядку розроблення політики запобігання аваріям на об'єкті підвищеної безпеки».

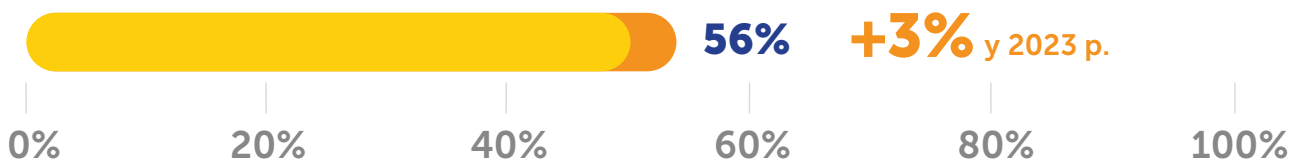
У рамках імплементації положень Директиви Ради 2013/59/Євратом від 5 грудня 2013 р. про встановлення основних норм безпеки для захисту від загроз, зумовлених впливом іонізуючого випромінювання, і скасування директив 89/618/Євратом, 90/641/Євратом, 96/29/Євратом, 97/43/Євратом

і 2003/122/Євратом прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо захисту людини від впливу іонізуючого випромінювання» від 23.08.2023. Закон має на меті запровадити систему радіаційного захисту персоналу та населення у ситуаціях опромінення, з урахуванням права ЄС та набутого досвіду державного регулювання ядерної та радіаційної безпеки.

На виконання завдання з реалізації проектів у рамках Чорнобильського фонду «Укриття» продовжується реалізація плану заходів, розробленого відповідно до підписаного 20.12.1995 Меморандуму про взаєморозуміння між Урядом України і Урядами країн «Великої Сімки» та Комісією Європейського Співтовариства про закриття Чорнобильської АЕС. Завершено роботи зі стабілізації та заходи щодо остаточного введення в експлуатацію нового безпечного конфайнмента. У рамках підготовки до вилучення паливовмісних матеріалів та довгоіснуючих радіоактивних відходів реалізується державний інвестиційний проект «Реалізація другого пускового комплексу нового безпечного конфайнмента та реконструкція об'єкта «Укриття».

Для імплементації вимог Директиви Ради 2011/70/Євратом від 19 липня 2011 р. про запровадження рамок Співтовариства для відповідального та безпечного управління відпрацьованим паливом та радіоактивними відходами, Державним агентством з управління зоною відчуження розроблено проект Закону України «Про Загальнодержавну цільову екологічну програму поводження з радіоактивними відходами», який проходить процедуру погодження із заінтересованими органами влади. Метою програми є створення та забезпечення ефективного функціонування в Україні цілісної системи безпечного та ефективного поводження з радіоактивними відходами, спрямованої на захист життя та здоров'я персоналу, населення та захист навколишнього природного середовища.

ТРАНСПОРТ, ТРАНСПОРТНА ІНФРАСТРУКТУРА, ПОШТОВІ ТА КУР'ЄРСЬКІ ПОСЛУГИ, ЦИФРОВА ІНТЕГРАЦІЯ

ШЛЯХИ СОЛІДАРНОСТІ

Під час повномасштабної війни і до початку функціонування зернового коридору, ініціатива була єдиним шляхом експорту українських товарів до решти світу, а також єдиним шляхом імпорту всіх необхідних Україні товарів, як паливо та гуманітарна допомога, добрива, медичні препарати тощо.

Разом з тим, після зриву рф Ініціативи щодо безпечного транспортування зерна та продуктів харчування з українських портів («Зернової ініціативи») та виходу з неї в односторонньому порядку, завдячуючи Силам оборони України та керуючись положеннями статей 22, 87 Конвенції Організації Об'єднаних Націй з морського права 1982 р., Правил 9 та 10 Глави V Конвенції з охорони людського життя на морі 1974 р., було встановлено на тимчасовій основі рекомендований морський шлях, інформацію щодо якого доведено до Міжнародної морської організації, Болгарії, Румунії та Туреччини.

Всього з початку роботи тимчасового коридору (з вересня 2023 р.) експортовано понад 20 мільйонів тонн вантажів, з яких 14,1 – сільськогосподарська продукція.

Всього протягом 2023 р. в морських портах України було оброблено 45,6 млн. тонн зернових вантажів, з яких 20 млн. тонн портами Дунайського регіону і 25,5 млн. тонн портами Великої Одеси.

ТРАНС'ЄВРОПЕЙСЬКІ ТРАНСПОРТНІ МЕРЕЖІ

22 грудня 2023 р. було підписано Порозуміння високого рівня між Україною та Європейським Союзом про поширення індикативних мап Транс'європейської транспортної мережі в Україні (TEN-T), що забезпечить включення до TEN-T нових маршрутів, які ведуть до кордонів з країнами-членами Європейського Союзу, а також до Республіки Молдова.

Включення маршрутів до мап TEN-T забезпечує доступ до фінансових інструментів ЄС для реалізації інфраструктурних проектів на відповідних ділянках, зокрема, в рамках фінансового інструменту Європейського Союзу «Механізм «Сполучення Європи» (CEF - Connecting Europe Facility), що стане ключовим для покращення транспортного сполучення з Європейським Союзом шляхом включення України в транс'європейські мережі.

6 червня 2023 р. у м. Львів було укладено відповідну Угоду між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, з іншої сторони, про участь України у програмі ЄС «Механізм «Сполучення Європи» (CEF), що дозволить залучати фінансування ЄС для розвитку транспортних артерій та підтримки стійких транс'європейських мереж у сферах транспорту, енергетики та цифрових послуг.

У межах програми CEF Call 2022 підписано відповідні грантові Угоди для фінансування реалізації шести проектів розбудови західного кордону. Реалізація проектів спрямована на модернізацію автомобільних та залізничних пунктів пропуску, під'їздних шляхів, майданчиків для паркування вантажівок, закупівлю обладнання для митного та прикордонного контролю.

ВНУТРІШНІЙ ВОДНИЙ ТА МІЖНАРОДНИЙ МОРСЬКИЙ ТРАНСПОРТ

Прийнято низку нормативно-правових актів на основі законодавства ЄС та відповідно до зобов'язань України за Угодою про асоціацію:

- Наказ Мінінфраструктури від 17.10.2023 № 956 «Про затвердження Правил реєстрації операцій із шкідливими речовинами на судах, у морських і річкових портах та терміналах»;
- Наказ Мінінфраструктури від 10.11.2023 № 1030 «Про затвердження Порядку уповноваження класифікаційного товариства (визнаної організації) на здійснення нагляду за виконанням на морських судах вимог, встановлених законодавством України та міжнародними договорами України у сфері торговельного мореплавства»;
- Наказ Мінінфраструктури від 24.03.2023 № 177 «Про внесення змін до Статуту державного підприємства «Укрводшлях»;
- Наказ Мінінфраструктури від 30.05.2023 № 462 «Про затвердження Положення про річкову інформаційну службу».

Разом з тим розроблено проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, що стосуються торговельного мореплавства та судноплавства на внутрішніх водних шляхах».

Також розроблено проекти Законів України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо регулювання діяльності у сфері охорони життя та пошуку і рятування людей на морі» та «Про внесення змін до статті 284 Кримінального кодексу України щодо відповідальності капітанів суден за ненадання допомоги людям, які зазнають або зазнали лиха», (реєстраційні № 9283 та № 9284 відповідно від 10.05.2023).

ПОШТОВІ ПОСЛУГИ

З метою приведення нормативно-правових актів у відповідність із Законом України № 2722-IX «Про поштовий зв'язок» було прийнято:

- Наказ Мінінфраструктури від 22.05.2023 № 430 «Про визначення призначеного оператора поштового зв'язку», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 29 червня 2023 р. за № 1101/40157;
- Постанову Кабінету Міністрів України від 10.10.2023 № 1071 «Про внесення змін до Правил надання послуг поштового зв'язку».

АВТОМОБІЛЬНИЙ ТРАНСПОРТ

16 березня 2023 р. у ході першого засідання Спільного комітету, створеного відповідно до Угоди між Україною та Європейським Союзом про вантажні перевезення автомобільним транспортом (далі - Угода), відповідно до статті 7(6) було прийнято Правила та процедури роботи Спільного комітету, що надають повноваження Спільному комітету ухвалювати рішення щодо продовження дії Угоди.

Разом з тим, за результатами засідання було одночасно ухвалено відповідне рішення щодо продовження дії Угоди до 30 червня 2024 р. та підписано Головами делегацій української сторони та сторони ЄС. Рішення Спільного комітету набрало чинності з дня його прийняття.

18 грудня 2023 р. було проведено чергове засідання Спільного комітету, у ході якого стороною ЄС підкреслено важливість Угоди та тверді наміри щодо продовження її дії і після 30 червня 2024 р. Вказане рішення має бути прийняте в рамках чергового засідання Спільного Комітету.

НАУКА, ТЕХНОЛОГІЇ ТА ІННОВАЦІЇ, КОСМОС

Україна - асоційований учасник Рамкової програми ЄС з досліджень та інновацій «Горизонт Європа».

Верховною Радою України прийнято:

- Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки та інноваційної діяльності» (від 21.12.2023 № 3534-IX).

Урядом прийнято постанови Кабінету Міністрів України:

- від 04.07.2023 № 742 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо Національного фонду досліджень України» (Національному фонду досліджень України надано можливість надавати грантову підтримку проектів із створення, функціонування та розвитку дослідницької інфраструктури, зокрема, державних ключових лабораторій);
- від 04.08.2023 № 808 «Деякі питання діяльності Національного фонду досліджень» (створено структурний підрозділ «Офіс Горизонт Європа в Україні» на базі Національного фонду досліджень України).

У 2023 р. за грантової підтримки Європейського Союзу на базі Національного фонду досліджень України був створений Офіс «Горизонт Європа» в Україні, метою якого є консультативна та інформаційна підтримка щодо можливостей, які надає участь у Рамковій програмі «Горизонт Європа» українським вченим та винахідникам.

В умовах російської агресії програма «Горизонт Європа» є основним інструментом фінансової підтримки української сфери науки та інновацій. Станом на листопад 2023 р. українські установи та організації реалізують 90 проектів на загальну суму 18,672,9 тис. євро для українських учасників. Ще п'ять проектів координуються українськими організаціями.

КОСМОС

Урядом прийнято розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.09.2023 № 796-р «Про затвердження плану дій щодо інтеграції України до Європейського космічного агентства». План дій спрямований на реалізацію всіх складових набуття Україною членства в Європейському космічному агентстві (ЄКА). На виконання зазначеного розпорядження створено міжвідомчу робочу групу з питань співпраці України та ЄКА, до якої увійшли представники Міністерства з питань стратегічних галузей промисловості України, Урядового офісу координації європейської та євроатлантичної інтеграції України, Міністерства закордонних справ України та Державного космічного агентства (ДКА).

Також розроблено:

- проект Закону України «Про державне регулювання у сфері дистанційного зондування Землі з космосу»;
- проект Закону України «Про державне регулювання у сфері супутникової навігації».

У рамках співробітництва у сфері глобальних навігаційних супутникових систем відповідно до розпорядження Президента України від 06.03.2019 № 32/2019-рп продовжено роботу щодо підготовки до проведення 3-го раунду переговорів між Україною та Європейською Комісією щодо проекту Угоди між Україною та Європейським Союзом про розширення Європейської геостаціонарної навігаційної оверлейної системи EGNOS на територію України. Поряд з цим проводилася робота з визначення можливостей приєднання України до компоненту супутникової навігації Космічної програми Європейського Союзу GALILEO/EGNOS.

Продовжено реалізацію Угоди між ДКА та Єврокомісією про співробітництво в галузі доступу до даних і використання даних супутників «Sentinel» програми «Copernicus» від 28 березня 2019 р. та укладеної на її виконання 28 березня 2019 р. Домовленості між Державним космічним агентством України та Європейським космічним агентством про технічну експлуатацію космічного компоненту програми «Copernicus». Відновлено взаємодію з Європейською організацією з експлуатації метеорологічних супутників (EUMETSAT) щодо укладення Домовленості про технічну експлуатацію космічного компоненту програми «Copernicus». Після того як EUMETSAT повідомила про оновлення Угоди про внесок до Copernicus між EUMETSAT та Європейською Комісією, внаслідок чого були внесені зміни до типового проекту Домовленості з метою зробити його більш оптимізованим та зручним для користувачів, українською стороною розпочато опрацювання оновленого проекту Домовленості, надісланого EUMETSAT.

Забезпечено участь української сторони у проекті «VEGA». У 2023 р. здійснено 1 успішний пуск ракети-носія VEGA. Українськими підприємствами космічної галузі продовжено здійснення поставок маршових двигунів четвертого ступеня ракети-носія.

Ратифіковано Угоду про участь України у Програмі ЄС «Цифрова Європа» (2021-2027). Парламент ухвалив відповідний Закон від 23 лютого 2023 р. № 2926-IX. Офіс з розвитку підприємництва та експорту визначено національним контактним пунктом (НКП) програми Європейського Союзу «Цифрова Європа» (2021-2027). НКП забезпечуватиме інформаційно-методичний супровід заявників програми «Цифрова Європа» протягом періоду дії програми. Наприкінці року стартував національний відбір для участі у конкурсі щодо створення Європейських цифрових інноваційних хабів в Україні (у рамках Програми «Цифрова Європа»).

ЕЛЕКТРОННІ КОМУНІКАЦІЇ

З метою практичної реалізації законів України «Про електронні комунікації» (Закон про ЕК) та «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового

зв'язку» (Закон про НКЕК), якими імплементуються положення Європейського кодексу електронних комунікацій (Директива (ЄС) 2018/1972), протягом 2023 р. НКЕК забезпечено розробку та прийняття 29 нормативно-правових актів. Відповідні акти, серед іншого стосувалися питань:

- накладення на постачальників електронних комунікаційних мереж (ЕКМ) або послуг із значним ринковим впливом на оптових та/або роздрібних ринках регуляторних зобов'язань, їх зміну та зняття;
- методики проведення та оновлення географічних оглядів;
- здійснення моніторингу якості електронних комунікаційних послуг (ЕКП);
- надання і отримання доступу до кабельної каналізації ЕКМ та надання її в користування;
- розподілу, користування та обліку ресурсів нумерації ЕКМ загального користування;
- здійснення радіочастотного моніторингу у смугах радіочастот загального користування, а також виявлення, усунення та/або припинення дії джерел радіозавад та налагодження взаємодії між компетентними органами з відповідного питання.

Мінцифри спільно з проектом ЄС «Підтримка цифрової політики України» розроблено проекти восьми підзаконних актів щодо універсальних електронних комунікаційних послуг, двох підзаконних актів щодо доступності електронних комунікаційних послуг для осіб з інвалідністю та стратегії розвитку електронних комунікацій.

ЕЛЕКТРОННІ ДОВІРЧІ ПОСЛУГИ

З метою досягнення повної правової еквівалентності з правом ЄС в лютому 2023 р. схвалено Закон України «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо електронної ідентифікації та електронних довірчих послуг» (від 07.02.2023 №2919-ІХ) та Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо електронної ідентифікації та електронних довірчих послуг» (від 07.02.2023 №2918- ІХ).

У зв'язку з реалізацією Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення укладення угоди між Україною та Європейським Союзом про взаємне визнання кваліфікованих електронних довірчих послуг та імплементатії законодавства Європейського Союзу у сфері електронної ідентифікації» (далі - Закон), ухваленого у грудні 2022 р., направлено до ЄС запит для здійснення комплексної оцінки законодавства у сфері електронної ідентифікації, автентифікації до довірчих послуг, передбачений положенням Доповнення XVII-3 Угоди про асоціацію. Позитивна оцінка гарантуватиме взаємне визнання сфери з ЄС - своєрідний секторальний цифровий безвіз.

Також для належного виконання вказаного Закону прийнято 14 актів, до кінця I кварталу 2024 р. очікується ухвалення ще 18 актів. Одним із ключових пріоритетів для України в 2024 р. є модернізація інтегрованої системи електронної ідентифікації

ID.gov.ua (оновлення компонентів, взаємодія з державними реєстрами та транскордонна сумісність з eIDAS Node).

Спільно з Європейською Комісією реалізовано тестовий проект Pilot eSig BB internationalization, завдяки якому Дія.Підпис та інші КЕП стали сумісними з платформою електронних підписів Єврокомісії. Відтепер за допомогою Дія.Підпис можна підписувати документи чи контракти, які дійсні як в Україні, так і в країнах ЄС.

Європейською Комісією прийнято рішення про включення України, першої країни - не члена ЄС, до довірчого списку Європейського Союзу (TC AdES LOTL list).

Відтепер українські електронні підписи та печатки на цифрових документах автоматично зможуть перевіряти в країнах-членах ЄС та підтверджувати їх дійсність. Зі свого боку, Україна визнала кваліфіковані довірчі послуги ЄС – громадяни Євросоюзу зможуть використовувати електронні підписи та печатки своїх країн, щоб здійснювати діяльність в Україні.

ЕЛЕКТРОННА КОМЕРЦІЯ

10.06.2023 прийнято Закон України № 3153-ІХ «Про захист прав споживачів», який має на меті імплементувати ряд законодавчих актів ЄС, зокрема, деякі положення Директиви Європейського Парламенту та Ради № 2000/31/ЄС від 08.06.2000 про деякі правові аспекти інформаційних послуг, зокрема, електронної комерції, на внутрішньому ринку» («Директива про електронну комерцію»). Положеннями вищезгаданого Закону України передбачено функціонування Порталу e-покупець з метою забезпечення взаємодії суб'єктів електронної комерції, споживачів, компетентного органу та інших державних органів, що здійснюють захист прав споживачів у відповідних сферах, що в свою чергу спрямовано на імплементування деяких положень «Директиви про електронну комерцію».

РЕГУЛЮВАННЯ СПЕКТРУ РАДІОЧАСТОТ

Для того, щоб цифрові рішення та послуги були доступними кожному, Мінцифри прискорює підключення України до швидкісного інтернету 4G та реалізує одну зі своїх ключових цілей – запровадження нової, перспективної технології 5G. Однак повномасштабне вторгнення внесло свої корективи в технічну неможливість проведення науково-дослідних робіт до завершення війни, які повинні бути зроблені для національного запуску технології. Початок розгортання мереж 5G в Україні очікується після перемоги України у російсько-української війни.

Водночас Мінцифри розглядає підходи та досвід міжнародних партнерів щодо вивільнення радіочастот в діапазоні 700 та 800 МГц від інших користувачів, для впровадження технологій мобільного зв'язку четвертого покоління на залізничних шляхах, а також запуску 5G в діапазоні частот 700 МГц та 3400-3800 МГц та отримання консультацій щодо механізму організації та проведення аукціонів на зазначені діапазони частот. При цьому метою є долучитись до європейських 5G транспортних коридорів з метою їх продовження територією України.

Водночас, питання вивільнення радіочастот у діапазоні 700 МГц залишається для України чутливим. Вивільнення значною мірою залежить від конкретних

користувачів (надавачів послуг телерадіомовлення та ГШ ЗСУ). Тому, враховуючи триваюче вторгнення росії на територію України, що унеможлиблює звільнення радіочастот спецкористувачами в умовах воєнного стану, через об'єктивні обставини питання відкладено. Водночас в Україні продовжується розробка нормативно-правових актів, які стануть передумовою для подальшого вивільнення радіочастот та компенсації їх користувачам.

РОУМІНГ З ЄС

У квітні 2023 р. оновлено цифрове доповнення до Угоди про асоціацію - включено у відповідні її додатки зобов'язання щодо наближення до актуального законодавства ЄС - з перспективою приєднання України до політики ЄС «Роумінг як вдома» («Roam-Like-At-Home» -RLAH). Розроблено проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо імплементації норм європейського законодавства з питань роумінгу» (реєстраційний № 10265 від 17.11.2023). Прийняття законопроекту наблизить законодавство України до acquis ЄС відповідно до переліку і умов, визначених у Додатку XVII «Нормативно-правове наближення» (зокрема Доповненні XVII-3) до Угоди про асоціацію, а також забезпечить створення умов для практичної інтеграції України до Єдиного цифрового ринку ЄС через отримання Україною режиму внутрішнього ринку з ЄС в частині послуг роумінгу та приєднання до RLAH). У липні 2023 р. на 1 рік продовжено дію Спільної заяви операторів України та ЄС щодо доступного роумінгу для українців в ЄС.

ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ ДО DESI (Digital Economy and Society Index)

Схвалено розпорядження Кабінету Міністрів України від 05.09.2023 №774-р «Про затвердження переліку показників Індексу цифрової економіки та суспільства (DESI)», яким затверджено перелік показників Індексу цифрової економіки та суспільства (Digital Economy and Society Index - DESI) в Україні, а також порядок збору та обміну даних щодо показників на основі Методології ЄС. Триває розробка методичних рекомендацій щодо методології складання показників Індексу цифрової економіки та суспільства (DESI).

ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЄДИНОГО НОМЕРА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЕКСТРЕНОГО ВИКЛИКУ 112

З метою подальшого запровадження єдиного номера Європейського екстреного виклику 112 та імплементації Директиви 2002/22/ЄС та Директиви (ЄС) 2018/1972, що передбачено Додатком XVII-3 до Угоди про асоціацію прийнято:

- постанову Кабінету Міністрів України від 14 лютого 2023 р. № 158 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2012 року № 1031»;
- постанову Кабінету Міністрів України від 04 квітня 2023 р. № 300 «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 року № 878 і від 14 листопада 2018 року № 1024»;

- наказ Міністерства внутрішніх справ України від 09 червня 2023 р. № 473 «Про затвердження Положення про інформаційно-комунікаційну систему 112»;
- наказ Міністерства внутрішніх справ України від 24 липня 2023 р. № 602 «Про визначення Державної установи «Центр інфраструктури та технологій Міністерства внутрішніх справ України» адміністратором інформаційно-комунікаційної системи 112»;
- наказ Міністерства внутрішніх справ України від 24 липня 2023 р. № 605 «Про внесення зміни до наказу МВС від 25.11.2022 № 771» та наказ Міністерства внутрішніх справ України від 1 грудня 2023 р. № 980 «Про внесення змін до наказу Міністерства внутрішніх справ України від 25.11.2022 № 771»;
- наказ Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства охорони здоров'я України від 30 червня 2023 р. № 537/1189 «Про реалізацію пілотного проєкту електронної інформаційної взаємодії інформаційно-комунікаційної системи 112 та програмно-апаратного комплексу «Оперативно-диспетчерська система «Екстрена медична допомога» комунального некомерційного підприємства «Центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф міста Києва» виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) для забезпечення виклику екстреної медичної допомоги в місті Києві за єдиним телефонним номером 112»;
- наказ Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства енергетики України від 11 липня 2023 р. № 565/217 «Про затвердження Порядку електронної інформаційної взаємодії Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства енергетики України та центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України відповідно через Міністра внутрішніх справ України, Міністра енергетики України»;
- наказ Міністерства внутрішніх справ України від 10 листопада 2023 р. № 911 «Про затвердження Положення про комунікаційний центр «Служба 112».

01.07.2023 розпочато роботу системи екстреної допомоги населенню за єдиним телефонним номером 112 в м. Києві, 05.09.2023 – на території Київської області, 28.11.2023 – у Вінницькій, Житомирській, Черкаській, Чернігівській та 29.11.2023 – Львівській. Крім того, 28-29 листопада 2023 р. забезпечено маршрутизацію викликів абонентів мобільного та фіксованого зв'язку, що телефонують на номер 112 з територій Вінницької, Житомирської, Черкаської, Чернігівської та Львівської областей на існуючі транкові групи екстрених викликів Системи 112, та забезпечено переадресацію викликів абонентів, що телефонують на номер 112, з територій вищезазначених областей України, на відповідні телефонні номери екстрених служб 101, 102.

ФІНАНСОВІ ПОСЛУГИ

БАНКІВСЬКА СФЕРА

Для цілей підтримки фінансової стабільності на період дії військового стану установам, які відповідальні за підтримку фінансової стабільності в Україні, у серпні 2023 р. затверджено нову Стратегію розвитку фінансового сектору України, заходи якої умовно поділено на короткострокові (спрямовані на забезпечення стабільності, недопущення погіршення ситуації у фінансовому секторі та економіці загалом) і на середньострокові (стануть основою майбутньої відбудови та зростання економіки). Невід'ємною частиною вказаних заходів є впровадження законодавства ЄС.

На сьогодні в Україні функціонують п'ять банків державного сектору: АТ КБ «ПриватБанк», АТ «УКРГАЗБАНК», АТ «Укрексімбанк», АТ «Ощадбанк» та АТ «СЕНС БАНК».

Банки державного сектору включено до переліку об'єктів критичної інфраструктури в банківській системі України та переліку уповноважених банків України, що залучаються до роботи (здійснення операцій) в умовах особливого періоду. Тому особливе значення для економіки та безпеки держави у воєнний та післявоєнний періоди приділяється подальшому сталому функціонуванню банків державного сектору, які забезпечують стабільність банківської системи.

У період дії воєнного стану до банків державного сектору застосовуються посилені вимоги до рівня та якості корпоративного управління. З метою забезпечення моніторингу, нейтралізації та раннього реагування на ризики та/або загрози фінансовій безпеці України у діяльності банків державного сектору банки щотижнево надають Мінфіну інформацію про ключові показники, що характеризують наявні/потенційні ризики та/або загрози фінансової стабільності таких банків, а також показники виконання (реалізації) банками державного сектору державних програм.

21.07.2023 Кабінет Міністрів України прийняв постанову № 739 «Про участь держави у виведенні системно важливого банку з ринку» щодо участі держави в особі Міністерства фінансів України у виведенні з ринку системно важливого банку АТ «СЕНС БАНК».

Постанову прийнято на підставі пропозиції Національного банку України про участь держави у виведенні системно важливого банку АТ «СЕНС БАНК» з ринку та рішення Національного банку України про виведення з ринку системно важливого банку АТ «СЕНС БАНК» з підстав, визначених Законом України «Про банки і банківську діяльність», що настали під час здійсненої російською федерацією збройної агресії проти України, а саме застосування міжнародних санкцій та санкцій відповідно до Закону України «Про санкції», що становить загрозу інтересам вкладників чи інших кредиторів системно важливого банку АТ «СЕНС БАНК» та відповідно стабільності

банківської системи через позбавлення/обмеження права особи, до якої застосовано санкцію розпоряджатися активами.

Фондом гарантування вкладів фізичних осіб було реалізовано спосіб врегулювання, передбачений Законом України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб», як націоналізація системно важливого АТ «СЕНС БАНК».

22.07.2023 Міністерство фінансів України та Фонд гарантування вкладів фізичних осіб уклали договір купівлі-продажу 100% акцій системно важливого АТ «СЕНС БАНК», згідно з яким банк перейшов у власність держави. Органом управління корпоративними правами за акціями АТ «СЕНС БАНК», що належать державі, визначено Міністерство фінансів України.

Націоналізація відбулася згідно з практикою європейських органів врегулювання на засадах принципу resolution weekend за директивою 2004/59/ЄС: відсутність зупинки операцій банку, реалізовано протягом двох вихідних днів.

Протягом 2023 р. здійснювалася діяльність з наближення законодавства України щодо врегулювання неплатоспроможності (resolution) кредитних установ. З цією метою було підготовлено проект Закону України про внесення змін до Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб», який імплементує положення Директиви Європейського Парламенту і Ради № 2014/59/ЄС від 15.05.2014 про встановлення рамок для відновлення платоспроможності і врегулювання кредитних установ та інвестиційних фірм. Наразі здійснюється його опрацювання, із зовнішніми стейкохлдерами, зокрема з FinSac World Bank.

Розроблялись та постійно оновлювались проекти планів врегулювання банків, віднесених до категорії проблемних, а також інших банків, щодо яких виконавчою дирекцією Фонду гарантування вкладів фізичних осіб прийняте рішення про надання відповідної інформації з метою виконання покладених на Фонд гарантування вкладів фізичних осіб функцій та повноважень відповідно до Плану заходів з реалізації Листа про наміри Уряду України та Національного банку України до Міжнародного валютного фонду від 19 червня 2023 р. та Меморандуму про економічну та фінансову політику. Структура інформаційного наповнення вказаних планів врегулювання була максимально наближена до вимог змісту планів врегулювання за законодавством ЄС.

У рамках впровадження Директиви Європейського Парламенту і Ради 2014/49/ЄС про схеми гарантування депозитів від 16.04.2014: рішенням виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб від 13.11.2023 № 1460 затверджено Методику оцінки фінансової стійкості Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. Ця Методика встановлює механізм проведення оцінки спроможності забезпечувати покриття прогнозованого обсягу ризиків у банківській системі в майбутньому, порядок, умови та період проведення розрахунку показників цільового показника Фонду, цільового фонду, строку для досягнення цільового показника Фонду, ризику ліквідності, відкоригованого капіталу. Вказана методика підготовлена з урахуванням керівних принципів стрес-тестування систем гарантування вкладів ЕВА/GL/2021/10; протягом 2023 р. Фондом, маючи повноваження які відповідають вимогам статті 4 директиви 2014/49/ЄС, здійснено перевірки 31 банку – учасника системи гарантування. Виявлений рівень порушень незначний і такий, переважно стосується похибки у розрахунку суми збору і не впливає на стабільність функціонування системи гарантування вкладів.

З метою реалізації положень Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення питань організації корпоративного управління в банках та інших питань функціонування банківської системи» від 30.06.2021 № 1587-IX, який ураховує положення Директиви 2013/36/ЄС, Регламенту 575/2013/ЄС, а також окремі положення якого набирають чинності з 05.08.2024, Національним банком України затверджено Положення про порядок визначення банками України розміру регулятивного капіталу (постанова Правління Національного банку від 28.12.2023 № 196).

Крім того, з метою більшої відповідності стандартам ЄС, зокрема положенням Директиви 2013/36/ЄС, Делегованого Регламенту 2021/9232/ЄС, Національним банком затверджено нову редакцію Положення про політику винагороди в банку (постанова Правління Національного банку від 27.12.2023 № 189).

ЦІННІ ПАПЕРИ

У сфері цінних паперів протягом 2023 р. Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку (далі - НКЦПФР) було прийнято низку рішень, якими було удосконалено вимоги до корпоративного управління в професійних учасниках ринків капіталу та організованих товарних ринків, а також встановлено порядок і строки розкриття на регульованому фондовому ринку регульованої інформації та вимоги до розкриття інформації емітентами цінних паперів, особами, що надають забезпечення за такими цінними паперами, а також радником з корпоративних прав.

Також протягом 2023 р. НКЦПФР здійснювалася розробка законопроекту, яким передбачена комплексна імплементація до вітчизняного законодавства норм актів Європейського Союзу, що регулюють діяльність інвестиційних фондів, зокрема: Директиви № 2009/65/ЄС від 13.07.2009 (UCITS) та імплементуючих актів до неї, Директиви № 2011/61/ЄС від 08.06.2011 про менеджерів альтернативних інвестиційних фондів (AIFM) та відповідних імплементуючих актів, Регламентів № 345/2013/ЄС від 17.04.2013 про європейські фонди венчурного капіталу (VCF), № 346/2013/ЄС від 17.04.2013 про європейські фонди соціального партнерства, № 2015/760/ЄС від 29 квітня 2015 р. про європейські довгострокові інвестиційні фонди та інших актів ЄС.

За результатом надходження додаткових пропозицій та зауважень від учасників ринків капіталу проєкт рішення НКЦПФР «Про затвердження Ліцензійних умов провадження професійної діяльності на ринках капіталу - діяльності з торгівлі фінансовими інструментами» було доопрацьовано та схвалено рішенням НКЦПФР від 01.12.2023 № 1354, після чого направлено на погодження до заінтересованих органів.

Зазначений проєкт рішення встановлює вимоги, обов'язкові для виконання при отриманні ліцензії на провадження професійної діяльності на ринках капіталу – діяльності з торгівлі фінансовими інструментами за її окремими видами та при провадженні цих видів діяльності на ринках капіталу, перелік документів, які подаються заявником для видачі ліцензії, особливості поєднання видів діяльності з торгівлі фінансовими інструментами між собою та з іншими видами діяльності, організаційні вимоги до інвестиційних фірм, порядок надання інвестиційними фірмами додаткових послуг, вимоги до органів управління інвестиційних фірм, вимоги до розміру та розрахунку капіталу інвестиційної фірми.

СТРАХОВІ ПОСЛУГИ

12.01.2023 Верховною Радою України прийнято за основу проект Закону України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» (реєстр. № 8300 від 22.12.2022). Метою цього законопроєкту є удосконалення системи обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, приведення механізму захисту потерпілих у дорожньо-транспортних пригодах відповідно до вимог Директиви 2009/103/ЄС.

ПЛАТІЖНІ ПОСЛУГИ

Протягом 2023 р. Національним банком здійснено розробку та оновлення нормативно-правових актів Національного банку відповідно до норм Закону України «Про платіжні послуги» від 30.06.2021 № 1591-IX, який відображає основні положення Директиви 2015/2366/ЄС. Зокрема затверджено: Положення про проведення перевірок небанківських надавачів платіжних послуг, надавачів обмежених платіжних послуг (постанова Правління Національного банку від 06.04.2023 № 47); зміни до Положення про порядок здійснення авторизації діяльності надавачів фінансових платіжних послуг та обмежених платіжних послуг (постановою Правління Національного банку від 21.04.2023 № 54); Положення про застосування посиленої автентифікації на платіжному ринку (постанова Правління Національного банку від 03.05.2023 № 58); Положення про здійснення Національним банком України безвиїзного нагляду на платіжному ринку за небанківськими надавачами платіжних послуг, надавачами обмежених платіжних послуг (постанова Правління Національного банку від 05.05.2023 № 60); Положення про пред'явлення вимог та застосування заходів впливу Національним банком до об'єктів оверсайту платіжної інфраструктури (постанова Правління Національного банку від 09.05.2023 № 61); зміни до Положення про залучення комерційних агентів для надання фінансових платіжних послуг (постанова Правління Національного банку від 18.09.2023 № 117); зміни до Положення про реєстрацію платіжних систем, учасників платіжних систем та технологічних операторів платіжних послуг (постанова Правління Національного банку від 05.12.2023 № 156).

Крім того, відповідно до Стратегії Національного банку України до 2025 року, дорожньої карти розвитку системи електронних платежів (СЕП) Національний банк у 2023 р. здійснив перехід на нове покоління СЕП-4.0 на базі міжнародного стандарту ISO 20022.

ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ РУХУ КАПІТАЛУ

У 2023 р. банки продовжили роботу з урахуванням обмежень, визначених постановою Правління Національного банку «Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану» від 24.02.2022 №18.

З метою поступового пом'якшення адміністративних обмежень та в перспективі – переходу до більшої гнучкості курсу Національний банк підготував Стратегію пом'якшення валютних обмежень, переходу до більшої гнучкості обмінного курсу та повернення до інфляційного таргетування, яка була затверджена

Національним банком 29.06.2023. Подальші кроки Національного банку, спрямовані на пом'якшення або відміну заходів, визначених у Постанові № 18, реалізовуватимуться відповідно до пріоритетів, принципів Стратегії з урахуванням етапності, визначеної Дорожньою картою поступового пом'якшення валютних обмежень, яка розроблена Національним банком як один із напрямів Стратегії, а також за наявності сформованих передумов. Так, кожен крок із пом'якшення валютних обмежень здійснюватиметься на підставі оцінок його впливу на стан валютного ринку, міжнародних резервів, макроекономічну та фінансову стабільність.

СФЕРА НЕБАНКІВСЬКИХ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

У 2023 р. тривала робота із розроблення нормативно-правових актів Національного банку з метою імплементації положень Закону України «Про фінансові послуги та фінансові компанії» від 14.12.2021 № 1953-ІХ, Закону України «Про страхування» від 18.11.2021 № 1909-ІХ, Закону України «Про кредитні спілки» від 14.07.2023 № 3254-ІХ, якими оновлено загальне регулювання та нагляд на ринку небанківських фінансових послуг та які враховують положення Директив 2009/138/ЄС, 2016/97/ЄС, 2015/2366/ЄС.

Затверджено такі нормативно-правові акти загального характеру, що вводяться в дію з 01.01.2024, зокрема: Положення про здійснення безвиїзного нагляду за діяльністю з надання фінансових та супровідних послуг (постанова Правління Національного банку від 14.12.2023 № 162); Положення про організацію та проведення інспекційних перевірок на ринках небанківських фінансових послуг (постанова Правління Національного банку від 20.12.2023 № 167); Зміни до Положення про сертифікацію осіб на право здійснення тимчасової адміністрації небанківської фінансової установи (постанова Правління Національного банку від 23.12.2023 № 177); Положення про порядок призначення, здійснення та припинення тимчасової адміністрації страховика, кредитної спілки (постанова Правління Національного банку від 23.12.2023 № 178); Положення про застосування Національним банком України коригувальних заходів, заходів раннього втручання, заходів впливу у сфері державного регулювання діяльності на ринках небанківських фінансових послуг (постанова Правління Національного банку від 25.12.2023 № 183); Положення про авторизацію надавачів фінансових послуг та умови здійснення ними діяльності з надання фінансових послуг (постанова Правління Національного банку від 29.12.2023 № 199).

Також опрацьовувалося питання нагляду на консолідованій основі за небанківськими фінансовими групами. Було прийнято Положення про порядок нагляду на консолідованій основі за небанківськими фінансовими групами (постанова Правління Національного банку від 29.12.2023 № 202), які враховують положення Директиви 2002/87/ЄС від 16.12.2002 про здійснення додаткового нагляду за кредитними установами, страховими компаніями та інвестиційними фірмами, що входять до фінансового конгломерату.

ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

10.06.2023 Верховна Рада України прийняла Закон України № 3153-ІХ «Про захист прав споживачів», який набирає чинності 07.07.2024, але не раніше дня припинення

або скасування воєнного стану. Закон прийнято з метою наближення національного законодавства про захист прав споживачів до законодавства Європейського Союзу. Норми цього Закону щодо захисту прав споживачів фінансових послуг застосовуються з урахуванням особливостей, встановлених законами щодо фінансових послуг.

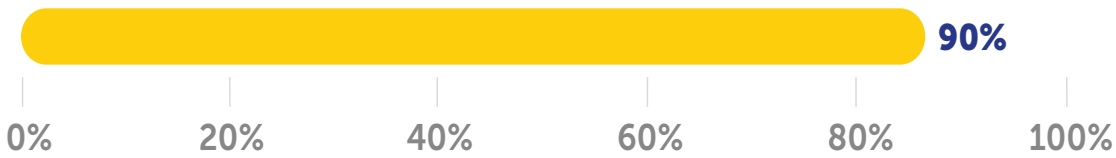
З листопада 2023 р. Фонд гарантування вкладів фізичних осіб в якості одного з бенефіціарів проекту Європейського Союзу, який реалізується Академією електронного врядування (eGA, Естонія), та у співпраці з Міністерством цифрової трансформації впровадив виплати відшкодування за вкладами онлайн та з використанням механізмів застосунку Дія. Сума гарантованого відшкодування на період військового стану зберігається на рівні 100% покриття вкладникам – фізичним особам. Фондом гарантування вкладів фізичних осіб у 2023 році проведено близько 60 тисяч операцій з виплат вкладникам. Загальна сума виплат склала понад 3 млрд. грн.

Рішенням виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб від 28.06.2023 № 779 приведено у відповідність до пункту 3 статті 16 Директиви 2014/49/ЄС положення Інструкції про порядок здійснення Фондом гарантування вкладів фізичних осіб захисту прав та охоронюваних інтересів вкладників.

Також у 2023 р. Національним банком було прийнято низку актів у сфері захисту прав споживачів фінансових послуг (включаючи фінансові платіжні послуги), зокрема затверджено: Положення про особливості укладення договорів страхування зі споживачами (постанова Правління Національного банку від 20.12.2023 №175); Положення про розкриття інформації та розміщення інформаційного документа про стандартний страховий продукт на вебсайтах страховиків та страхових посередників (постанова Правління Національного банку від 20.12.2023 № 174); зміни з питань договірних відносин споживачів з небанківськими кредитодавцями в частині укладення договорів в електронній формі, недобросовісних договірних умов та дотримання законних прав споживачів (постанова Правління Національного банку від 18.10.2023 № 131); зміни з питань інформаційного забезпечення споживачів у частині збільшення прозорості та повноти розкриття умов та істотних характеристик банківських та інших фінансових послуг через канал дистанційного електронного обслуговування (власний вебсайт банків та небанківських фінансових установ) (постанови Правління Національного банку України від 18.10.2023 № № 129, 130); зміни в частині здійснення нагляду за додержанням надавачами фінансових (у тому числі фінансових платіжних) послуг, обмежених платіжних послуг вимог законодавства України про захист прав споживачів фінансових (у тому числі фінансових платіжних) послуг (постанова Правління Національного банку від 02.09.2022 № в редакції постанови Правління Національного банку від 28.09.2023 № 118 зі змінами, затвердженими постановою Правління Національного банку від 27.11.2023 № 152).

Крім того, з метою приведення споживчого кредитування небанківськими фінансовими установами в Україні у відповідність до міжнародних стандартів Верховна Рада України 22.11.2023 прийняла Закон України No 3498-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення державного регулювання ринків фінансових послуг», який набрав чинності 24.12.2023 (крім деяких пунктів). Закон сприяє розвитку відповідального ціноутворення на споживчі кредити.

УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМИ ФІНАНСАМИ

Незважаючи на воєнні реалії Україною впроваджуються заходи щодо реформування системи управління державними фінансами, визначені Стратегією реформування системи управління державними фінансами на 2022 – 2025 роки (розпорядження Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 № 1805).

ЗАГАЛЬНА РАМКА ТА БЮДЖЕТНА ПОЛІТИКА

Протягом звітного періоду забезпечено ефективну організацію бюджетного процесу в умовах високої невизначеності, спричиненої війною, завдяки чому проект Закону України «Про Державний бюджет України на 2024 рік» був схвалений на засіданні Кабінету Міністрів України 15 вересня 2023 р. та вчасно поданий до Верховної Ради України (Закон України від 09.11.2023 № 3460-IX). З метою забезпечення прогнозованості та послідовності реалізації бюджетної політики разом із проектом Державного бюджету на 2024 рік подано інформацію щодо прогнозу показників бюджету на 2025 та 2026 роки.

До проекту Державного бюджету на 2024 рік включена інформація про фінансові ризики (включаючи умовні зобов'язання та квазіфінансові операції) та їх вплив на показники державного бюджету. Крім того, розпочато роботу з проведення стрес-тестування діяльності державних компаній, результати якого включені до зазначеної інформації про фінансові ризики.

З 2024 р. буде розпочато процес відновлення середньострокового бюджетного планування. Під час підготовки Бюджетної декларації на 2025–2027 роки та проекту Державного бюджету України на 2025 рік планується використати нову сучасну ІТ-систему для планування та моніторингу виконання державного бюджету, яка була розроблена Мінфіном за участі міжнародних партнерів. Нова ІТ-система взаємодії з розпорядниками бюджетних коштів стане єдиним цифровим інструментом спілкування з Мінфіном в бюджетному процесі, який забезпечить обмін юридично значимими документами, які належним чином будуть збережені, верифіковані та консолідовані.

ЗАКРІПЛЕННЯ ФІСКАЛЬНОЇ ТА БОРГОВОЇ СТІЙКОСТІ

Для кращої підготовки до післявоєнної відбудови, а також з метою виконання зобов'язань Уряду, визначених Меморандумом про економічну та фінансову політику між Україною та МВФ, Урядом прийнято нормативно-правові акти:

- Середньострокова стратегія управління державним боргом на 2024–2026 роки (постанова Кабінету Міністрів України від 27.10.2023 № 1117);

- Національна стратегія доходів до 2030 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.12.2023 № 1218-р).

22.12.2023 Урядом схвалено Дорожню карту реформування управління публічними інвестиціями.

Крім того, у 2023 р. прийнято низку змін до Бюджетного кодексу України: щодо забезпечення передбачуваності бюджетної політики та посилення боргової стійкості; врегульовано питання, пов'язані із визначенням джерел формування спеціального фонду державного бюджету та використання коштів, зарахованих на рахунки, відкриті у Національному банку України для головних розпорядників коштів державного бюджету, у вигляді добровільних внесків від фізичних та юридичних осіб приватного права та/або публічного права для реалізації заходів із національної безпеки та оборони, відновлення, підтримки та розвитку України; унормовано право і для селищних та сільських рад здійснювати місцеві запозичення та надавати місцеві гарантії.

Триває робота з удосконалення процесу проведення оглядів витрат державного бюджету, їх повноцінної інтеграції у бюджетний процес. Зокрема, у 2023 р. завершено проведення оглядів витрат державного бюджету у 5 сферах відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 30.06.2023 № 580.

Розроблено Методичні рекомендації щодо формування бюджетних програм головними розпорядниками коштів державного бюджету (наказ Мінфіну від 25.08.2023 № 465), які є підґрунтям для переформатування бюджетних програм з метою поглиблення їх орієнтації на публічні послуги та посилення зв'язку з цілями державної політики.

ДЕРЖАВНИЙ ВНУТРІШНІЙ ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ

У 2023 р. продовжувалось послідовне виконання заходів у сфері розвитку державного внутрішнього фінансового контролю, зокрема:

- забезпечено практичне впровадження національної сертифікації внутрішніх аудиторів державних органів;
- удосконалено нормативно-методологічне забезпечення внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту з метою подальшого наближення до кращих практик ЄС;
- забезпечено подальшу реалізацію навчальних програм з внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту;
- здійснювалась оцінка стану функціонування систем внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту;
- продовжувалась робота з підготовки до автоматизації процесів у сфері державного внутрішнього фінансового контролю.

ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ ТА БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК

Затверджено Порядок визначення індикаторів ризиків для формування ризик-орієнтованих підходів планування заходів державного фінансового контролю Держаудитслужбою, її міжрегіональними територіальними органами (наказ Держаудитслужби від 12.12.2023 № 355), який визначає процедуру визначення індикаторів ризиків, їх оцінки, тестування, затвердження, перегляду та впровадження в інтегрованій автоматизованій системі підтримки прийняття рішень органу державного фінансового контролю «е-аудитор» для планування та подальшого проведення Держаудитслужбою, її міжрегіональними територіальними органами планових виїзних ревізій та державних фінансових аудитів.

З метою імплементації стандартів та методик Міжнародної організації вищих органів аудиту (INTOSAI) Рахунковою палатою ухвалено рішення про визнання Системи професійних документів INTOSAI (IFPP) основою аудиторської діяльності Рахункової палати та прийнято низку методологічних документів.

Так, рішеннями Рахункової палати від 6 червня 2023 р. № 12-2 і № 12-3 затверджено відповідно Методологію проведення аудиту ефективності та Методологію проведення аудиту відповідності, від 25 липня 2023 р. № 15-5 – Методологію проведення фінансового аудиту (нова редакція Методичного посібника з питань фінансового аудиту та Порядку здійснення Рахунковою палатою фінансового аудиту, затверджених рішенням Рахункової палати від 22 грудня 2022 р.), що набрали чинності з 1 серпня 2023 р.

26 вересня 2023 р. затверджено Алгоритм здійснення Рахунковою палатою аудиту консолідованої фінансової та бюджетної звітності, який є частиною третьою Методології проведення фінансового аудиту. Цей алгоритм охоплює проведення Рахунковою палатою двох типів фінансового аудиту, а саме фінансового аудиту загальної консолідованої звітності та бюджетної звітності про виконання Державного бюджету України та фінансового аудиту консолідованої фінансової та зведеної бюджетної звітності головного розпорядника коштів державного бюджету.

Рішенням Рахункової палати від 11 липня 2023 р. затверджено Кодекс етики Рахункової палати, який, базуючись на положеннях Кодексу етики INTOSAI (ISSAI 130), встановлює загальні вимоги й основоположні цінності та принципи етичної поведінки під час здійснення професійної діяльності всіх працівників, які безпосередньо працюють в Рахунковій палаті, або здійснюють повноваження від її імені.

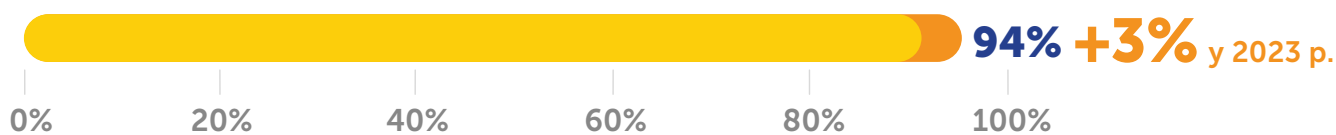
З метою впровадження всеохоплюючої системи управління якістю в Рахунковій палаті затверджено Методичний посібник з питань забезпечення функціонування системи управління якістю в Рахунковій палаті. Цей методичний посібник ґрунтується на кращих міжнародних практиках, принципах INTOSAI та стандартах ISSAI 130 «Етичні правила», ISSAI 140 «Контроль якості для вищих органів аудиту», ISSAI 150 «Компетенція аудитора», а також вимогах чинного законодавства України.

Порядок річного планування діяльності Рахункової палати затверджено 21.12.2023 рішенням Рахункової палати № 31-9. Документ розроблено з урахуванням вимог та положень Закону України «Про Рахункову палату», Регламенту Рахункової палати, принципів INTOSAI P12 «Цінності й переваги вищих органів аудиту – сприяння змінам на краще у житті громадян». Він визначає основні

принципи та процедури формування єдиного Плану роботи Рахункової палати, що охоплюватиме як аудиторську, так і діяльність апарату Рахункової палати. Вибір тематики заходів державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) здійснюватиметься на основі стратегічної оцінки сфер (галузей), чим унормовано застосування при плануванні аудитів ризик-орієнтованого підходу.

Специфікацію та опис процесу «Моніторинг виконання рішень Рахункової палати за результатами розгляду заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту)» прийнято 21.12.2023 рішенням Рахункової палати № 31-10. Процес «Моніторинг виконання рішень Рахункової палати за результатами розгляду заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту)» ґрунтується на вимогах Системи професійних документів INTOSAI (IFPP), а саме ISSAI 100 «Фундаментальні принципи аудиту державного сектору», ISSAI 200 «Принципи фінансового аудиту», ISSAI 300 «Принципи аудиту ефективності» і ISSAI 400 «Принципи аудиту відповідності». Цей процес є офіційною процедурою моніторингу виконання рекомендацій Рахункової палати за результатами здійснених аудитів, на необхідності якої наполягала Європейська комісія у Звіті про прогрес України в межах Пакета розширення 2023 року. Крім того, за сприяння проєкту технічної допомоги Європейського Союзу «Зміцнення потенціалу зовнішнього аудиту відповідно до міжнародних стандартів» розроблено відповідний ІТ інструмент для допомоги аудиторам у відслідковуванні наданих аудиторських рекомендації.

ГУМАНІТАРНА ПОЛІТИКА

26 вересня 2023 р. розпорядженням Кабінету Міністрів України № 850-р затверджено Державну цільову національно-культурну програму «Єдність у розмаїтті» на період до 2034 року. Ця програма має на меті створити стабільні умови для задоволення потреб та захисту прав національних меншин та корінних народів. Вона також спрямована на розвиток розуміння та співпраці між культурами та інтеграцію різних груп українського суспільства. При цьому враховується потреба в подоланні наслідків військової агресії та асиміляційної політики.

На 45-й сесії Комітету всесвітньої спадщини ЮНЕСКО (вересень 2023 р.) прийнято рішення про внесення об'єктів «Київ: Собор Святої Софії та прилеглі монастирські споруди, Києво-Печерська Лавра», а також «Ансамбль історичного центру м. Львів» та історичний центр Одеси до Списку всесвітньої спадщини, що перебуває під загрозою через небезпеку знищення, яку створює російська агресія.

Ще 25 об'єктів культурної спадщини України ЮНЕСКО включило до Міжнародного списку культурних цінностей, які перебувають під посиленним захистом.

У 2023 р. Україну було обрано членом Комітету всесвітньої спадщини ЮНЕСКО на 2023-2027 роки, а також Віце-головою Міжурядового комітету із захисту культурних цінностей у разі збройного конфлікту.

Спільно з Міланським Трієнале та музеєм МАХХІ ді Рома започатковано проєкт «Лабораторія з відбудови України». Досягнуто домовленості з Урядом та культурними інституціями Італії про відбудову Історичного центру Одеси.

У 2023 р. було розроблене програмне забезпечення для Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції; Реєстру заявок та отримувачів державної підтримки у сфері культури; Реєстру базової мережі закладів культури; Реєстру майстрів народних художніх промислів; триває робота над Реєстром Музейного фонду України.

Усі реєстри будуть складовими Національної платформи культурної спадщини України.

Наприкінці листопада 2023 р. Міністерство культури та інформаційної політики України разом з партнерами (Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України, Міністерство цифрової трансформації України, проєкт USAID / UKaid «Прозорість та підзвітність в державному управлінні та послугах / TAPAS» та Фонд Східна Європа) презентувало інформаційно-комунікаційну систему обліку нерухомих об'єктів культурної спадщини України «Державний реєстр нерухомих пам'яток України» («єПам'ятка»).

Реєстр суттєво оптимізуватиме процеси охорони пам'яток України на всіх рівнях державного управління, а також перешкоджатиме хаотичній забудові в історичних

ареалах міст, особливо під час повоєнної відбудови.

Понад 100 тис. об'єктів культурної спадщини у галузі архітектури, археології, історії, монументального мистецтва, науки і техніки, ландшафту та садово-паркового мистецтва вже внесені в реєстр «єПам'ятка».

У співпраці з європейськими та міжнародними партнерами з розвитку відбувалася взаємодія на Об'єднаній цифровій платформі культури та медіа під час війни (<https://united.mkp.gov.ua/>), де розміщено понад 20 проєктів, створених спільно з партнерами, волонтерами та спеціалістами з різних сфер:

- фіксування воєнних злочинів для міжнародної спільноти: Dattalion, War Evidence, Ukraine war today, Війна впритул, #StandWithUkraine, Restore.MCIP;
- культурна спадщина: злочини проти культурної спадщини, Автентична Україна;
- культура під час війни: Поезія вільних, Ніколи знову, Мистецтво перемоги, Ukraine war art collection.

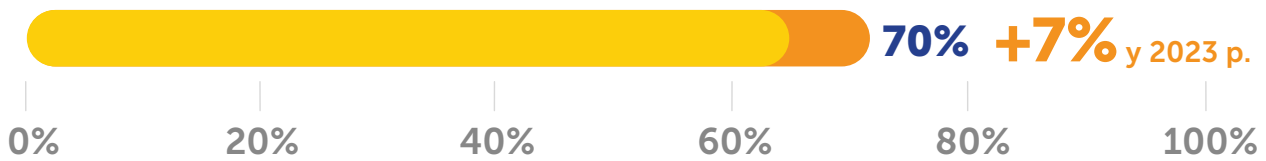
Наразі Україна бере участь у програмі «Креативна Європа» у рамках підпрограми «Культура» та частково у підпрограмах «Міжсекторальна співпраця» та «Медіа».

Після одержання оцінки Європейської Комісії щодо прогресу України у наблизенні законодавства з питань аудіовізуальної галузі до вимог Директиви про аудіовізуальні медіа послуги ЄС українським заявникам буде забезпечено повноправну участь у Програмі «Креативна Європа», зокрема, у підпрограмах «Медіа» та «Міжсекторальна співпраця».

У 2023 р. в рамках конкурсів програми ЄС «Креативна Європа» підтримано 32 організації з України, які здійснюватимуть 28 проєктів різного масштабу у співпраці з партнерами з інших країн-учасниць програми. Сума грантової підтримки для українських організацій культурного та креативного секторів за 2023 рік сягнула 4 926 004,69 євро. Для порівняння - обсяг коштів, що отримали українські організації за весь період участі в програмі (з 2016 по 2022 роки) склав - 8 828 599 євро.

У 2023 р. Україна увійшла до топ-5 країн з найбільшою кількістю переможців конкурсу на індивідуальну мобільність програми Culture Moves Europe, обійшовши такі країни як Бельгія, Нідерланди, Польща та Португалія. 107 українських заявників було підтримано.

СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО

Зобов'язання України за напрямом Сільське господарство передбачені статтею 403 Глави 17 "Сільське господарство та розвиток сільських територій" Угоди про асоціацію. Так, у 2022 р. на виконання Угоди про асоціацію та з метою наближення вітчизняного законодавства до актів права ЄС було:

1. Прийнято наступні урядові нормативно-правові акти:

- постанову Кабінету Міністрів України від 17.11.2023 № 1210 «Про затвердження Порядків проведення сертифікації, видачі та скасування сертифікатів на насіння та/або садивний матеріал та форм сертифікатів на насіння та/або садивний матеріал»;
- постанову Кабінету Міністрів України від 25.08.2023 № 917 «Про затвердження Порядку видачі або відмови у видачі, переоформлення, анулювання підтвердження на ввезення в Україну та вивезення з України зразків насіння і садивного матеріалу сортів рослин та контролю за їх використанням і визнання такою, що втратила чинність, постанови Кабінету Міністрів України від 5 жовтня 2016 року № 691»;
- постанову Кабінету Міністрів України від 04.08.2023 № 813 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2002 року № 1183 «Про заходи щодо реалізації Закону України «Про охорону прав на сорти рослин»», якою затверджено у новій редакції Порядок сплати зборів за дії, пов'язані з охороною прав на сорти рослин»;
- постанову Кабінету Міністрів України від 12.12.2023 № 1305 «Про затвердження Порядку затребування дослідних зразків батьківських компонентів, що є складовими компонентами об'єкта заявки на сорт».

2. Разом з тим, затверджено відомчі нормативно-правові акти:

- наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 26.01.2023 № 75 «Про затвердження Методичних вимог у сфері насінництва щодо збереження сортових та посівних якостей насіння сої», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 10.02.2023 за № 266/39322;
- наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 31.08.2023 № 1609 «Про затвердження Порядку складання, подання та розгляду заявки на сорт», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 03.10.2023 за № 1735/40791;
- наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 05.07.2023 № 1344 «Про затвердження Порядку проведення кваліфікаційної експертизи сорту», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 21.07.2023 за № 1244/40300;
- наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 26.09.2023

№ 1710 «Про затвердження Порядку забезпечення офіційними та дослідними зразками посадкового матеріалу сорту», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 12.10.2023 за № 1785/40841;

- наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 16.11.2023 № 1981 «Про затвердження Порядку проведення дореєстраційного сортовивчення», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 09.01.2024 за № 45/41390;
- наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 14.09.2023 № 1663 «Про затвердження назв ботанічних таксонів»;
- наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 02.02.2023 № 126 «Про затвердження Переліку ботанічних таксонів, що належать до овочевих культур»;
- наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 26.01.2023 № 75 «Про затвердження Методичних вимог у сфері насінництва щодо збереження сортових та посівних якостей насіння сої», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 10.02.2023 за № 266/39322;
- наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 25.08.2023 № 1592 «Про затвердження Вимог до деяких видів частково або повністю зневодненого консервованого молока, призначеного для споживання людиною», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 12.09.2023 за № 1610/40666;
- наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 31.07.2023 № 1450 «Про затвердження Вимог до фруктових соків та деяких подібних харчових продуктів», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 14.08.2023 за № 1391/40447.

Крім того, вимоги до назв та маркування деяких видів частково або повністю зневодненого консервованого молока, призначеного для споживання людиною, гармонізовані з аналогічними вимогами міжнародних стандартів Кодексу Аліментаріус (Стандарт на молоко згущене (CXS 281-1971); Стандарт на молоко згущене з цукром (CXS 282-1971); Стандарт на молоко сухе і вершки сухі (CXS 207-1999).

3. Розроблено:

- проект Закону України «Про виноград та продукти виноградарства» (реєстр. № 9139 від 22.03.2023), який 09.08.2023 прийнято Верховною Радою України за основу. Законопроект спрямований на приведення у відповідність норм галузевого законодавства з вимогами міжнародних правил виробництва продуктів виноградарства та виноробства та імплементації положень Регламентів (ЄС) № 1308/2013, № 251/2014, № 2019/33, № 2018/274, № 2021/2117 та № 2018/273. Законопроект також передбачає створення єдиної державної інформаційної системи «Виноградарсько-виноробний реєстр», що включатиме відомості про: виробників винограду; виробників виноробної продукції; виноградні ділянки; обов'язкові декларації та інші дані про виноробну продукцію, передбачені цим Законом, внесення відомостей до якого носить обов'язковий характер, яка забезпечуватиме ефективне адміністрування та державної підтримки галузі виноградарства та виноробства;

- проект Закону України «Про хміль та хмелепродукти» (реєстр. № 9234 від 24.04.2023), який доопрацьовано відповідно до Регламенту Комісії 1850/2006 від 14.12.2006, що встановлює детальні правила сертифікації хмелю та хмелепродуктів, положення Регламенту Комісії 1295/2008 від 18.12.2008 про ввезення хмелю з третіх країн та Регламенту Ради 1308/2013 від 17.12.2013 про встановлення спільної організації ринків сільськогосподарських продуктів;
- проект Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо відповідальності за порушення вимог законодавства про охорону географічних зазначень для харчових продуктів та спиртних напоїв» (реєстр. № 10162 від 18.10.2023), метою якого є встановлення адміністративної відповідальності за порушення вимог законодавства у сфері схем якості для сільськогосподарської продукції та харчових продуктів, сфері географічних зазначень спиртних напоїв;
- проект Закону України «Про об'єднання сільськогосподарських товаровиробників» (реєстр. № 8149 від 24.10.2022). Прийнято за основу із доопрацюванням положень відповідно до ч.1 ст.116 Регламенту Верховної Ради України. Законопроект розроблено з метою виконання євроінтеграційних зобов'язань України в частині визначення правових та організаційних засад визнання державою об'єднань сільськогосподарських товаровиробників (організацій виробників, асоціацій організацій виробників та міжгалузевих організацій), надання таким об'єднанням статусу репрезентативних, створення умов для саморегулювання такими об'єднаннями сільськогосподарської діяльності їх членів, а також умов для делегування репрезентативним об'єднанням сільськогосподарських товаровиробників окремих повноважень органів державної влади з регулювання сільськогосподарської діяльності.

Крім того, розроблено наступні нормативно-правові акти:

- проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку видачі погодження на поширення в Україні сортів овочевих культур, заявки на які подані до Компетентного органу з метою державної реєстрації сорту до прийняття рішення про його державну реєстрацію»;
- проект наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України «Про затвердження Вимог до маркування та пакування насіння і садивного матеріалу», який встановлює вимоги до маркування та пакування насіння і садивного матеріалу, які здійснюються суб'єктами насінництва та розсадництва, фізичними особами - підприємцями та юридичними особами, які здійснюють виробництво, доробку та реалізацію насіння і садивного матеріалу та вимоги до інформації яку містить етикетка;
- проект наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України «Про затвердження Вимог до фруктових джемів, желе, мармеладів та підсолодженого каштанового пюре»;
- проект наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України «Про затвердження Вимог до молока, молочних продуктів та інших подібних харчових продуктів», який встановлює вимоги до молока, молочних продуктів та інших подібних харчових продуктів, що вводяться в обіг, а також пов'язаних з ними процесів та методів виробництва, зокрема тих, що стосуються маркування та ведення записів.

З метою приведення у відповідність до норм законодавства порядку видачі кваліфікаційного свідоцтва сільськогосподарського дорадника та сільськогосподарського експерта-дорадника через центр надання адміністративних послуг Мінагрополітики затверджено наказ від 21.06.2023 № 1301 «Про внесення змін до Положення про кваліфікаційне свідоцтво сільськогосподарського дорадника та сільськогосподарського експерта-дорадника та Регламенту регіональної кваліфікаційної комісії з перевірки рівня знань та практичних навичок сільськогосподарських дорадників і сільськогосподарських експертів-дорадників та апеляційної комісії», який зареєстровано в Міністерстві юстиції України 06.07.2023 за № 1149/40205.

ПОЛІТИКА РИБАЛЬСТВА ТА МОРСЬКА ПОЛІТИКА

У 2023 р. значно активізувалась співпраця з ЄС та його державами-членами у контексті реалізації Угоди про асоціацію і євроінтеграційної реформи в галузі рибного господарства.

З метою визначення стратегічних цілей та показників для розв'язання економічних, екологічних та соціальних проблем галузі рибного господарства та створення умов для її сталого розвитку спільно з експертами ЄС було напрацьовано проєкт Стратегії розвитку галузі рибного господарства України на період до 2030 року. Зазначену Стратегію схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 02.05.2023 № 402.

Верховною Радою України прийнято ключовий для реформування галузі Закон України від 21.03.2023 № 2989-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення державного регулювання в галузі рибного господарства, збереження та раціонального використання водних біоресурсів та сфері аквакультури». Закон створює передумови розвитку галузі рибного господарства України, запроваджує інноваційні методи державного управління у галузі, знижує корупційні ризики та спрощує умови ведення бізнесу суб'єктами рибного господарства.

Разом з тим, активно здійснюються заходи для цифровізації галузі рибного господарства, зокрема, впроваджуються модулі Єдиної державної електронної системи управління галуззю рибного господарства, що передбачена вже згаданим Законом. Дана система дозволить повністю цифровізувати процеси управління, мінімізувавши прямий контакт бізнесу з чиновниками. Через дану систему здійснюватиметься моніторинг та управління промисловою діяльністю, видача документів дозвільного характеру, збір статистичних даних щодо рибальства та аквакультури, простежуваність походження водних біоресурсів та інші процеси, необхідні для ефективної реалізації рибогосподарської політики. Наразі запущено в роботу один з модулів Електронної системи, що передбачає декларування суб'єктами господарювання прав на промислове рибальство та дослідний вилов в електронній формі.

Продовжується робота над проєктом Закону України «Про забезпечення простежуваності походження водних біоресурсів та продукції, виробленої з простежуваних видів водних біоресурсів» (реєстр. № 9545 від 31.07.2023), яким пропонується визначити основні правові, економічні та організаційні засади забезпечення простежуваності водних біоресурсів та продукції, виробленої з водних біоресурсів, які перебувають в обігу на території України, а також, що ввозяться

(пересилаються) на митну територію України та/або вивозяться (пересилаються) з неї з метою забезпечення сталого управління водними біоресурсами, запобігання незаконному, непідзвітному, нерегульованому рибальству, сприяння збереженню, раціональному використанню і охороні водних біоресурсів, а також захисту прав та економічних інтересів суб'єктів господарювання.

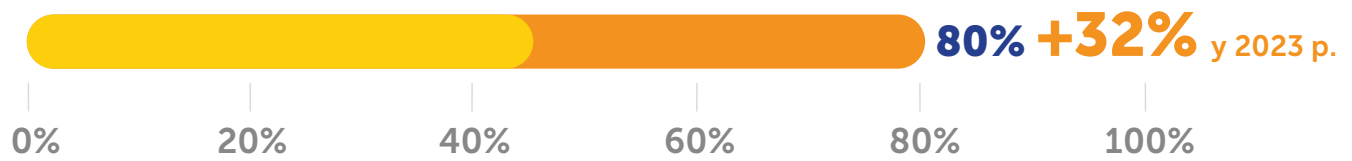
Крім того, проектом Закону передбачено впровадження в національне законодавство сертифіката походження водних біоресурсів (Certificate of Origin), сертифіката вилову водних біоресурсів (Catch Certificate), сертифіката реекспорту водних біоресурсів (Re-export Certificate), свідоцтва про переробку простежуваних водних біоресурсів та/або продукції з них, наявність яких є обов'язковою для митного оформлення простежуваних водних біоресурсів та/або продукції з них під час здійснення експортно-імпортних операцій та реекспорту.

Також у Верховній Раді України зареєстровано проєкт Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо встановлення відповідальності у сфері простежуваності походження водних біоресурсів та/або продукції з них» (реєстр. № 9546 від 31.07.2023).

Наказом Мінагрополітики від 11.09.2023 № 1655 затверджено форму звітності у сфері аквакультури та інструкції щодо її заповнення. Цим наказом удосконалено форму звітності про виробництво продукції аквакультури, яку суб'єкти господарювання подають до територіальних органів Держрибагентства, та проведено її у відповідність до Регламенту (ЄС) № 762/2008 та Делегованого рішення Комісії 2021/1167.

У рамках положень статей 407, 408 та 409 Угоди про асоціацію розроблено проєкт Закону України «Про прийняття Україною Угоди про створення Генеральної комісії з рибальства у Середземномор'ї».

ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ

У рамках Угоди про асоціацію зобов'язання у сфері захисту прав споживачів (Глава 20 «Захист прав споживачів» Розділу V «Економічне та галузеве співробітництво») передбачають співробітництво сторін з метою забезпечення високого рівня захисту прав споживачів та досягнення сумісності між їхніми системами захисту прав споживачів.

З метою наближення національного законодавства про захист прав споживачів до законодавства Європейського Союзу та гармонізації системи захисту прав споживачів в Україні з принципами, підходами та практиками ЄС було прийнято Закон України «Про захист прав споживачів» від 10.06.2023 № 3153-ІХ, що є базовим у сфері захисту прав споживачів та основою для подальшої імплементації *acquis* ЄС у цій сфері.

Закон України «Про захист прав споживачів» набирає чинності через один рік з дня його опублікування, але не раніше дня припинення чи скасування воєнного стану. Зокрема, Законом врегульовано:

- принципи, на яких ґрунтується захист прав споживачів;
- сфери, на які не поширюється дія цього Закону, для уникнення дублювання контрольних функцій органів державного нагляду (контролю);
- права та обов'язки споживачів в електронній торгівлі;
- перелік інформації про продукцію та суб'єкта господарювання, яку він повинен надавати при здійсненні електронної торгівлі та відповідальність за відсутність такої інформації, крім того, відповідальність суб'єкта господарювання, що надає послуги торговельного електронного майданчику (маркетплейса) для розміщення товарів для продажу інших суб'єктів господарювання.

Крім цього, дію Закону України «Про захист прав споживачів» поширено на сферу харчової продукції в частині економічних прав споживача (у разі порушення умов договору купівлі-продажу (доставки) харчової продукції в інтернет-магазинах, при позначенні ціни продажу харчової продукції).

Держпродспоживслужбі надано право звертатися до провайдера інтернет-послуг щодо обмеження доступу до веб-сайтів (частини веб-сайту, програмного забезпечення) суб'єктів господарювання, які використовують нечесну підприємницьку практику та порушують законодавство про захист прав споживачів.

При цьому, споживачеві надано право на заміну товару на такий самий або аналогічний, наявний у суб'єкта господарювання, у разі, якщо ремонт товару, придбаного споживачем, потребує більше ніж чотирнадцять календарних днів, а також право на зниження ціни або повернення коштів, якщо недолік товару з'являється після ремонту.

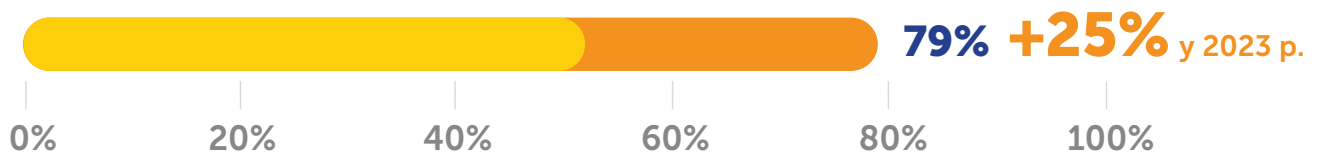
Запроваджено надання суб'єктами господарювання документів, що підтверджують гарантійні зобов'язання, в електронній формі, а також звільнено суб'єктів господарювання від обов'язку створювати обмінний фонд товарів

З метою імплементації положень *acquis* ЄС у сфері захисту прав споживачів також було прийнято ряд підзаконних нормативно-правових актів, зокрема:

- 1) Постанову Кабінету Міністрів України від 16 червня 2023 р. № 614 «Про затвердження Правил побутового обслуговування населення» - з метою покращення надання побутових послуг суб'єктами господарювання населенню. Положення постанови відповідають положенням Директиви 2011/83/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 25.10.2011 про права споживачів.
- 2) Постанову Кабінету Міністрів України від 28 листопада 2023 р. № 1251 «Про затвердження Порядку гарантійного ремонту (обслуговування) або гарантійної заміни технічно складних побутових товарів», з метою діджиталізації бізнес-процесів при гарантійному обслуговуванні побутових товарів та покращення сервісу, що надається споживачам. Положення постанови відповідають положенням Директиви (ЄС) 2019/771 Європейського Парламенту та Ради від 20.05.2019 про деякі аспекти, що стосуються договорів купівлі-продажу товарів, внесення змін до Регламенту (ЄС) 2017/2394 і Директиви 2009/22/ЄС, а також скасування Директиви 1999/44/ЄС.
- 3) Постанову Кабінету Міністрів України від 11.08.2023 № 839 «Про затвердження Порядку попередньої ідентифікації віку користувачів веб-сайтів виробників, імпортерів пристроїв для споживання тютюнових виробів без їх згоряння та/або електронних сигарет» - з метою створення умов для обмеження доступу неповнолітніх осіб до веб-сайтів виробників, імпортерів для отримання інформації про пристрої для споживання тютюнових виробів без їх згоряння, електронні сигарети.

Також протягом року з метою приведення національного законодавства у відповідність до законодавства Європейського Союзу щодо переліку товарів, що не підлягають обміну (поверненню) розроблено проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку товарів, що не підлягають обміну (поверненню)», та направлено на погодження до заінтересованих органів.

СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА ТА ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ

СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА

Протягом 2023 р. громадянам нараховувалися та фінансувалися в повному обсязі належні їм пенсії, соціальні допомоги, пільги та субсидії.

У 2023 р. завершено реформу монетизації пільг і житлових субсидій. Запроваджено експериментальний механізм швидкого і ефективного надання житлових субсидій, яким максимально спрощено звернення за житловими субсидіями з одночасним посиленням адресності їх надання.

Окрім того, започатковано ініціативу PeReHID задля підтримки сталого переходу від екстреного гуманітарного реагування до відбудови та стратегічних проектів стійкості, а також – посилення національних систем та підтримка урядової програми реформування системи соціального захисту.

На виконання Рекомендацій Європейської Комісії напрацьовується механізм поступового переходу від цілодобового стаціонарного догляду осіб похилого віку, осіб з інвалідністю до надання соціальних послуг підтриманого проживання, денного догляду в громаді.

Крім того, впродовж 2023 р.:

- проводилося пілотування соціальної послуги підтриманого проживання;
- реалізовано пілотний проект щодо залучення соціальних працівників до роботи у складі мультидисциплінарних реабілітаційних команд закладів охорони здоров'я;
- врегульовано питання залучення соціальних працівників до роботи у складі мультидисциплінарних реабілітаційних команд;
- удосконалено механізм забезпечення допоміжними засобами реабілітації.

Створено можливість протезування учасників бойових дій високофункціональними протезами нижніх кінцівок, а також біонічними протезами при високій ампутації руки під час первинного протезування.

Затверджено професійний стандарт «Протезист-ортезист» та запроваджено бакалаврську та магістерську програму підготовки протезиста-ортезиста (біоінженерія).

Координаційним центром з розвитку сімейного виховання та догляду дітей, утвореним відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 26.05.2023 № 538, на виконання рекомендацій Європейської Комісії здійснюється розроблення Стратегії забезпечення права кожної дитини в Україні на зростання в сімейному оточенні на 2024-2028 роки.

Урядом забезпечується підтримка найбільш вразливих верств населення, зокрема, шляхом підвищення розміру пенсійних виплат і своєчасності її виплати. Станом

на 31.12.2023 чисельність пенсіонерів становила 10,5 млн осіб; середній розмір пенсії – 5 385,25 грн.

Врегульовано питання права на пенсію для осіб, які проживають/проживали на території, на якій ведуться (велися) бойові дії, та/або на тимчасово окупованій російською федерацією території України. Зокрема, врегульовано питання строків та способів проходження фізичної ідентифікації для продовження виплати пенсій внутрішньо переміщеним особам, надано додаткові можливості проходження ідентифікації із використанням відеоконференцзв'язку.

Починаючи з 2014 р. в Україні зареєстровано 4,9 млн внутрішньо переміщених осіб (ВПО), з них 3,6 млн. – громадяни, які вперше покинули своє місце проживання після повномасштабного вторгнення в Україну. Кількість отримувачів допомоги на проживання у грудні 2023 р. становила 2,5 млн осіб. Урядом України прийнято рішення про внесення змін до порядку отримання допомоги ВПО в частині посилення адресності її надання таким особам із урахуванням їх фінансово-майнового стану, встановлення строку надання допомоги на проживання, а також стимулювання осіб працездатного віку до працевлаштування.

ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ

У 2023 р. було здійснено ряд заходів, спрямованих на досягнення євроінтеграційних цілей відповідно до Угоди про асоціацію. Зокрема, були прийняті важливі законопроекти, а саме Закон України від 23.02.2023 № 2937-IX «Про колективні угоди та договори» та Закон України від 14.07.2023 № 3256-IX «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності за порушення вимог законодавства про колективні угоди та договори», що підвищують роль колективно-договірного регулювання трудових відносин, посилення захисту прав працівників і роботодавців, налагодження співпраці сторін соціального діалогу та забезпечення притягнення до відповідальності за порушення вимог законодавства під час укладення та виконання колективних угод і договорів відповідно.

Вказані закони імплементують Директиви, що зазначені у Додатку XL Угоди про асоціацію, зокрема Директиви Ради 2001/23/ЄС, та Директиви Європейського Парламенту і Ради 2019/1152, що була ухвалена на заміну Директиві 91/533/ЄЕС.

Триває робота над модернізацією трудового законодавства в контексті розробки Трудового кодексу. Наразі, діє робоча група із напрацювання законопроекту із залученням всіх заінтересованих сторін згаданого процесу.

Також, на розгляді у Парламенті перебувають євроінтеграційні законопроекти, спрямовані на імплементацию Директив, зазначених у Додатку XL Угоди про асоціацію, а також враховують положення конвенцій та рекомендацій Міжнародної організації праці, зокрема:

- проект Закону України «Про безпеку та здоров'я працівників на роботі» (реєстр. № 10147 від 13.10.2023) (спрямований на імплементацию Директиви Ради № 89/391/ЄЕС, Директиви Ради № 92/85/ЄЕС, Директиви Ради № 89/656/ЄЕС, Директиви Європейського Парламенту та Ради № 2009/104/ЄС, Директиви Європейського Парламенту та Ради № 2003/88/ЄС, Директиви Європейського Парламенту та Ради № 2004/37/ЄС, Директиви Ради 94/33/ЄС);

- проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за порушення вимог законодавства про безпеку та здоров'я працівників на роботі» (реєстр. № 10148 від 13.10.2023) (спрямований на імплементацію Директиви Європейського Парламенту та Ради 1999/92/ЄС та враховує положення Директиви Ради 89/391/ЄЕС).

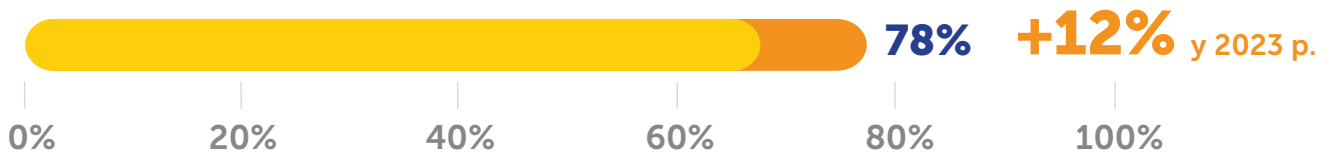
Крім того, було досягнуто відчутного прогресу в питанні захисту працівників від негативних факторів, які можуть супроводжувати робочі процеси – шкідливого впливу азбесту, вібрації, шуму, канцерогенів та мутагенів, біологічних агентів, хімічних речовин, електромагнітних полів. Зокрема, у 2023 р. було прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 31.01.2023 № 86 «Про затвердження переліку небезпечних речовин, заборонених для застосування в Україні» та 9 наказів МОЗ, зокрема:

- Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 05.06.2023 № 1013 «Про затвердження Державних санітарних норм і правил «Про безпеку і захист працівників від шкідливого впливу азбесту та матеріалів і виробів, що містять азбест» зареєстровано в Міністерстві юстиції України 09.08.2023 за № 1345/40401;
- Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 03.02.2023 № 201 «Про затвердження Гігієнічного нормативу «Перелік речовин, продуктів, виробничих процесів, побутових та природних факторів, мутагенних для людини та Гігієнічних регламентів гранично допустимої концентрації мутагенів у повітрі робочої зони». Зареєстровано у Міністерстві юстиції України 13.03.2023 року за № 440/39496 та № 441/39497;
- Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 17.07.2023 № 1281 «Про затвердження Порядку проведення оцінки канцерогенних та мутагенних ризиків та дій роботодавців у разі виявлення небезпеки впливу на працівників канцерогенів та мутагенів», зареєстровано в Мін'юсті 29.08.2022 № 910/38246;
- Наказ Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Порядку оцінки рівня небезпеки впливу біологічних агентів на працівників та Єдиного переліку біологічних агентів, які становлять або можуть становити небезпеку для здоров'я людини» № 365 від 22 лютого 2023. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 24.04.2023 за № 652/39708;
- Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 31 січня 2023 р. №186 «Про затвердження Спеціальних захисних заходів у виробничих процесах, лабораторіях і приміщеннях для утримання тварин», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 05.04.2023 року за № 559/39615;
- Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 13 лютого 2023 року № 285 «Про затвердження Граничних та робочих рівнів виробничої вібрації та Порядку проведення оцінки рівня небезпеки впливу вібрації на працівника», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 29 березня 2023 року за № 535/39591, 536/39592;
- Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 23.03.2023 № 540 «Про затвердження граничних та робочих значень шумового впливу», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 07.04.2023 року за № 593/39649;
- Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 13.01.2023 № 81 «Про

затвердження Мінімальних вимог до охорони здоров'я та безпеки працівників, які піддаються впливу електромагнітних полів», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 30 січня 2023 року за № 184/39240;

- Наказ Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Мінімальних вимог безпеки та гігієни ручного переміщення вантажів» від 30.06.2023 № 1191, зареєстровано в Міністерстві юстиції 23.08.2023 № 1480/40536 та набирає чинності з 1 вересня 2023 року.

ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я

Збройна агресія РФ серйозно навантажила систему охорони здоров'я України, призводячи до руйнувань медзакладів, збільшення попиту на медичні послуги та руйнувань інфраструктури. За підтримки європейських партнерів, Україна не лише зберегла стійкість та доступність охорони здоров'я, але й продовжує наближати систему до європейських стандартів.

У 2023 р. ухвалено два ключових закони, а саме: Закон України «Про систему громадського здоров'я» та нову редакцію Закону України «Про лікарські засоби». Разом з тим, Закон України «Про систему громадського здоров'я» залишається частково узгодженим з *acquis* ЄС, зокрема, щодо інфекційних та неінфекційних захворювань, а також транскордонних загроз здоров'ю.

12 січня 2023 р. Верховна Рада України ратифікувала Угоду між Україною та ЄС про участь України у програмі «EU4Health». Україні надано доступ до фінансування ЄС у галузі охорони здоров'я, що дозволить залучати додаткові кошти на профілактику та лікування, зокрема, серцево-судинних, онкологічних та інших неінфекційних захворювань, посилить інституційну спроможність суб'єктів системи охорони здоров'я в Україні, наближаючи її до спільного медичного простору з ЄС.

Досягнуто значного рівня імплементації у наближенні до європейських норм в частині розбудови системи крові шляхом повної імплементації чотирьох Директив Європейського Союзу в галузі безпеки крові, а саме:

- Директиви Європейського Парламенту і Ради 2002/98/ЄС від 27 січня 2003 р. про встановлення стандартів якості та безпечності для заготівлі, тестування, переробки, зберігання і розподілу крові людини та її компонентів та внесення змін і доповнень до Директиви 2001/83/ЄС;
- Директиви Комісії 2004/33/ЄС від 22 березня 2004 р. про імплементацію Директиви Європейського Парламенту і Ради 2002/98/ЄС стосовно деяких технічних вимог до крові та її компонентів;
- Директиви Комісії 2005/61/ЄС від 30 вересня 2005 р. про імплементацію Директиви Європейського Парламенту і Ради 2002/98/ЄС у частині вимог до простежуваності і повідомлення про серйозні побічні реакції та серйозні несприятливі випадки;
- Директиви Комісії 2005/62/ЄС від 30 вересня 2005 р. про імплементацію Директиви Європейського Парламенту і Ради 2002/98/ЄС стосовно стандартів і специфікацій Співтовариства, пов'язаних із системою якості для закладів служби крові.

З метою імплементації зазначених Директив було прийнято ряд нормативно-правових актів, якими було створено умови для забезпечення реалізації:

- узгодженої інформаційної політики і цифрових рішень у сфері донорства крові відповідно до законодавства ЄС;
- розбудова системи крові, та алгоритмів розслідування серйозних несприятливих випадків та реакцій, пов'язаних із заготівлею, тестуванням, переробкою, зберіганням, розподілом та реалізацією донорської крові та компонентів крові, а також під час або після трансфузії;
- порядок розслідування серйозних несприятливих випадків та реакцій, пов'язаних із заготівлею, тестуванням, переробкою, зберіганням, розподілом та реалізацією донорської крові та компонентів крові, а також під час або після трансфузії.

Разом з тим, було запроваджено ефективний механізм недопущення випадків дефіциту донорської крові та компонентів крові на період воєнного стану або під час виникнення надзвичайних ситуацій шляхом врегулювання питання щодо порядку дій для ввезення на територію України донорської крові та компонентів крові у якості гуманітарної допомоги для задоволення потреб закладів охорони здоров'я щодо забезпечення безперервного надання трансфузіологічної допомоги у разі виникнення такої потреби.

Крім того, з метою наближення до європейських норм та стандартів було прийнято Закони України, зокрема:

- Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ» щодо застосування сучасних підходів до профілактики, тестування і лікування ВІЛ-інфекції відповідно до керівних документів Всесвітньої організації охорони здоров'я» від 12 січня 2023 року № 2869-ІХ.
- Закон України «Про подолання туберкульозу в Україні» від 14 липня 2023 року № 3269-ІХ, яким актуалізовано та оновлено положення законодавства у сфері протидії туберкульозу, синхронізовано їх із поточним законодавством у сфері охорони здоров'я та врегульовано питання застосування сучасних досягнень медичної науки та практики відповідно до керівних документів ВООЗ для забезпечення належної діагностики, профілактики та лікування туберкульозу.
- Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо функціонування телемедицини» від 9 серпня 2023 року № 3301-ІХ. Ним запроваджується комплексний та системний підхід до формування та реалізації державної політики в частині розвитку телемедицини для збереження та зміцнення здоров'я нації за рахунок підвищення якості та доступності медичних послуг, розширення можливостей для пацієнтів, підвищення ефективності управління і використання ресурсів охорони здоров'я.

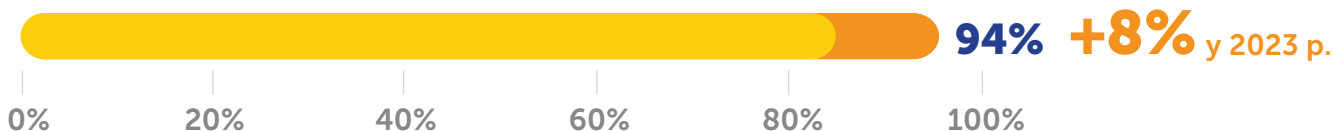
У 2023 р. реалізовувалась Програма державних гарантій медичного обслуговування населення (далі – ПМГ). Одним із пріоритетних напрямів стала медична реабілітація та психологічна допомога: повноцінно запрацювала допомога з психічної підтримки у сімейного лікаря з метою збереження ментального здоров'я українців, удосконалено пакети з реабілітації, розмежовано амбулаторну та стаціонарну реабілітаційну медичну допомогу.

Програма реімбурсації «Доступні ліки» продовжувала змінюватися, щоб відповідати

потребах пацієнтів та забезпечення доступу до амбулаторного лікування. У 2023 р. програма розширилася трьома новими напрямками: імуносупресивні лікарські засоби для осіб у посттрансплантаційному періоді, знеболювальні для паліативних пацієнтів. Також у програму додано перші медичні вироби – тест-смужки для визначення рівня глюкози для індивідуального глюкометра.

Протягом 2023 року НСЗУ було приділено особливу увагу ефективності використання коштів за ПМГ, які мають спрямовуватися на надання якісної, доступної та безоплатної медичної допомоги пацієнтам.

ОСВІТА, НАВЧАННЯ ТА МОЛОДЬ

Підписано рамковий документ про співробітництво у сфері освіти між Європейською комісією та Міністерством освіти і науки України (далі – МОН).

Затверджено Дорожню карту європейської інтеграції України у сферах освіти і науки до 2027 року (наказ МОН від 11.12.2023 № 1501).

Номіновано представників України до робочих груп Стратегічної рамкової програми Європейського освітнього простору, а також визначено національний підрозділ мережі європейської освітньої інформаційної мережі Eurydice для України.

Україна активно бере участь у програмі ЄС "Еразмус+" і використовує всі надані можливості. У новому періоді 2021-2027 рр. для українських учасників доступно більше можливостей. У 2023 р. було обрано 20 нових проєктів у напрямку "Розвиток потенціалу вищої освіти" для 107 організацій з України. Також підтримано 92 проєкти у рамках конкурсів за напрямком Жана Моне.

15 червня 2023 р. між Європейською Комісією та МОН в рамках програми "Еразмус+" підписано Угоду про співпрацю в галузі освіти, яка надає учасникам ініціативи Східне партнерство можливість брати участь у заходах з "Розбудови потенціалу для молоді та спорту".

У взаємодії з Європейською Комісією було прийнято Річну робочу програму "Еразмус+" на 2023 рік зі збільшеним річним бюджетом на 100 мільйонів євро. Ці кошти спрямовані на підтримку постраждалих від війни, що відкрило можливості для українських організацій брати участь у співпраці в галузі молоді та спорту як партнери у проєктах, які координуються організаціями з країн-членів ЄС або третіх країн, що мають асоціацію з програмою "Еразмус+".

Для України на 2024 рік відкрито 35 нових конкурсів Програми ЄС "Еразмус+", спрямованих на міжнародну мобільність та співпрацю в сфері освіти, професійного розвитку, молоді та спорту.

ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА

Для забезпечення прав здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти на період воєнного стану ухвалено Положення про переривання навчання здобувачами професійної (професійно-технічної) освіти та надання їм академічної відпустки в умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану (особливий період) (наказ МОН від 05.04.2023 № 394). У 2023 р. правом на академічну відпустку скористалися 365 осіб.

Затверджено 30 державних освітніх стандартів з конкретних професій, розроблених, зокрема відповідно до Рамкової програми ЄС щодо оновлених ключових компетентностей для навчання протягом життя (2018/С 189/01).

Програма ЄС «EU4Skills: Кращі навички для сучасної України» до червня 2023 р. організувала курси для педагогів професійної освіти з підвищення кваліфікації в англійській мові, гендерному підході, управлінні конфліктами та стресом, профілактиці вигорання, інформаційній безпеці тощо. Компонент 3 програми «EU4Skills: Модернізація інфраструктури системи професійно-технічної освіти в Україні» фінансував закупівлю обладнання та ремонти в 12 закладах професійної освіти.

Затверджено склад робочої групи щодо здійснення зіставлення Національної рамки кваліфікацій з Європейською рамкою кваліфікацій для навчання впродовж життя (наказ МОН від 30.10.2023 № 1323).

На кінець 2023 р. в Україні створено 51 кваліфікаційний центр, акредитований Національним агентством кваліфікацій, що надають послуги з підтвердження 177 професійних кваліфікацій.

Національне агентство кваліфікацій номіновано для виконання функцій Національного центру Euroguidance, Національного центру Europass та Національного координаційного пункту Європейської рамки кваліфікацій.

ВИЩА ОСВІТА ТА ОСВІТА ДОРΟΣЛИХ

Станом на кінець 2023 р. розроблено 338 з 355 стандартів вищої освіти (113 проєктів стандартів освітнього рівня Бакалавр», 121 проєктів стандартів освітнього рівня «Магістр», 104 проєктів стандартів освітньо-наукового рівня «Доктор філософії»). На 2024 р. заплановано завершити повністю роботу щодо розроблення всіх інших стандартів. Затверджено 267 стандартів вищої освіти, з яких: 110 стандартів освітнього рівня «Бакалавр», 101 стандартів освітнього рівня «Магістр», 56 стандартів освітньо-наукового рівня «Доктор філософії».

СПОРТ ТА ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА

Для адаптації вітчизняної системи спорту вищих досягнень до сучасних соціально-економічних умов та врахування світових тенденцій розвитку спорту, а також для вдосконалення діяльності спортивних федерацій, Міністерством молоді та спорту України (далі - Мінмолодьспорт) розроблено законопроект щодо внесення змін до Закону України «Про фізичну культуру і спорт» (реєстр. № 9499 від 17.07.2023 р.), яким передбачено наступне:

- визначення повноважень центрального органу виконавчої влади, який відповідає за формування та реалізацію державної політики у сфері фізичної культури і спорту, а також центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки щодо розвитку фізичного виховання та спорту у закладах освіти;
- регулювання діяльності спортивних федерацій за різними видами спорту;
- широке залучення інститутів громадянського суспільства до реалізації державної політики у сфері фізичної культури і спорту на засадах рівноправного партнерства;
- регулювання діяльності закладів спеціалізованої освіти спортивного профілю з урахуванням специфічних умов навчання;

- визначення загальних засад впровадження та адміністрування електронних інформаційно-аналітичних систем та сервісів, електронних реєстрів;
- регулювання діяльності спортивних федерацій за різними видами спорту.

МОЛОДІЖНА ПОЛІТИКА

Схвалено Стратегію утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2030 року та затверджено операційний план заходів з її реалізації у 2023-2025 роках (постанова Кабінету Міністрів України від 15.12.2023 № 1322).

У межах Програми «Спільнодія» Мінмолодьспортом у співпраці з Українським незалежним центром політичних досліджень і громадською організацією «Разом проти корупції» за фінансової підтримки Європейського Союзу та у партнерстві з Фондом Східна Європа розроблено освітній онлайн-курс «Єдина Україна: становлення національної ідентичності». Курс спрямований на формування української національної та громадянської ідентичності, поглиблення знань із новітньої історії України та розвиток волонтерських рухів.

Створено Український молодіжний фонд (далі – УМФ), який надаватиме гранти для суб'єктів молодіжної роботи з метою підтримки важливих для держави молодіжних проєктів, які вирішуватимуть критичні питання молоді, та виконуватиме окремі завдання молодіжної політики (постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2023 № 182). УМФ створено на засадах партнерства держави та міжнародних організацій і є частиною реформи молодіжної політики в Україні.

Мінмолодьспорт впроваджує тренінгову програму «Молодіжний працівник», розпочату у 2017 р. спільно з Програмою розвитку ООН в Україні. У 2023 р. Мінмолодьспортом разом з Всеукраїнським молодіжним центром проведено 47 базових тренінгів підготовки молодіжних працівників.

У рамках програми «Молодіжний працівник» та з метою популяризації молодіжної роботи Мінмолодьспортом разом з державною установою «Всеукраїнський молодіжний центр» за підтримки Програми розвитку ООН в Україні проведено Конкурс кращих практик молодіжної роботи 2022-2023. Після його проведення було обрано 10 переможців у таких номінаціях: «Підтримка молодіжних проєктів та ініціатив», «Освіта та просвітницька діяльність», «Соціальна згуртованість, в тому числі інтеграція внутрішньо переміщених осіб», «Змістовне дозвілля та таборування», «Ментальне здоров'я», «Волонтерство та гуманітарне реагування».

Згідно з угодами між Кабінетом Міністрів України та урядами Республіки Польща та Литовської Республіки, у рамках українсько-польських та українсько-литовських обмінів молоддю реалізовано 11 проєктів (залучено 339 молодих людей) та 5 проєктів (залучено 118 молодих людей) відповідно.

ФІНАНСОВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ТА БОРОТЬБА З ШАХРАЙСТВОМ

У 2023 р. Україна продовжила реалізацію заходів, спрямованих на імплементацію положень Розділу VI Угоди про асоціацію. 27 березня 2023 р. підписано Адміністративну домовленість про співробітництво між Держаудитслужбою та Європейським управлінням з питань запобігання зловживанням та шахрайству (далі - OLAF), яка встановлює межі співробітництва між двома органами, відповідно до їх повноважень з метою захисту фінансових інтересів ЄС шляхом боротьби з шахрайством, корупцією та будь-якою іншою незаконною діяльністю, задля забезпечення оптимального використання наявних ресурсів.

Одним із основних завдань Держаудитслужби як Національного контактного пункту (далі - НКП) з організації взаємодії з Європейським управлінням з питань запобігання зловживанням та шахрайству (OLAF) є забезпечення інформування OLAF про факти шахрайства, корупції чи будь-якої іншої незаконної діяльності, які можуть вплинути на інтереси Європейського Союзу. У 2023 р. Держаудитслужба повідомила OLAF про такі факти, що стосуються потенційного шахрайства з коштами ЄС в межах виконання проектів транскордонного та прикордонного співробітництва. Також інформування відбулось на основі інформації інших органів, серед яких Рахункова палата та Кабінет Міністрів України. За результатами інформування за справами OLAF відкрито розслідування й у першій половині поточного року відбулась місія представників OLAF до України.

Держаудитслужбою як НКП забезпечено сприяння проведенню перевірок у межах місії та участь у них своїх працівників. Участь у розслідуванні заклала ґрунтовну основу для подальшої практичної реалізації співпраці з OLAF. Крім того, між OLAF та НКП відбуваються постійні робочі комунікації та здійснюється сприяння в отриманні інформації, необхідної OLAF для проведення розслідувань, – надсилаються запити до органів влади, до компетенції яких належить питання.

З метою приєднання України до програми ЄС щодо боротьби із шахрайством (EU AntiFraud Programme) у 2023 р. Мінфіном та Держаудитслужбою разом із стороною ЄС забезпечено підготовку до підписання тексту Угоди між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, з іншої сторони, про участь України в програмі Союзу щодо боротьби із шахрайством. Відповідний проект нормативно-правового акта про надання повноважень на підписання зазначеного міжнародного договору подано на розгляд Кабінетові Міністрів України.

Крім того з метою запровадження механізму міжвідомчої взаємодії НКП з організації взаємодії з OLAF Держаудитслужбою розроблено проект постанови Кабінету Міністрів України, яким передбачається затвердити відповідний Порядок. Прийняття та реалізація проекту акта сприятиме ефективній співпраці та обміну інформацією з OLAF та забезпечить створення ефективного механізму міжвідомчої взаємодії

Держаудитслужби як НКП та органами державної влади з метою боротьби з шахрайством, корупцією та іншою незаконною діяльністю, що негативно впливає на фінансові інтереси України та Європейського Союзу.

Також за координації Держаудитслужби проведено установче засідання Робочої групи з напрацювання законодавчих актів щодо захисту фінансових інтересів ЄС, діяльність якої відповідає цілям імплементації Директиви (ЄС) Європейського Парламенту і Ради № 2017/1371 від 5 липня 2017 р. «Про боротьбу з шахрайством, спрямованим проти фінансових інтересів Союзу, кримінально правовими засобами» та Регламенту Європейського Парламенту і Ради № 883/2013 від 11 вересня 2013 р. щодо розслідувань, які проводить Європейське управління з питань запобігання зловживанням та шахрайству (OLAF), та про скасування Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 1073/1999 та Регламенту Ради (Євратом) № 1074/1999.

Під час засідання було визначено розподіл сфер для опрацювання проекту закону щодо захисту фінансових інтересів ЄС між членами робочої групи, а також окреслено потребу, актуальність та загальні підходи щодо нагальної розробки зазначеного законопроекту. Окремо було обговорено проект порядку реалізації механізму міжвідомчої взаємодії з Держаудитслужбою як НКП з організації взаємодії з OLAF та потреба його оперативного опрацювання із заінтересованими органами державної влади в установленому порядку.

З метою приведення національного законодавства у відповідність до положень, викладених у Додатку XLIV до Угоди про асоціацію на розгляд Кабінету Міністрів України внесено проекти законів України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо відповідальності за незаконні дії з коштами або активами бюджетів Європейського Союзу» та «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо відповідальності за незаконні дії з коштами або активами бюджетів Європейського Союзу». Згідно з рішенням Урядового комітету, до компетенції якого належать питання європейської та євроатлантичної інтеграції, від 09.10.2023 проекти зазначених законів України направлено на опрацювання Стороні ЄС з метою визначення їх відповідності положенням законодавства ЄС. Наразі проводяться консультації (листування, онлайн-зустрічі) зі Стороною ЄС щодо відповідності проектів законів України положенням законодавства ЄС.

У 2023 р. Кабінетом Міністрів України схвалено проект Рішення Ради асоціації між Україною та ЄС про внесення змін до Додатка XLIV до Угоди про асоціацію, а також ініційовано проведення письмової процедури прийняття зазначеного Рішення відповідно до пункту 2 статті 11 Регламенту Ради асоціації, затвердженого Рішенням № 1/2014 Ради асоціації між Україною та ЄС від 15 грудня 2014 р. про прийняття регламентів Ради асоціації, Комітету асоціації і його підкомітетів¹.

¹ розпорядження Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2023 р. № 724-р «Про схвалення проекту Рішення Ради асоціації між Україною та ЄС про внесення змін до Додатка XLIV до Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони»

ПОГЛИБЛЕНА ТА ВСЕОХОПЛЮЮЧА ЗОНА ВІЛЬНОЇ ТОРГІВЛІ

Європейський Союз є найбільшим торговельним партнером України.

За результатами 2022 р. питома вага торгівлі товарами з ЄС склала 55,2 % від загального обсягу торгівлі України. У січні-листопаді 2023 р. – 56,2 %, при цьому за аналогічний період 2022 р. – 55,1%. У січні-листопаді 2023 р. порівняно з аналогічним періодом 2022 р. зовнішньоторговельний оборот зріс на 1,9 %, експорт зменшився на 16,5 %, імпорт збільшився на 21,6 %.

Експорт 2023: \$ 23,4 млрд (↓16,1 %):

- зернові культури – 19,6 % (↓2,1 %);
- жири та олії – 12,7 % (↓2,5 %);
- чорні метали – 9,2 % (↓22,3 %);
- насіння і плоди олійних рослин – 8,3 % (↓33,2 %);
- руди, шлаки – 7,1 % (↓30,1 %);
- електричні машини – 6,4 % (↓35,0 %);
- деревина і вироби з деревини – 5,3 % (↓22,9 %);
- залишки і відходи харчової промисловості – 3,4 % (↑55,8 %).

Імпорт 2023: \$ 32,5 млрд (↑20,5 %):

- енергетичні матеріали – 20,4 % (↑2,4 %);
- засоби наземного транспорту, крім залізничного – 11,3 % (↑25,2 %);
- реактори ядерні, котли, машини – 8,2 % (↑38,1 %);
- електричні машини – 5,0 % (↑9,7 %);
- пластмаси, полімерні матеріали – 4,8 % (↑15,5 %);
- фармацевтична продукція – 4,7 % (↑20,0 %);
- добрива – 2,1 % (↑62,4 %);
- різноманітна хімічна продукція – 2,0 % (↓2,5 %).

Сальдо 2023: - \$9,1 млрд.

Протягом 2023 р. видано 252 331 сертифікатів EUR.1 для експорту до держав-членів ЄС, 331 експортер отримав статус уповноваженого експортера, що дає можливість експортувати до ЄС без оформлення сертифікату EUR.1.

Окрема увага приділяється перспективі відновлення діалогу щодо оновлення митних тарифів відповідно до ст. 29 Угоди про асоціацію.

6 червня 2023 р. набрав чинності Регламент (ЄС) 2023/1077 Європейського Парламенту та Ради від 31.05.2023 про продовження ЄС до 5 червня 2024 р. (включно) заходів з тимчасової лібералізації торгівлі з Україною, які охоплюють скасування всіх мит, квот і торговельних обмежень щодо українського експорту, що діяли з червня 2022 р.

ЕШЖА

У К Р А Ї Н А

Є В Р О П А